ביכער=פערלאג „די וועלט".

ד. סיעדאי.

די ארבייטער-בעוועגונג אין ענגלאנד.

איבערזעצט פון רוסיש דורך י. ראטהויזער.

ווילנא—1906
דרוקעריי וויטווע און געברידער ראם.

Рабочее движенiе въ Англiи.

Переводъ съ русскаго.

Типографія „Вдова и братья Роммъ“, Вильна.
Уголъ Духовскаго и Глухого пер. собств. домъ № 1/2.
1906.

1.

דער אנפאנג פון דער גרויס-אינדוסטריע.

אין אָנפאַנג פון XVIII–טען יאָהרהונדערט איז די זעלבסטשטענדיגקייט פון דער קליינער האַנדווערקערײַ צושטערט און פערניכטעט געוואָרען דורך דעם אונגעהויערען וואוקס פון גרויסען האַנדעלס-קאַפּיטאַל.

די זעלבסטשטענדיגקייט און זיכערהייט פון קליינעם האַנדווערקערס לאַגע האָט געשטאַמט דערפון, וואָס דער האַנדווערקער האָט געאַרבייט פאַר בעשטעלער און ניט פאַר'ן מאַרק. ביסלעכווייז האָט זיך אָבער די לאַגע אָנגעהויבען ענדערען. עס האָבען זיך אָנגעהויבען ענטוויקלען ברייטע האַנדעלס-אויפטראַגען ניט נאָר צווישען בעזונדערע אינדוסטריע-צענטרען פון ענגלאַנד, נאָר אויך צווישען ענגלאַנד און גאַנץ אויראָפּאַ. עס האָט זיך געבילדעט אַ בעדייטענדע גרופּפּע האַנדווערקער, וועלכע האָבען שוין געאַרבייט ניט פאַר בעשטעלער נאָר פאַר די ווייטע מערק, וואָס האָבען זיך געעפענט אַדאַנק דער האַנדעלס-ענטוויקלונג. פערשטעהט זיך, אַז די קליינע האַנדווערקער זענען ניט בכח זעלבסטשטענדיג אַוועקצופיהרען זייערע פּראָדוקטען אין די ווייטע דייטשע אָדער פראַנצויזישע האַנדעלס-שטעדט. צווישען זיי און די ווייטע אויסלענדישע מערק האָט געמוזט זיין אַ פערמיטלער. דאָס איז געוואָרען דער גרויסער קאַפּיטאַליסט, דער אויפקויפער. אויף אַזאַ אופן האָט צווישען דעם האַנדווערקער און פערברויכער אַריינגעדרונגען אַ קלאַס פערמיטלער, סוחרים.

וויבאַלד ס'איז פאָרגעקומען אָט דיזע ענדערונג, האָט דער האַנדווערקער, פערשטעהט זיך, געמוזט פערלירען אַ טייל פון זיין זעלבסטשטענדיגקייט. די בעציהונגען פון אויפקויפער צו דעם פּראָדוצענט אַליין זענען דיזעלבע, ווי פון אַן עקספּלואַטאַטאָר צום עקספּלואַטירטען: פון היינט אָן בעקומט שוין ניט דער האַנדווערקער

דעם ג אַ נ צ ען וועֶרטה פון זייַנע פּראָדוקטען, נאָר אַ ט י י ל פון איהם. די שמאַנט נעמט אַראָב דער סוחר פאַר זיך. דאָס איז זייַן האַנדעלס ר י ו ח.

דער פאָלקאָמער אונטערגאַנג פון דער מיטעל-אַלטערליכער האַנדווערקערייַ האָט זיך אָנגעהויבען אין דעם מאָמענט, ווען נעבען דעם קלייַן-בעטריעב איז אויסגעוואַקסען די גרויסע קאַפּיטאַליסטישע אינדוסטריע. אין ענגלאַנד איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען אויף דעם פאָלגענדען אופן.

אין XIV-טען אונד און XV-טען יאָהרהונדערט האָט זיך די ענגלישע וואָל-אינדוסטריע שטאַרק ענטוויקעלט; די ענגלישע געוואַנד האָט ניט געהאַט קיין שום קאָנקורענט אויף די אייראָפּעאישע מערק. אַדאַנק דער פערגרעסערטער נאָכפראַגע, איז דער פּרייַז פון וואָל געשטיגען אַזוי הויך, אַז די ערדאייגענטימער האָט אַסך מעהר געלוינט צו האָדעווען שעפּסען איידער זייען תבואה. די ענגלישע לאָרדען האָבען טאַקע אָנגעהויבען פערקלענערען זייער אַקער-פעלד און מאַכען פון זיי לאָנקעס פאַר די שעפּסען. זיך יאָגענדיג נאָך ריוח, האָבען די ענגלישע גוטהערציגע לאָרדען זיך פאַר קיין זאַך ניט אָבגעשטעלט. זיי האָבען אַראָבגעיאָגט זייערע אַרענדאַטאָרס פון די שטיקלעך ערד, אויף וועלכע זיי האָבען שוין אַזוי לאַנג געוואָהנט, זיי האָבען אָנגעווענדעט אַלע מיטלען כדי צוצונעמען בייַ די שכנישע פּויערים זייער ערדפערמעגען. דער רעזולטאַט פון דעם איז געוועזען, אַז אַ גרויסער שטח בעאַרבייַטע פעלדער, וועלכע זענען געוועזען געדיכט בעפעלקערט מיט פּויערים, זענען פערוויסטעט געוואָרען. די מענשען זענען פערשוואונדען געוואָרען און זייער אָרט האָבען פערנומען די שעפּסען. „די פריעדליכע שעפּסען", שרייַבט איינער פון יענער צייַט, „זענען געוואָרען ווילדע חיות, וועלכע פרעסען אויף די ענגלישע בעפעלקערונג".

וואוהין זשע איז אַהינגעקומען די אַרויסגעיאָגטע דאָרפישע בעפעלקערונג? פערשטעהט זיך, אַז פאַר איהר איז נאָר געבליבען דרייַ וועגען: 1) שטאַרבען פאַר הונגער, 2) ווערען נע ונד, לעבען פון נדבות, גנבות, און גזלות, אָדער 3) פערקויפען די ביסעל כח דעם קאַפּיטאַליסט, אַלס לוין-אַרבייַטער. דער ערשטער אויסוועג איז, פערשטעהט זיך, ניט אַזוי צוציהענד. וואָס אָנבעלאַנגט דעם אַנדערען וועג, האָבען אָבער די גרויזאַמע פערפאָלגונגען

פון דער רעגירונג, די טויזע־דער טויט־שטראָפען גיך אָבגענומען דעם חשק פון די פערוואָגעלטע פויערים צו זוכען אויף דעם אופן ברויט. הייסט דאָס, אַז זיי איז נאָר געבליעבען איין וועג, זוכען אַ פערדינסט, אַלס לוין־אַרבייטער. און ווירקליך, אַלע ענגלישע אינדוסטריעלע צענטרען זענען געוואָרען איבערגעפיהלט מיט הונגעריגע מענשען, וועלכע האָבען פאָרגעלייגט זייער אַרבייטסקראַפט פאַר דעם ניעדעריגסטען פרייז. פערשטעהט זיך, אַז די גרויסע קאַפּיטאַליסטען, די סוחרים, האָבען זיך גלייך בענוצט מיט אַזעלכע גינסטיגע אומשטענדען. אָנשטאָט אויפצוקויפען סחורה ביי דעם קליינעם האַנדווערקער, האָבען אַ סך אָנגעהויבען צו גרינדען אייגענע ווערקשטאַטען, בענוצענדיג זיך מיט דער שלעכטער ביליגער אַרבייטסקראַפט פון דער אַרויסגעיאָגטער, אַרבייטסלאָזער אַרמעע. אויף אַזאַ אופן איז צוזאַמען מיט די קליינע ווערקשטאַטען אויסגעוואַקסען גרויסע אונטערנעהמונגען פון די קאַפּיטאַליסטען—די מ אַ נ ו פ אַ ק ט ו ר (וואו מען האָט נאָך אַלץ געאַרבייט אָהן מאַשינען).

די קאָנקורענץ פון גרויסען קאַפּיטאַל האָט שטאַרק פאַרערגערט די לאַגע פון דער האַנדווערק. צוליעב דעם, וואָס דער אַרבייטס־לוין איז געוועזען אַזוי קליין און די פראָדוקטיוויטעט פון דער אַרבייט אין די גרויסע אונטערנעהמונגען איז געוועזען פיל גרעסער, האָבען די קאַפּיטאַליסטען געקענט פערקויפען זייערע פראָדוקטען אַ סך ביליגער איידער די האַנדווערקער. צווישען די האַנדווערקער און די קאַפּיטאַליסטען ברעכט אויס אַ קאַמפף: די האַנדווערקער פאָדערען מען זאָל בעגרענצען דעם אינדוסטריעלען קאַפּיטאַל; די קאַפּיטאַליסטען פאָדערען מען זאָל געבען דער אינדוסטריע פאָלע פרייהייט. נאָר אַזוי ווי די האַנדווערקער זענען נאָך דאַמאָלס געוועזען אַ וויכטיגע געזעלשאַפטליכע קראַפט, איז זיי כמעט איבעראַל געלונגען מנצח זיין אין דעם קאַמפף: עליזאַוועטע'ס געזעץ פון 1562 אין ענגלאַנד און אַ גאַנצע רייהע בעשטימונגען אין אַנדערע לענדער האָבען פערבאָטען צו גרינדען גרויסע אונטערנעהמונגען אין די ערטער, וואו עס איז דאָ די האַנדווערקסצעכען. באַלד אָבער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער נצחון איז געוועזען ניט קיין ווירקליכער. אמת טאַקע אַז די קאַפּיטאַליסטען האָבען נישט געקענט גרינדען מאַנופאַקטורען אין די שטעדט, וואו עס האָבען עקזיסטירט די צעכען, נאָר קיינער האָט זיי אָבער ניט

געשטערט גרינדען זייערע אונטערנעהמונגען אין די דערפער, קליינע שטעדטלעך, וואו קיין צעך-האַנדווערקער זענען ניט געוועזען. און אפילו אין די גרויסע אינדוסטריעלע צענטרען איז אויך נאָר געוועזען פערבאָטען איינאָרדענען גרויסע אונטערנעהמונגען אויף דעם שטח פון שטאָרט; הינטערן שטאָדט און אפילו נעבען איהר האָבען די קאַפּיטאַליסטען געהאַט די פאָלקאָמע מעגליכקייט צו גרינדען מאַנו-פאַקטורען. די קאַפּיטאַליסטען האָבען טאַקע אויסגענוצט אָט די אַלע מיטלען.

קליינע דערפלעך זענען געוואָרען גרויסע מיטעל-פונקטען פון דער קאַפּיטאַליסטישער פראָדוקציאָן. זייערע קאָנקורענטען — די צענטרען פון דער צעכען-האַנדווערקער-פראָדוקציאָן זענען געוואָרען פערוויסט. ווייטער אַזעלכע שטעדט, ווי לאָנדאָן אין ענגלאַנד, פּאַריז אין פראַנקרייך, וועלכע האָבען געשפּיעלט זעהר אַ וויכטיגע ראָלע אין האַנדעל, זענען געוואָרען אַרומגעצוימט מיט אַ גאַנצער רייהע זאָגענאַנטע פאָרשטעדט. די פאָרשטעדט, זיך געפינענדיג הינטערן שטאָדט, זענען געוועזען פריי פון די צעך-סטאַטוטען, און זיי זענען טאַקע געוועזען איבערגעפילט מיט גרויסע אינדוסטריעלע איינריכטונגען. די בעפעלקערונג פון אָט די פאָרשטעדט זענען בעשטאַנען כמעט בלויז פון לוין-אַרבייטער.

אויף וויפיעל עס האָט זיך פערגרעסערט די גרויסע אינדוס-טריע, אויף אַזוויפיעל איז אויך אויסגעוואַקסען די מאַכט פון די קאַפּיטאַליסטען, און די רעגירונגען האָבען זיך אָנגעהויבען צו מאַכען ניט וויסענדיג דערפון, וואָס די גרויסע אונטערנעהמער האָבען עובר געוועזען די צעך-סטאַטוטען. פון דער אַנדער זייט ווייטער, די האַנדווערקער-מייסטער אַליין, האָבען אויך געטראַכט צו ווערען קאַפּיטאַליסטען און האָבען בעגרענצט פאַר די געהילפע די מעג-ליכקייט צו ווערען מייסטערס. אַזוי אין ענגלאַנד אין סוף פון 16-טען יאָהרהונדערט האָט נאָר אַפערמעגליכען מייסטערס אַ זוהן געקענט ווערען אַליין אַ מייסטער. אויף אַזאַ אופן איז ביסלעכוויז אויסגע-וואַקסען דער אָבגרונד צווישען די מייסטערס און זייערע געהילפע: די מייסטערס זענען אַלץ מעהר געוואָרען גרויסע אונטערנעהמער — די געהילפע און די לעהר-אינגלעך זענען אַראָב צו דער טדרגה פון פשוטע לוין-אַרבייטער.

אַ גרויסער טייל פרייע האַנדווערקער זענען ענדליך אין גאַנצען

אומגעקומען אונטער די קלעפ פון קאפיטאל. גרויסע גרופפען האנדווערקער זענען שוין פון לאנגע צייטען געוועזען אבהענגיג פון האנדעלס-קאפיטאל, און אראנק דער קאנקורענץ פון דער גרויס-אינדוסטריע האט דיזע אבהענגיקייט צוגענומען ביי די מייסטערס יעדע זעלבסטשטענדיגקייט. די פרייע האנדווערקער זענען געווארען ארבייטער פון דער „הויז-אינדוסטריע".

„הויז-אינדוסטריע" הייסט אזא מין ארט קאפיטאליסטישע פראדוקציאן, ביי וועלכער דער ארבייטער ארבייט ביי זיך אין שטוב מיט זיינע אייגענע געצייג; ער בעקומט נאר רויהע מאטעריאלען פון דעם אויפקויפער, וועלכער נעהמט ביי איהם צו די אויסגעארבייטע פראדוקטען. אט צו אזא לאגע פון „הויז-ארבייטער" איז געקומען אין אנהויב פון XVIII-טען יאהרהונדערט א גרויסער צאהל פון די געוועזענע זעלבסטשטענדיגע ענגלישע מייסטערס. הויפטזעכליך קען מען דאס זאגען וועגען די ארבייטער פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע*).

די אריינפיהרונג פון מאשינען אין דער גרויס-אינדוסטריע, וועלכע האט שטארק פערגרעסערט די פראדוקטיוויטעט פון דער ארבייט, האט פערענדיגט דעם זיעג פון דעם אינדוסטריעלען קאפיטאל איבער דער זעלבסטשטענדיגער האנדווערקעריי.

דער גרעסטער טייל פון יענע מאשינען, וועלכע זענען געוועזען בעזאנדערס וויכטיג פאר די אינדוסטריע, זענען ערפונדען געווארען אין XVIII-טען יאהרהונדערט. דעריבער איז דיזער יאהרהונדערט געוועזען הויפטזעכליך א יאהרהונדערט פון דער אינדוסטריעלער איבערקעהרעניש.

כדי צו בעוויזען מיט וואס פאר א גיכקייט און קראפט ס'איז פארגעקומען די אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש אין XVIII-טען יאהרהונדערט, וועלען מיר אויספארשען איהר גאנג אין דער ליין-אינדוסטריע אין ענגלאנד.

אין אנהויב XVIII-טען יאהרהונדערט האבען די שפינער און וועבער נאך געארבייט ביי זיך אין דער היים און, ווי געוועהנליך, אויך געהאט דעריבער א שטיקעל ערד. קיין זעלבסטשטענדיגע ארבייטער זענען זיי שוין אבער פארט ניט געוועזען; זיי זענען נאר

*) טעקסטיל-אינדוסטריע רופט זיך יעדע אינדוסט־יע, וואו מען שפינט און וועבט העלכע ניט איז פעדעם, גאנץ גלייך צי פון וואל, צי פון פלאקס אדער בוימוואל.

געווען אַרבייטער פון דער „ה״יז אינדוסטריע׳, אָדער, ווי מען רופט דאָס ביי אונז „קוסטאַרעס״.

אין יאָהר 1741 האָט א ו אַ י י ט ערפונדען אַ שפּין־מאַשין, ער האָט אויסגעבויט אַ פאַבריק, נאָר גיך בדלות געוואָרען.

אין יאָהר 1769 האָט אַ ר ק ר ײ ט אַריינגענומען אין די הענד א ו אַ י ט׳ס ערפינדונג, האָט איינגעריכטעט אין נ אָ ט י נ ג־ ה אַ ם אַנ׳אונטערנעהמונג, וועלכע איז אין גיכען אונגעהויער אויסגעוואַקסען.

אין פערלויף פון צוואַנציג יאָהר איז אין ענגלאַנד שוין געוועזען 143 בוימוואָל־שפּינעריַיען, מיט האַנד־שפּינעריי האָט מען זיך אינגאַנצען אויפגעהערט צו בענוצען.

די וועבעריי איז נאָך געבליבען אַ האַנד־אַרבייט ביז אין אָנהויב XIX־טען יאָהרהונדערט. נאָר שוין פון 1813, ווען ה אָ ר אַ ק ס האָט געמאַכט וויכטיגע אויסבעסערונגען אין דעם מעכאַנישען וועבשטוהל, וואָס ק אַ ר ט ר אַ ט האָט ערפונדען, האָט די האַנדוועבעריי אַלץ מעהר אָבגעטראָטען איהר אָרט דער מאַשין־וועבעריי.

הייסט דאָס, אַז ביז דער צווייטער העלפט XVIII־טען יאָהרהונדערט איז אין ענגלענד ניט געוועזען קיין שום בוימוואָל־שפּינעריי און בוימוואָל־וועבעריי־פאַבריק. גאַנצע מיליאָנען אַרבייטער האָבען זיך פערנומען מיט שפּינעריי און וועבעריי ביי זיך צו הויז.

אין אָנהויב XIX־טען יאָהרהונדערט בעגעגנען מיר שוין ניט קיין שום האַנד־שפּינעריי, און האַנדוועבער געפינען מיר אַ גאַנץ קליינע צאָהל.

וואָס איז זשע געוואָרען מיט די מילליאָנען הויז־אַרבייטער? וואָס פאַר אַ איינדרוק האָט אויף זיי געמאַכט די דאָזיגע איבערקעהרעניש?

אַ קליינער צאָל פון די פריהערדיגע הויז־אַרבייטער האָט געפונען אַרבייט אין די נייע פאַבריקען. וואָס ס׳איז אָנבעלאַנגט דער אונגעהויערער מאַססע, וועלכע איז געבליבען אָהן אַרבייט, איז וועגען זיי גיט אונז די ענגלישע רעגירונג אַליין קלאָרע ציפער. אין אָנהויב XIX־טען יאָהרהונדערט האָט דער אָסט־אינדישער גענעראַל־גובערנאַטאָר געשריבען אין זיינעם אַ בעריכט: „די פעלדער פון אינדיען זענען בעדעקט מיט די ביינער פון די וועבער״, וועלכע די פאַבריקען האָבען אַרויסגעוואָרפען אויף׳ן גאַס. אין דער אייגענער

צײַט זֶענֶען אִין עֶנגלֶענד אַלײַן, לױט אָפִיצִיעֶלֶע ידיעות, אַנ'עֶרך 900.000 אַרבײַטֶער פשוט אױסגֶעגאַנגֶען פאַר הונגֶער; זײַ האָבֶּען נִיט װילֶענדיג אָבּגֶעטראָטֶען זײַעֶר אָרט דִי נײַגֶעבּאָרֶענֶע װעֶבּ־מאַשִינֶען פוּן קאַרטרײַט־האָרראַקס. פוּן דעֶם קעֶן מעֶן שוין זעֶהעֶן, װאָס פאַר אַ שרעֶקלִיכעֶן חורבן עֶס האָט אָנגעֶמאַכט דִי אִינדוסטרִי־עֶלֶע אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין XVIII־טעֶן יאָהרהונדעֶרט. בּלױז אִין דעֶר לײַן־אִינדוסטריעֶ און נאָר אִין עֶנגלאַנד אַלײַן האָט דִי אִינדוסטרִיעֶלֶע אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אומגעֶבּראַכט אַסך מעֶהר מעֶנשלִיכעֶ לעֶבּעֶנס, אײדעֶר װעֶלכעֶ נִיט אִיז פוּן דִי שרעֶקלִיכסטעֶ און בּלוטִיגסטעֶ מלחמות, װאָס זעֶנעֶן װעֶן ס'אִיז פאָרגעֶקומעֶן פוּן מאמאַעֶװ'ס הריגה בִּיז נאַפּאָלעֶאָן דעֶם I־טעֶנס אָנפאַל פוּן יאָהר 1812. דעֶר אִיבּעֶרגאַנג פוּן קלײַנבּעֶטריעֶבּ צו גרױס־אִינדוסטריעֶ האָט געֶקאָסט דִי אַרבײַטעֶר אַסך מעֶהר קרבנות, װִי דִי גרױזאַמסטעֶ מלחמות. װעֶן דִי העֶלדעֶן פוּן דעֶר „עֶרשטעֶר קאַפִּיטאַל־אָנזאַמלונג" — דִי עֶנגלִישעֶ לאָרדעֶן און רִיזעֶן פוּן דעֶר אִינדוסטרִיעֶלעֶר אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין XVIII־טעֶן יאָהרהונדעֶרט, װאָלטעֶן געֶװאָלט צוזאַמעֶנלײגעֶן אָט דִי אַרבײַטעֶר און פױעֶרִים, װעֶלכעֶ האָבּעֶן אױסגעֶבּעֶט מִיט זײַעֶרעֶ טױטעֶ קעֶרפּעֶרס דעֶם װעֶג פוּן זײַעֶר טרִיאומפאַלעֶן גאַנג, װאָלט אױסגעֶװאַקסעֶן אַזאַ הױכעֶר בּאַרג, געֶגעֶן װעֶלכעֶן דִי בּעֶװאוסטעֶ פִּיראַמִידעֶן פוּן טאַמעֶרלאַנעֶן, װאָלטעֶן אױסגעֶזעֶהן װִי קלײנטשִינקעֶ קאַרלִיקעֶם.

II.

דִי אִינדוסטרִיעֶלעֶ אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין XVIII־טעֶן יאָהר־הונדעֶרט.

דִי עֶנגלִישעֶ אַרבּײַטעֶר־פעֶראײנעֶן זעֶנעֶן אַרױסגעֶרופעֶן געֶװאָרעֶן דורך דעֶר זאָגעֶנאַנטעֶר „אִינדוסטריעֶלעֶר אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש" אִין XVIII־טעֶן יאָהר־הונדעֶרט. דִי מאָדעֶרנעֶ אַרבּײַטעֶר־בּעֶװעֶגונג אִיז אִיבּעֶרהױפּט אױסגעֶװאַקסעֶן אִין דעֶר עֶפּאָכעֶ, װעֶן דעֶר קלײַנעֶר פּראָדוצעֶנט האָט צולִיעֶבּ דעֶר עֶנטװִיקלונג פוּן דעֶר גרױס־אִינדוסטרִיעֶ פעֶרלאָרעֶן זײַנעֶ אַרבּײַטס־געֶצײַג, אױפגעֶהעֶרט צו זײַן בּעל־הבּית אױף דִי מאַטעֶריאַלעֶן און זײַנעֶ אױסגעֶאַרבּײַטעֶ פּראָדוקטעֶן און האָט דעֶרִיבּעֶר געֶמוזט װעֶרעֶן אַנ'אָרעֶמעֶר פּראָלעֶטאַריעֶר, װעֶלכעֶר פעֶרקױפט זײַן אַרבּײַטס־קראַפט דעֶם קאַפִּיטאַלִיסט. אִינדוסטרִיעֶלעֶ

אִיבֶּערקֶעהרֶענִיש רוּפֶען מִיר דֶערִיבֶּער אָן יֶענֶע ווִירטשאַפטלִיכֶע אִיבֶּערקֶעהרֶענִיש, ווֶעלכֶע האָט אָבּגֶעשאַפט דֶעם קלֵיינֶעם זֶעלבּסט־שטֶענדִיגֶען האַנדווֶערקֶער פוּן דֶער אַלטֶער גוּטֶער צַייט און האָט בֶּעשאַפֶען צווֵיי גֶעגֶענזֶעצלִיכֶע קלאַסֶען: אַ קלאַסס קאַפִּיטאַלִיסטֶען — עֶקספּלוּאַטאַטאָרס, אֵייגֶענטִימֶער פוּן דִי אַרבַּייטס־גֶעצַייג פוּן אֵיין זַייט, און אַ קלאַסס אָרֶעמֶע פּראָלֶעטאַריֶער — פוּן דֶער אַנדֶער זַייט.

אַם שאַרפסטֶען און שנֶעלסטֶען אִיז דִיזֶע אִיבֶּערקֶעהרֶענִיש פאָרגֶעקוּמֶען אִין XIII-טֶען יאָהר־הוּנדֶערט; דֶערִיבֶּער הוֹיבּט מֶען אָן צוּ רֶעכֶענֶען דִי אִינדוּסטרִיֶעלֶע אִיבֶּערקֶעהרֶענִיש פוּן אָט דֶעם יאָהרהוּנדֶערט. מֶען דאַרף אָבֶּער בֶּעמֶערקֶען, אַז דֶער אִיבֶּערגאַנג פוּן דֶער מִיטֶעל־אַלטֶערלִיכֶער האַנדווֶערקֶערַיי צוּ דֶער נַייעסטֶער גרוֹיס־אִינדוּסטרִיֶע האָט זִיךְ אִין גרֶעסטֶען טהֵייל פוּן דִי אוֹיראָפֵּאִישֶע לֶענדֶער אָנגֶעהוֹיבֶּען אַ סך פרִיהֶער פאַר דֶעם XVIII-טֶען יאָהר־הוּנדֶערט (אִין עֶנגלאַנד, למשל, האָט דאָס זִיךְ אָנגֶעהוֹיבֶּען אִין XIV=טֶען יאָהרהוּנדֶערט) און גֶעעֶנדִיגט האָט זִי זִיךְ נאָךְ נִישט אַפִּילוּ יֶעצט אוֹיךְ. דֶער XVIII-טֶער יאָהרהוּנדֶערט האָט פֶערדִינט דֶעם נאָמֶען פוּן אַ „יאָהר־הוּנדֶערט פוּן דֶער אִינדוּסטרִיֶעלֶער רֶעוואָלוּצִיֶע", נִיט דֶערפאַר, ווַייל עֶר האָט אִין גאַנצֶען פֶערנִיכטֶעט דִי אַלטֶע אִינדוּסטרִיֶעלֶע אָרדנוּנג, נאָר דֶערפאַר ווַייל עֶר אִיז גֶעווֶעזֶען דֶער ווֶענדוּנג־פּוּנקט אִין קאַמפף פוּן דֶער האַנדווֶערקֶערַיי מִיט דֶער גרוֹיס אִינדוּסטרִיֶע. בִּיז דֶעם XVIII-טֶען יאָהרהוּנדֶערט האָט דִי האַנדווֶערקֶערַיי גֶעהֶערשט אִין לֶעבֶּען פוּן אַלֶע אוֹיראָפֵּאִישֶע שטֶעדט, נאָךְ אִיהם אָבֶּער האָט זִיךְ אִיהר ראָלֶע גֶעעֶנדִיגט און גֶעעֶנדִיגט אוֹיף אֵייבִּיג.

וואָס אִיז אַזוֹינס גֶעווֶעזֶען דִי מִיטֶעל־אַלטֶערלִיכֶע האַנדווֶערקֶערַיי, דוּרךְ ווֶעלכֶע סבּות אִיז זִי פֶערשווּנדֶען גֶעוואָרֶען, אָבּטרֶעטֶענדִיג אִיהר אָרט דֶער קאַפִּיטאַלִיסטִישֶער אִינדוּסטרִיֶע פוּן דֶער נַייֶער צַייט?

דֶער קלאַסס מִיטֶעל־אַלטֶערלִיכֶע האַנדווֶערקֶער אִיז צוּטֵיילט גֶעווֶעזֶען אוֹיף דרַיי שִׁיכטֶען: מַייסטֶער'ס, גֶעהִילפֶע און לֶעהר־אִינגלֶעךְ.

דֶער מַייסטֶער אִיז אִין דֶער זֶעלבֶּער צַייט גֶעווֶען אִי אַנ'אַר־בַּייטֶער, אִי אַנ'אוּנטֶערנֶעהמֶער. דִי רוֹיֶע מאַטֶעריאַלֶען, דִי ווֶערק־שטאַט, דִי אַרבַּייטס־גֶעצַייג זֶענֶען גֶעווֶעזֶען דאָס אֵייגֶענטוּם פוּן מַייסטֶער און ממילא האָט אוֹיךְ צוּ אִיהם גֶעהֶערט דֶער פּראָדוּקט

פֿון דער אַרבייט. נאָר דאָס אייגענטום איז געווען ניט אַזוי גרויס, אַז דער מייסטער זאָל קענען לעבען פֿון דער עקספּלואַטאַציע פֿון לוין=אַרבייט; ער האָט דערבײַ אויך געמוזט אַרבייטען צוזאַמען מיט זײַנע עטליכע מיטהעלפער. דאָס הייסט, אַז דער מייסטער, זײַענדיג פֿרײַ פֿון יעדער אויסערליכער עקספּלואַטאַציע, האָט אַליין ניט געקענט ווערען קיין עקספּלואַטאַטאָר אין אמת'ען זין פֿון וואָרט. ניט זײַענדיג ניט קיין קאַפּיטאַליסט און ניט קיין פּראָלעטאַריער ענטהאַלט ער אין זיך דאָס קערנדעל פֿון ביידע קלאַסען. פֿון איהם קען אויסוואַקסען אי אַ קאַפּיטאַליסט, אי אַ פּראָלעטאַריער. עס ווענדט זיך נאָר אָן דעם, אויף וואָס פֿאַר אַ באָדען עס פֿאַלט דאָס קערנדעל.

דער מיטעל=אַלטערליכער האַנדווערקער אַרבייט ניט פֿאַר אַ ווייטען אונבעקאַנטען מאַרק, נאָר פֿאַר אַ בעשטימטען קרײַז בעשטעלער, וועלכע ער קען אַליין פּערזענליך. דיזער אומשטאַנד איז זעהר וויכטיג. נאָכפֿאָרשען נאָך די ענדערונגען, וועלכע קומען פֿאָר אויף דעם ווײַטען מאַרק, גאַנצע חדשים וואַרטען ביז עס וועט זיך פֿערגרעסערען די נאָכפֿראַגע אויף זײַנע סחורה איז דער קליינער האַנדווערקער ניט בכח, דען ער האָט ניט דעם נויטיגען געלד=פֿאָרראַט דערצו. קומט אויס, אַז ווען דער האַנד=ווערקער וואָלט בעדאַרפֿען אַרבייטען פֿיר דעם מאַרק, וואָלט ער יעדער מינוט געשטאַנען אין געפֿאַהר צו ווערען בדיל=דל. פֿערקערט אָבער, ווען ער האָט אַ בעשטימטע צאָל קונים, וועלכע שאַפֿען אַ שטענדיגע נאָכפֿראַגע אויף זײַנע פּראָדוקטען, איז זײַן לאַגע אַ סך פֿעסטער און זיכערער.

יעדער האַנדווערקער, איידער ער איז געוואָרען אַ מייסטער, האָט ער געמוזט דורכגעהן די מדרגה פֿון אַ „לעהר=אינגעל" און פֿון אַ „געהילף". יעדער לעהר=אינגעל ווײַטער האָט געהאַט די מעגליכקייט, נאָך דעם ווי ער האָט געענדיגט די גאַנצע לעהר=צייט, צו ווערען אַ געהילף, און, אָבאַרבייטענדיג אַ געוויסע צייט בײַ פֿערשיעדענע מייסטערס האָט יעדער געהילף געהאַט דאָס רעכט אָבצוגעבען עקזאַמען און ווערען אַ זעלבסטשטענדיגער מייסטער. די לעהר=אינגלעך און געהילפֿע האָבען אויף אַזאַ אופֿן ניט געבילדעט קיין זעלבסטשטענדיגע און אָבגעזונדערטע קלאַסען; זיי האָבען זיך נאָר געפֿונען אין אַן איבערגאַנגס=שטופֿע צו דער

מדרגה—מייסטער. די צעך=סטאַטוטען און די רעגירונגס=געזעצען האָבען זיך זיהר בעזאָרגט וועגען דעם, אַז יעדער געהילף און יעדער לעהר=אינגעל זאָל באמת קענען ערדייכען די מדרגה פון אַ זעלבסטשטענדיגען מייסטער.

ווען אַ מייסטער וואָלט צופעליג אָנגעזאַמעלט אַזוי פיעל געלד, וועלכע גיט די מעגליכקייט צו ווערען אַ קאַפּיטאַליסט, וואָלט אַזאַ אומוואַנדלונג ניט געקענט פּאָרקומען, דען, לויט די מיטעל=אַלטערליכע געזעצען, האָט איין מייסטער ניט געטאָרט האָבען מעהר ווי צוויי, דריי געהילפע און עטליכע לעהר=אינגלעך. (אין ענגלאַנד לויט דעם געזעץ פון עליזאַבעטאַ פון יאָהר 1562=טען האָט יעדער מייסטער געמוזט האָבען אויף יעדע דריי לעהר=אינגלעך איין געהילף). די אינטערעסען פון געהילפע אונד לעהר=אינגלעך, כל זמן זיי זענען נאָך געוועזען אין דעם איבערגאַנגס=צושטאַנד, זענען אויך פערטהיידיגט געוואָרען דורך די מיטעל=אַלטער געזעצען. דער מייסטער האָט געמוזט שפּייזען דעם געהילף פון זיין טיש, דער אַרבייטס=טאָג איז געוואָרען בעגרענצט. (אין ענגלאַנד האָט דער אַרבייטס=טאָג זומער=צייט ניט געטאָרט זיין לענגער, ווי 12 שעה, ווינטער ניט מעהרער פון דער זונאויפגאַנג ביז זונ=אונטערגאַנג). די שכירות פון געהילף איז אויך ניט געווען אָבהענגיג פון מייסטערס ווילקיר. לויט די מיטעל=אַלטערליכע סטאַטוטען האָט יעדערער געהאַט דאָס רעכט צו פאָדערען אַ „גערעכטען" לוין, און די פרידענס=ריכטער האָבען בעדאַרפט בעשטימען די נאָרם פון דיזען „גערעכטען" לוין.

III.

די ענטשטעהונג פון די אַרבייטער פעראיינען.

דער געגענזאַץ פון די קלאַסען=אינטערעסען וואַקסט אויס נאָך איידער עס הויבט זיך אָן די מאַשין=אינדוסטריע. נאָך איין פעריאָד פון דער האַנדוועדקער=פּראָדוקציאָן איז אויך שוין פאָר=געקומען, ווי מיר האָבען געזעהן, די צוטיילונג פון האַנדווערקער אויף בעל=בתים און אַרבייטער, וועלכע האָבען שוין ניט געהאַט קיין שום האָפנונג צו ווערען זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמער. פון דער צייט, ווי צו ווערען אַ מייסטער איז געוואָרען מעגליך

נאָר פאַר די קינדער און קרובים פון די מײַסטערס, הױבען זיך אָן צונױפֿזאַמלען גרױסע קאַפּיטאַלען אין די הענד פון די מײַסטערס, און דאָס װידער פֿערגרעסערט דעם אָבגרונד צװישען דעם בעל־הבית—דעם מײַסטער און דעם אַרבײַטער דעם געהילף.

אין דער עפּאָכע, װען עס װאַקסט אױס די װאַנד צװישען דעם זעלבסטשטענדיגען מײַסטער און לױן־אַרבײַטער, װאַקסט אױך אױס די אָרגאַניזירטע אַרבײַטער־בעװעגונג. אַזױ אין שנײַדער־פאַך האָבען און XVIII־טען יאָהרהונדערט געקענט װערען מײַסטערס נאָר די אַרבײַטער, װעלכע האָבען געהערט צו אַ גאַנץ קלײנע גרופּפּע צװישנײַדער; די גאַנצע איבעריגע אַרבײַטער־מאַססע האָט נישט געקענט אפילו האָפען אַמאָל ערגרײַכען די מדרגה פון זעלבסטשטענדיגע פּראָדוּצענטען. גאָר טיעף איז געװעזען דער אָבגרונד צװישען די מײַסטער און געהילפע און די שנײַדערײַ. װערקשטאַטען, װעלכע האָבען געאַרבײַט פאַר די פערמעגליכע בעפעלקערונג פון לאָנדאָן. צו דיזער אַרבײַט האָט מען געמוזט האָבען אַ היבשען קאַפּיטאַל. און טאַקע אין יאָהר 1720־טען האָבען די לאָנדאָנער שנײַדער־מײַסטערס זיך בעקלאָגט אין פּאַרלאַמענט, אַז אַן ערך פון 7000 געהילפע האָבען געגרינדעט אַ אונגעזעצליכען פערײן מיט דעם ציעל צו פערגרעסערען דעם אַרבײַטס־לױן און צו פערקלענערען דעם אַרבײַטס־טאָג. דער פּאַרלאַמענט האָט בעפרידיגט די בקשה פון די מײַסטערס; מען האָט בעשטימט די העכסטע נאָרם אַרבײַטס־לױן און מען האָט געזעצליך פערבאָטען איבערצושטײַגען די נאָרם. עס זענען אױך פערבאָטען געװאָרען אַלערלײַ אַרבײַטער־אָרגאַניזאַציעס, נאָר די שנײַדער־געהילפע זענען געװעזען אַזױ שטאַרק, אַז ניט קוקענדיג אױף אַלע פערבאָטען, האָט זײער אָרגאַניזאַציע װײַטער עקזיסטירט און זאָגאַר פערברײַטעט איהר טהעטיגקײַט. אין יאָהר 1810 האָט אײן מײַסטער ערקלערט דער פּאַרלאַמענטס־קאָמיססיע, אַז דער שנײַדער־פערבאַנד עקזיסטירט שױן כסדר אין אַ משך פון הונדערט יאָהר.

נאָך אַ בײַשפּיעל װעגען די שטאַרקײַט פון די אַרבײַטער אָרגאַניזאַציעס אין אָנפאַנג פון XVIII־טען יאָהרהונדערט האָבען מיר אין דעם אַרבײַטער־פערײן פון װאָל־מאַנופאַקטורען אין מערב־ענגלאַנד. די װאָל־אינדוסטריע אין דעם געגענד האָט געטראָגען דעם כאַראַקטער פון הױז־אינדוסטריע, נאָר אין עטליכע אָבטײַלונגען

פון דער אינדוסטריע האט עקזיסטירט מאשין=ארבייט. *) נאר אלענפאלס איז פון זעלבסטשטענדיגע קליינע האנדווערקער און דער וואל פראדוקציאן שוין קיין זכר ניט געבליבען: אויף אזא אופן איז שוין דא אויך גרייט געווענען דער באדען פאר אנ'ארבייטער=פער=איין צוליעב דעם, וואס די אונטערנעהמער זענען געוועזען אין גאנ=צען אבגעטיילט פון די ארבייטער, און וואס די ערשטע האבען שוין פערמעגט א היבשען קאפיטאל. ווי עס ווייזט אויס, האט דער ארבייטער פערבאנד פון דער געוואנד־אינדוסטריע געארבייט זעהר ענערגיש. אין די פארלאמענטארישע בעריכטען פון יאהר 1717 געפינען מיר אסך טענות געגען די וועבער פון סאמערסעטשיר און דעוואנשיר, וועלכע האבען זיך פעראייניגט אין א קלוב פון עטליכע טויזענד „בינטאוושטשיקעס". האפענדיג צו פערשטיקען דעם פעראיין מיט דער קראפט פון קעניגליכען אויטאריטעט האט דער פארלאמענט אין יאהר 1718 געצוואונגען דעם קעניג ארויסצולאזען א שארפע פראקלאמאציע, וועלכע איז פול מיט צארן געגען די „אונגעזעצליכע קלובען און פעראיינען, וועלכע טרעטען פערברעכע=ריש ארויס געגען געזעץ און רעגירונג, ווי א באנדע פערשווערער און נעמען זיך דאס רעכט צו קאמאנדעווען אין דער האנדווערקעריי" און אז. וו. אין די פארלאמענטארישע בעריכטען פון 1723 און 1725=טען יאהר געפינען מיר ווייטער טענות געגען די נעוואנד=ארבייטער=פעראיינען. דיזע פעראיינען האבען כסדר עקזיסטירט אין משך פון גאנצען XVIII־טען יאהרהונדערט. זיי זענען נאר פערשוואונדען געווארען אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט, ווען די מאנסלייט זענען ארויסגעשטויסען געווארען פון די וועב=ווערקשטאטען דורך די פרויען.

די פעראיינען פון די שניידער און נעוואנד=ארבייטער אין אנהויב XVIII־טען יאהר=הונדערט בעווייזען בעשיינפערליך, אז די ארבייטער=בעוועגונג האט געקענט ארויס=וואקסען נאך איידער מען

---

*] די רויע מאטעריאל פלעגט שפינען איין גרופפע ארבייטער, וועלכע האבען געארבייט ביי זיך צו הויז. די אויסגעשפינטע מאטעריאל פלעגט מען איבערגעבען די וועבער, וועלכע פלעגען אויך, ווי די שפינער, ארבייטען ביי זיך אין דער היים. די געוואנד פלעגט מען אבשיקען אויפ'ן פאבריק, וואו מען פלעגט זי סטעמפען (קרעמפלען) און נאכהער ווידער איבערגעבען האנדארבייטער, וועלכע פלעגען זי פערענדיגען און איהר צו געבען איהר לעצטען געשטאלט.

האָט אײַנגעפֿיהרט מאַשינען. אין דער געוואַנד־אינדוסטריע און איבערהויפּט אין דעם שנײַדער־פֿאַך זענען אַ מאַססע אַרבײַטער געוועזען פֿערנומען מיט האַנד־אַרבײַט, און אויב די אַרבײַטער האָבען דאָך געקענט אויסאַרבײַטען אַ שטאַרקע אָרגאַניזאַציע, ליעגט די סבה דערפֿון אין דעם, וואָס די אייגענטימער פֿון די אונטער־נעהמונגען זענען אויך אין גאַנצען אָבגעטײלט געוואָרען פֿון דעם קלאַסס אַרבײַטער, און דער אַרבײַטער האָט נישט געהאַט קײן שום מעגליכקײט צו ערגרײַכען די מדרגה פֿון אַ זעלבסטשטענדיגען אונטער־נעהמער. אַז דאָס איז באמת אַזוי געוועזען, אַז די אַרבײַטער־בע־וועגונג איז פֿעסט פֿערבונדען מיט דער ענטשטעהלונג פֿון קלאַססען־ווידערשפּריכען, זעהען מיר שוין פֿון דעם, אַז אין די אינדוסטריע־צווײַגען, אין וועלכע עס האָט נאָך אין גאַנצען עקזיסטירט דער מיטעל אַלטערליכער האַנדווערקער־כאַראַקטער, זענען ניט אויס־געוואַקסען קײן שום אַרבײַטער־פֿעראײנען.

אין אַ הינזכט געריכטער לאַגע האָבען זיך למשל געפֿונען די ענגלישע שפּילקע־מאַכער און שוסטער, און פֿונדעסטוועגען בעמערקען מיר נישט קײן שום פּראָבע פֿון אַן׳ אָרגאַניזירטען קאַמפּף פֿאַר בעססערע לעבענס־בעדינגונגען. די סבה דערפֿון איז גאָר פּשוט: די שפּילקע־מאַכער און שוסטער זענען געבליעבען זעלבסטשטענדיגע קלײנע האַנדווערקער. אויב אַזוי, אויב די אַרבײַטער־בעוועגונג וואַקסט אויס נאָך אײדער מען הויבט אָן זיך צו בענוצען מיט מאַ־שינען, קען שוין גאָר קײן ספק ניט זײַן אַז די מאַשין, וועלכע צווינגט דעם אַרבײַטער איבערגעהן פֿון זײַן שטוב אין דער פֿאַבריק פֿון קאַפּיטאַליסט, האָט נאָך מעהר פֿערשאַרפֿט דעם קלאַססען־האַס און האָט דערינבער געדינט אַלס אַ מעכטיגע טרײַב־קראַפֿט פֿאַר די ענטוויקלונג פֿון די אַרבײַטער־פֿעראײנען. דאָס בעווײַזען אונז שוין די פּשוטע פֿאַקטען: אין יאָרקשיר, וואו עס האָבען ניט עקזיסטירט קײן שום אַרבײַטער־אָרגאַניזאַציעס אין דער צײַט פֿון האַנד־אַרבײַט, איז אין יאָהר 1794, צוזאַמען מיט דער אַרײַנפֿיהרונג פֿון מאַשינען, אויך געגרינדעט געוואָרען אַ געוואַנד־אַרבײַטער־פֿער־באַנד. די ענטוויקלונג פֿון דער פֿאַבריק־סיסטעם אין דער בוים־וואָל־שפּינערײַ האָט אַרויסגערופֿען דעם פֿעראײן פֿון די בוימוואָל־שפּינער אין 1780־טען יאָהר.

די מאַשין־אינדוסטריע האָט אַ גאַנצע רײהע אײגענשאַפֿטען,

זועלכע רופען אַרויס אין לעבען רעגעלמעסיג פונקציאָנירענדע אַר=
בייטער=אָרגאַניזאַציעס. דאָס אַליין, וואָס אַסך אַרבייטער נעמען זיך
צוזאַמען אין איין פאַבריק=געבײַדע, פערלייכטערט בעדייטענד די
גרינדונג פון אַרבייטער=פעראיינען. אויסערדעם, ביי דער האַנד=
אַרבייט און איבערהויפט ביי דער סיסטעם פון הויז־אינדוסטריע
האָט דער אַרבייטער נאָך אַ שאָטען פון זעלבסטשטענדיגקייט: ער
האָט נאָך וואָסערע ניט איז אייגענע אַרבייטס=געצייג, אַמאָל נאָך
אַ הייזעל און אפשר אַ שטיקעל ערד אויך. דאָס שטיקעל אייגענ=
טהום, אמת, שטעלט איהם ניט אין אַ בעסערע לאַגע אים פער=
גלייך מיט דעם ווירקליכען פּראָלעטאַריער; דערפאַר אָבער שטיצט
דיזעם אייגענטהום אין איהם די האָפנונג, אַז ער וועט זיך מיט
זיינע אייגענע כחות דערשלאָגען צו דער לאַגע פון אַ זעלבסטשטענ=
דיגען פּראָדוצענט. דער אמת׳ער פּראָלעטאַריער פון דער פאַבריק=
אינדוסטריע געפינט זיך אין אַ גאַנץ אַנדערער לאַגע; ער האָט שוין
פערלאָרען די האָפנונג צו ווערען אַ קאַפּיטאַליסט. ער זעהט קלאָהר,
אַז ער קען זיך ניט אַרויסרייסען פון די פּראָלעטאַריער־רייהען.
דערמיט איז די ראָלע פון די מאַשינען אין דער געשיכטע
פון דער אַרבייטער=בעוועגונג נאָך ניט געענדיגט. די בעדייטענסטע
ווירקונג, וואָס די מאַשין־אינדוסטריע האָט געהאַט אויף די אַר=
בייטער, האָט זיך אויסגעדריקט אין דעם, וואָס אַ דאַנק דער
פאַבריק=סיסטעם איז מעגליך געוואָרען עס זאָלען זיך פעראייניגען
אַלע אַרבייטער פון אַ גאַנצען לאַנד, אָדער אפילו פון דער גאַנצער
וועלט אויף דעם באָדען פון אַ געמיינזאַמער פּאָליטישער און סאָציאַלער
פּראָגראַם. דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אין דער עפּאָכע
פון האַנד־אַרבייט איז דער אַרבייטער=קלאַסס געוועזען ניט איינ=
אַרטיג: צוזאַמען מיט די געלעהרטע געהילפע, וועלכע האָבען
בעקומען אַ הויכען לוין, איז געוועזען אַ אונגעהויערע צאָהל אַרביי=
טער, וועלכע האָבען כמעט ניט געקענט קיין שום מלאָכה. די
אינטערעסען פון די ביידע שיכטען פון אַרבייטער=קלאַסס זענען
דעריבער געוועזען ניט נאָר ניט קיין גלייכע, נאָר זאָגאַר געגענ=
זעצליכע. די אַרבייטער, וועלכע האָבען בעקומען אַ קליינעם לוין,
האָבען געשטרעבט צו ערדייכען די מדרגה פון די פּריווילעגירטע
און די לעצטע האָבען אין דער זעלביגער צייט צוזאַמענ=
גענומען אַלע זייערע כחות זיך צו פערהיטען פון דער קאָנקורענץ

פון די נִיט גֶעלֶעהרנטֶע אַרבַּייטֶער. פֶערשטֶעהט זִיךְ, אַז דִיזֶע פַייגדלִיכֶע גרופּפֶּעס האָבֶּען זִיךְ בְּשום אופן נִיט גֶעקֶענט פֶערַאייניגֶען.

ווֶען עֶס וואַקסט אויס דִי מאַשִׁין אַרבַּייט, פאַלט גִיךְ אַראָבּ דִי בֶּעדַייטונג פון דִי גוט-גֶעלֶעהרנטֶע אַרבַּייטֶער. דִי מאַשִׁין נֶעמט אויף זִיךְ צו עֶרפִילֶען דִי שווֶערסטֶע אָפֶּערַאַציֶעס און מאַכט דֶעם אַרבַּייטֶער בלויז פִיר אַיין צוגאָבּ, ווֶעלכֶער דאַרף נור מאַכֶען אֵיינפאַכֶע בֶּעווֶעגונגֶען. דֶער אַרבַּייטֶער בַּיי דֶער מאַשִׁין שפִּיעלט נאָר דִי ראָלֶע פון עֶטלִיכֶע שרַייפלֶעךְ און רֶעדלֶעךְ, ווֶעלכֶע דֶער עֶרפִינדֶער האָט נאָךְ נִיט עֶנדֶעקט.

פֶערשטֶעהט זִיךְ, אַז אַזאַ מִין אַרבַּייט פאָדֶערט אַסךְ ווֶענִיגֶער פאָרבֶּערֵייטונג, ווִי דִי אַרבַּייט פון האַנדוועֶרקֶער, ווֶעלכֶע איז זֶעלבּסטשטֶענדִיג פון אָנהויבּ בִּיז'ן סוף. למשל אַנ'אַרבַּייטֶער פון אַ שפִּינֶעריי-פאַבּרִיק דאַרף גאָר נִישט קֶענֶען דִי אַרבַּייט פון אַ האַנדשפִּינֶער; אויף דֶער פאַבּריק קומט פאָר דִי גאַנצֶע שפִּינֶערַיי-אַרבַּייט דורךְ אַ שטול, ווֶעלכֶער אַרבַּייט אַליין. דֶער אַרבַּייטֶער דאַרף נאָר קוקֶען צו עֶס האָט זִיךְ עֶרגֶעץ וואו נִיט אָבּגֶערִיסֶען אַ פאָדֶעם.

הַייסט דאָס, אַז וואָס מֶעהר דִי מאַשִׁינֶען האָבֶּען אַרומגֶענומֶען אֵיין אִינדוסטריֶע-צווַייג נאָךְ דֶער אַנדֶערֶער, אַלץ מֶעהר פֶערנֶעמט דֶעם אָרט פון גֶעלֶעהרנטֶען אַרבַּייטֶער אַ פשוטֶער אַרבַּייטֶער, ווֶעלכֶער דאַרף נאָר האָבֶּען אַ קלַיינֶע פאָרבֶּערֵייטונג. אָט דִיזֶע אויסגלַייכונג פון דִי אַרבַּייטֶער ווִירקט בֶּעדַייטֶענד אויף דִי עֶנטווִיקלונג פון דֶער ס אָ ל ִי ד אַ ר ִי ט ֶע ט (פרַיינדשאַפט — דאָס בֶּעוואוסטזַיין אַז זַיי האָבֶּען גלַייכֶע אִינטֶערֶעסֶען) אִין דֶעם אַרבַּייטֶער-קלאַס: אָנשטאָט דִי אָבּגֶעזונדֶערטֶע און אָפטמאָל נאָךְ פַיינדלִיכֶע אַרבַּייטֶער גרופּפֶּען טרֶעט בִּיסלֶעכווַייז אַרויס פֶערַאייניגט ד ֶע ר ג אַ נ צ ֶע ר אַ ר בּ ַיי ט ֶע ר-ק ל אַ ס ס.

דַייטשלִיךְ ווַייזט זִיךְ אַרויס דִי דאָזִיגֶע איבֶּערקֶערֶענִיש אִין עֶנגלאַנד עֶרשט אִין סוף פון XIX-טֶען יאָהרהונדֶערט. אִין XVIII-טֶען יאָהרהונדֶערט האָט נאָךְ נִיט עֶקזִיסטִירט קֵיין פאָלקאָמֶע אֵיינאַרטִיגקייט אִין דֶער פּראָדוקצִיאָן. דִי אִינטֶערֶעסֶען פון דִי אַרבַּייטֶער פון פֶערשִׁידֶענֶע פאַכֶען זֶענֶען נאָךְ נִיט גֶעווֶעזֶען אִין גאַנצֶען גֶעמֵיינזאַם. אִין דִיזֶער עֶפּאָכֶע האָט מֶען נאָךְ אִין פִיעל אִינדוסטריֶע-צווַייגֶען בֶּעדאַרפט האָבֶּען אַרבַּייטֶער-ספּעֶציאַלִיסטֶען, קִינסטלֶער, ווֶעלכֶע האָבֶּען פֶערדִינט אַזוי פִיעל, אַז דִי פּראָסטֶע

ארבייטער האבען אפילו נישט געקענט טראכטען צו דערגרייכען וועןס'איז צו אזא מדרגה.

מען דארף ניט מיינען, אז די פעראיינען זענען אויסגעוואקסען נאר צווישען ארבייטער, וואס האבען זיך פערנומען נאר מיט איינפאכע ארבייט, אלס א רעזולטאט פון זייער געדריקטע לאגע. אין די שטעדטישע האנדווערקערייען איז דאס פארגעקומען פונקט פערקעהרט: דא זענען די ארבייטער=פעראיינען געוועזען א ארגאניזאציע פון יענע ארבייטער־שיכטען, וועלכע האבען זיך געפונען אין די בעסטע בעדינגונגען. אלס ביישפיעל קען אונז דינען דער שניידער=פערבאנד אין לאנדאן, וועגען וועלכען מיר האבען שוין גערעדט. דער פערבאנד איז באמת געוועזען א פעראיין פון די ארבייטער־אריסטאקראטיע, וועלכע איז פון דער איבריגער ארבייטער=מאסע געשטאנען אפשר נאך ווייטער, ווי פון די קאפיטאליסטען. פערשטעהט זיך, אז ארבייטער פון אזעלכע פעראיינען זענען, לויט זייער לאגע און לויט זייערע אויפגאבען, געשטאנען אסך נעהנטער צו די קאפיטאליסטען ווי צו דער איבריגערמאסע פראלעטאריער. די סכסוכים צווישען אזעלכע ארבייטער=אריסטאקראטען און זייערע בעלי בתים זענען באמת געוועזען פאמיליען=מיספערשטענדניסען און ניט קיין קלאסען=קאמפף. זייער פראגראם איז בעשטאנען אין דער שטרעבונג צו פערבלייבען אויף דער מדרגה פון זייער פריווילעגירטען צושטאנד און צו בעזייטיגען די קאנקורענץ פון פשוטערע ארבייטער. זיי האבען געפאדערט מען זאל שטרענג דורכפיהרען עליזאוועטעס נעזעץ וועגען די לעהר=אינגלעך, לויט וועלכען א לעהר=אינגעל האט געמוזט לערנען 7 יאהר, איידער ער איז געווארען א געהילף. דעם אנהויב פון דער אמת'ער ארבייטער=בעוועגונג, דארף מען ניט זוכען אין די ארגאניזאציעס פון די האנדווערקער־געהילפע, נאר אין די פעראיינען, וועלכע זענען אויסגעוואקסען אין די נידריגערע שיכטען פון דעם ארבייטער קלאס, און וועלכע האבען ארומגענומען אונגעהויערע מאסען ארבייטער פון דער גרויס=מאנופאקטור. אזא מין פעראיין איז שוין געוועזען דער געוואנד־ארבייטער=פערבאנד, וועלכען מיר האבען פריהער דערמאנט. לויט זייער געדריקטען צושטאנד האבען זיך די ארבייטער פון די ענגלישע מאנופאקטורען אין סוף XVIII=טען יאהרהונדערט געפונען אין אזא לאגע, אויב נאר נישט קיין ערגערע, ווי דער

הײַנטיִגער פּראָלעטאַריאַט, און טאַקע דעריִבער געפיִנען מיִר איִן זײַער פּראָגראַם דעם קערן פון דער פּראָגראַם פון דעם מאָדערנעם אַרבײַטער־קלאַס.

דער געװאַנד־אַרבײַטער־פערבאַנד האָט געפאָדערט, אַז עס זאָל געזעצליִך בעשטיִמט װערען אַ גענוּגענדער אַרבײַטס־לױן און אַ קורצער אַרבײַטס־טאָג. דערבײַ האָט ער בעגריִנדעט זײַן פאָדערונג מיִט דעם אײגענעם געזעץ פון עליִזאַװעטע. — מיִר האָבען שוין געזעהען, אַז איִן XVIII־טען יאָהרהונדערט האָבען סײַ די פּריִװיִלעגיִרטע אַרבײַטער און סײַ דער פּראָלעטעריִאַט, איִן אמת'ען זיִן פון ד״ם װאָרט, זיִך געװענדעט צו די געזעצען פון מיטעל־אַלטער. נאָר אַנשטאָט דעם, װאָס די ערשטע האָבען נאָר געװאָלט פערהיִטען זײַערע ענגע גרופּפּען־איִנטערעסען, האָבען די אַנדערע געקעמפּפט פאַר די איִנטערעסען פון אַ ברײַטערער מאַסע. איִן זײַערע פּראָגראַמען בעמערקט זיִך שוין צוויִשען די חורבות פון מיִטעל־אַלטער אויִך פונקען פון נײַעם לעבען. שפּעטער װערען זײַערע פאָדערונגען די פאָדערונגען פון אַלע ענגליִשע אַרבײַטער.

איִצט װעלען מיִר אַ קוק געבען, װיִ אַזוי האָט זיִך בעצויגען די רעגיִרונג צו די אַרבײַטער־אָרגאַניִזאַציעס איִן XVIII־טען יאָהרהונדערט איִז די רעגיִרונג געשטאַנען דערפאַר, אַז יעדער אַרבײַטער האָט ד אָ ס ר ע כ ט אויף דעם אַרבײַטס־לוין, װעלכער איִז שוין לאַנג אײַנגעפיִהרט איִן דיִזער פּראָדוקציאָן. דאָ פיִהלט זיִך נאָך דער גײַסט פון XVI־טען יאָהרהונדערט, װען דער פּאַרלאַמענט האָט געזעצליִך פערבאָטען צו בענוצען זיִך מיִט אײניגע מאַשיִנען, װעלכע האָבען אַרויסגעשטויסען אַ צו גרויסע צאָהל אַרבײַטער; ער האָט בעגרענצט די צאָהל פון די װעב־שטולען, װאָס יעדער אונטערנעהמער האָט דאָס רעכט צו האָבען. דער פּאַרלאַמענט האָט אָפיִציעל ערקלערט, אַז זײַן ציִעל איִז „צו פערזיִכערען יעדען אַרבײַטער גענוּגענדע לעבענס־מיִטלען“.

איִן יאָהר 1720 האָבען די װעבער פון װיִלשיִר און סאָמערסעטשיִר זיִך פעראײניִגט און אָנגעגעבען דעם קעניִג אַ פּעטיִציע, איִן װעלכער זײַ האָבען זיִך בעקלאָגט אויף די גרויזאַמקײַט און שװיִנדלערײַ פון די בעלי־בתים די רעגיִרונג האָט בעפעהלען דעם קאָמיִטעט פון „דעם געהײַמען מלוכה־ראַטה“ ער זאָל אויספאַרשען זײַער נויט. די אַרבײַטער האָט מען בעפריִדיגט,

אָבער דערבײַ האָט מען זײ אָנגעזאָגט, אַז אין דער צוקונפט זאָלען זײ גאָר ניט פּרובען וואָס עס זיך דערשלאָגען זעלבסט־שטענדיג מיט דער הילף פון אונגעזעצליכע חברות, נאָר זײ זאָלען אַלע מאָל צושטעלען זײערע בקשות זײן מאַיעסטעט־דעם קעניג לויט דער געזעצליכער אָרדנונג, און מען וועט זײ שטענדיג העלפען לויט יושר.

ביז די פופציגער יאָהרען פון XVIII־טען יאָהרהונדערט טראָגען די בעציהונגען פון דער קעניגליכען רעגירונג און פּאַרלאַמענט צו דער אונגעהויערער צאָהל פּעטיציעס פון די אַרבײַטער אַלץ דעמזעלבען כאַראַקטער. אַזוי למשל, די וועבער פון גלאַסטערשור האָבען אין פערלויף פון דער ערשטער העלפט פון XVIII־טען יאָהרהונדערט בעקומען הילף פון פּאַרלאַמענט אין זײער קאַמפּף מיט די אונטערנעהמער, און ענדליך אין יאָהר 1756 האָבען זײ זיך דערשלאָגען פון דער אונטערסטער פּאַלאַטע אַ געזעץ (דער זאָגענאַנטער „געזעץ וועגען די וועבער פון וועבער־אינדוסטריע"), לויט וועלכען די פריעדענסריכטער האָבען בעדאַרפט בעשטימען די גרויס פון שטיק לוין. אָט דיזע בעשטימונג האָבען געמוזט ערפילען ווי די אונטערנעהמער אַזוי אויך די אַרבײַטער.

נאָר גאָר אין גיכען בעמערקען מיר, ווי די ענגלישע רעגירונג בײַט מיט אַמאָל איבער אין גאַנצען איהר אינדוסטריעלע פּאָליטיק. עס איז נאָך ניט פּאָריבער קײן גאַנצער יאָהר נאָך דעם, ווי מען האָט אַרײַנגעפיהרט „דאָס געזעץ וועגען די וועבער" און דער פּאַרלאַמענט ווערט בעשאָטען מיט אַ האָגעל פּעטיציעס און קאָנטר־פּעטיציעס. די פאַבריקאַנטען האָבען ענטשיעדען ערקלערט, אַז זײ זענען ניט בכח צו צאָהלען אַזאַ גרויסען לוין ווי די פריעדענסריכטער בעשטימען. די אַרבײַטער ווײַטער האָבען געפאָדערט, אַז דאָס געזעץ זאָל דײַטליכער בעשיצען זײערע אינטערעסען. די פאַבריקאַנטען האָבען אָנגעוויזען אויף די מעלות פון דעם „פרײַעם־אָבמאַך און אונבעגרענצטע קאָנקורענץ"; די וועבער האָבען געפאָדערט אַז די רעגירונג זאָל בעשטימען געוויסע נאָרמען.

אויף דער זײַט פון די אַרבײַטער זענען געשטאַנען אין פּאַרלאַמענט די לאָרדען און דער קלײנער אַדעל, ד. ה. די

געגנער פון דער אינדוסטריעלער בּורזשואַזיע, פּשוט אוים פיינד־שאַפט צו איהר.

סוף כל סוף האָבען מנצח געווען די פאַבּריקאַנטען: „דאָס געזעץ וועגען די וועבער" איז אָבגעשאַפט געוואָרען. פון דיזען מאָמענט אָן טרעט דער פּאַרלאַמענט אַלץ מעהר אָב פון דעם מיטעל־אַלטערליכען פערטהיידיגונגס־שטאַנד־פונקט, און ווענדעט זיך צו אַ נייער טאַקטיק: זיך אין גאַנצען ניט אַריינמישען אין דעם אינדוסטריעלען לעבען פון לאַנד.

דער קאַמפף וועגען „דאָס געזעץ וועגען די וועבער" איז געוועזען דער ווענדונגס־פונקט פון דער אַלטער פּאָליטיק צו אַ נייער.

אין יאָהר 1776 האָט דער פּאַרלאַמענט זיך ענטזאַגט צו בּעטראַכטען די פּעטיציע פון די שפּינער, אין וועלכער זיי האָבען זיך בּעקלאָגט אויף דעם חורבן, וואָס עס האָט צווישען זיי אָנגעמאַכט די שפּינערײַ־מאַשין „דזשעני".

אין יאָהר 1777 אין דעם סכסוך צווישען די מייסטערס און די אַרבּייטער פון די היט־ווערקשטאַטען, האָט דער פּאַרלאַמענט ניט בּעטראַכט די גרויסע צאָהל פּעטיציעס, וועלכע די לאָנדאָנער, בּריסטאָלער, טשעסטערער, ליווערפּולער אונד נאָך אַנדערע היט־אַרבּייטער האָבען אַריינגעטראָגען, און האָט אין גאַנצען מסכים געוועזען מיט די מיינונג פון די אונטערנעהמער. בּיי אַזעלכע אומשטענדען איז שוין קיין חידוש ניט, אַז בּאַלד ווי עס האָט ערשיינט אַדאַם־סמיטה'ס בּוך „דאָס רייכטהום פון פעלקער" (1776) איז זיין פּאָליטישע פילאָזאָפיע כמעט תיכף געוואָרען די אָפיציעלע תורה פון דער זאָגענאַנטער „נאַטירליכער פרייהייט". דער גרונד־געדאַנק פון אַדאַם סמיטס לעהרע בּעשטעהט אין דעם, אַז לטובת פון דעם פאָלק איז נויטיג, עס זאָל אין אינדוסטריעלען לעבען הערשען פאָלקאָמע פרייהייט און אונבּעגרענצטע קאָנקורענץ צווישען איינצעלנע מענשען. לויט סמיטה'ס שטאַנד־פונקט זענען גלייך געפעהרליך אי די געזעצען, וועלכע בּעשיצען די אינדוסטריע, אי יעדער מין אינדוסטריעלער פערבּאַנד, אָהן שום חלוק צי דאָס איז אַ פערבּאַנד פון פאַבּריקאַנטען, צי פון אַרבּייטער. די ערשיינונג פון דעם ווערק „דאָס רייכטהום פון פעלקער" איז געוועזען אַן אמת'ר יום טוב פאַר די ענגלישע שטאַאַטס־מענער און קאַפּיטאַליסטען.

אין סוף XVIII־טען יאָהרהונדערט האָבּען זיך די הערשענדע קלאַסען אין גאַנצען איבּערצייגט, אַז די טעאָריע פון דער פאַלשער אינדוסטריעלער „פרייהייט", ד. ה. די פרייהייט פון עקספּלואַטאַציע איז פאַר זיי אַן׳אונאויסשעפּליכער קוואַל פון עשירות. פון איצט אָן ווערט ענטשידען און אויף שטענדיג פּערוואָרפען יעדעס אַריינמישען זיך אין די בּעציהונגען צווישען די אַרבּייטער און אונטערנעהמער.

אין יאָהר 1808 האָבּען די וועבּער געבּעטען דעם פּאַרלאַמענט מען זאָל זיי פּערזיכערען האָטש אַ דריטעל פון אַט דעם אַרבּייטס־לוין, וועלכען זיי האָבּען בּעקומען מיט צעהן יאָהר צוריק. נאָר דער פּאַרלאַמענט האָט זיך אָבּגעזאָגט געזעצליך צו בּעשטימען דיזען אַרבּייטס־לוין. אין דער בּעשטימונג פון פּאַרלאַמענט לעזען מיר: „אַזאַ געזעץ, חוץ דעם וואָס ער איז נאַרעש אין דער אידעע, וואָלט גלאַט געווען ניט ווירקזאַם, ווייל מען קען איהם ניט דורכפיהרען אין דער פּראַקטיק. און ווען עס זאָל אַפילו אַזאַ מעגליכקייט יע זיין, וואָלט דאָס געבּראַכט נאָר אונגינסטיגע רעזולטאַטען". דאָ ערדייכט שוין די אידעע וועגען „אינדוסטריעלער פרייהייט די העכסטע מדרגה, זי הערשט איבּער אַלע מחות פון פּאַרלאַמענט. צוליעב „דעם הייליגען" פּרינציפּ „פון אינדוסטריעלער פרייהייט" האָט דער פּאַרלאַמענט, פּערטרעטענדיג די אינטערעסען פון די קאַפּיטאַליסטען, מיט אַ גרינגען האַרצען פּערמאַכט די אויגען אויף די גרויזאַמע ליידען פון די וועבּער, וועלכע זענען געשטאָרבּען פון הונגער *).

IV.

די אַרבּייטער־פּעראיינען אין XIX־טען יאָהרהונדערט.

דאָס ערסטע פירטעל פון XIX־טען יאָהרהונדערט איז אַ עפּאָכע, אין וועלכער מען פּערפאָלגט יעדער מין אַרבּייטער־אָרגאַניזאַציע. יעדער ענגלישער אַרבּייטער־פּעראיין, וועלכער האָט זיך געגרינדעט אין דער טרויעריגער צייט, האָט אין זיין

---

*) דאָס איז פאַרגעקומען גראַד אין יענער צייט, ווען — ווי מיר האָבּען שוין אויבּען דערצעהלט — אַנ׳ערך 900,000 ענגלישע וועבּער זיינען בּוכשטעבּליך אויס־בּעגאַנגען פון הונגער.

ארחיוו א ראמאנטישע ערצעהלונג וועגען די ערשטע יאהרען פון זיין עקזיסטענץ. די פערפאלגונגען זענען געוועזען אזוי שטארק, אז די גאנצע טהעטיגקייט פון די פעראיינען האט מען געמוזט האלטען בסודי־סודות. די ארבייטער־פערזאמלונגען פלעגען געוועהנליך פארקומען ביי נאכט ערגעץ אויף פערווארפענע פעלדער אדער הינטער דער שטאדט אין די וועלדער, גריבער. די דאקומענטען זענען געוועזען פערגראבען אין דער ערד אין זייטיגע ערטער. כדי זיך צו פערזיכערען פון פערראט, האט מען גע־פאדערט פון יעדער מיטגליעד א שבועה, אז ער וועט בלייבען טריי דעם פערבאנד. נאר ניט קוקענדיג אויף אלע מינים פאר־זיכטיגקייטען, ניט קוקענדיג אויף דער גוט־אויסגעארבייטער און העכסט פערבארגענער ארגאניזאציע, פלעגען אפט די מיטגליעדער פון די פעראיינען אריינפאלען אין די הענד פון דער פאליציי, וועלכע פלעגט זיי אבהאלטען יאהרען־לאנג אין געפענגניס. דיזע טרויעריגע צייט פאר די ענגלישע ארבייטער האט זיך אנגעהויבען פון יאהר 1799, ווען עס איז ארויסגעגעבען געווארען דער זאגענאנטער „אלגעמיינער געזעץ געגען קאאליציע“*). מען האט זיי פערבאטען י ע ד ע ר מ י ן ארגאניזאציע אדער צייטווייליגע פערבינדונג, וועלכע בעריהרט „די נאטירליכע“ אינדוסטריעלע פרייהייט. אויף אזא אופן קומט אויס, אז לויט דעם אמת'ן זין פון דעם געזעץ, זענען פערבאטען ניט נאר די ארבייטער־פעראיינען, נאר אויך די א ו נ ט ע ר נ ע ה מ ע ר־פ ע ר ב א נ ד ע ן.

פערשטעהט זיך, אז אפילו ביי דיזער בעדינגונג איז דאס „געזעץ געגען קאאליציע“ געוועזען ניט זעהר יושר'דיג: דאס געזעץ געגען די פעראיינען איז פיעל שווערער פאר די ארבייטער, ווי פאר די פאבריקאנטען. ווען מען האט בעטראכט דאס געזעץ, האט לארד ד ז ש ע פ פ ע שוין אנגעוויזען אויף דער אונגערעכ־טיגקייט. „יעדער אונטערנעהמער בעזונדער האט ער געזאגט „האט רעכט מיט אמאל אבזאגען אלע זיינע ארבייטער, סיי עס ארבייטען ביי איהם הונדערט, סיי 1000; אויב זיי זענען נאר ניט מסכים

*) קאאליציע, דאס איז א פערבאנד אדער אצייטווייליגע פערבינדונג פון אסך מענשען צו ערריכען א אלגעמיינעס ציעל (למשל א שטרייק).

מִיט אָט דעֶם אַרבּײַטס=לוֹין, ווֶעלכֶען עֶר ווִיל צאָהלֶען, זאָגט עֶר זײַ אָב. אוֹיבּ אָבּעֶר דִי 100 אָדעֶר 1000 אַרבּײַטעֶר ווֶעלֶען אַלײַן זִיךְ אָבּזאָגֶען פוּן דעֶר אַרבּײַט, זײַעֶנדִיג נִיט אײַנשטִימִיג מִיט דעֶם אַרבּײַטס=לוֹין, ווֶעלכֶען דעֶר אוּנטעֶרנעֶהמעֶר לעֶגט פאָר, זעֶנֶען זײַ שוֹין פֶּערבּרעֶכעֶר, זײַעֶר טהאַט הײַסט שוֹין אַ אוּנגֶעזֶעצלִיכֶע קאָאַלִיצִיע אָדעֶר אַ שטרײַק". אַחוּץ דעֶם וואָס דעֶר פאַבּרִיקאַנט דאַרף נִיט אַזוֹי נוֹיטִיג דעֶם פעֶרבּאַנד ווִי דִי אַרבּײַטעֶר, קעֶן עֶר אוֹיךְ לײַכט עוֹבר זײַן דאָס געֶזעֶץ: פאַבּרִיקאַנטעֶן אִיז דאָךְ נִיט דאָ קײַן סךְ אוּן זײַ קעֶנעֶן זִיךְ געֶהײַם צוּזאַמעֶנרעֶדעֶן, נִיט רִיזִיקִירעֶנדִיג אַרײַנצוּפאַלֶען אִין דִי העֶנד פוּן דעֶר רעֶגִירוּנג.

אוֹיף אַזאַ אוֹפן קוּמט אוֹיס, אַז אַפִילוּ ווֶען מעֶן זאָל אָהן פּניאה'ס דוּרכפִיהרעֶן דאָס געֶזעֶץ פוּן 1799—1800 וואָלט עֶר אוֹיךְ געֶגעֶבּעֶן דִי פאַבּרִיקאַנטעֶן אַ סךְ פּריווִילעֶגִיעֶס. נאָר בּאמת האָט מעֶן דאָס געֶזעֶץ דוּרכגעֶפִיהרט נִיט אָהן פּנִיאה'ס: שוֹין נִיט רעֶדעֶנדִיג ווֶעגֶען „דעֶם שטִילֶען אָבּעֶר שטעֶנדִיגעֶן שטרײַק" צוּ פעֶרקלֶענעֶרן דעֶם אַרבּײַטס=לוֹין, האָבּעֶן דִי אוּנטעֶרנעֶהמעֶר אִין אָנהוֹיבּ XIX-טעֶן יאָהרהוּנדעֶרט געֶגרִינדעֶט פאָלקאָם=אָפעֶנעֶ פעֶראֵיינעֶן, אוּן קײַנעֶר האָט גאָר נִיט געֶטראַכט זײַ צוּ פעֶרפאָלגעֶן. אַזאַ פעֶרבּאַנד אִיז למשל געֶוועֶזעֶן דעֶר „פעֶראֵיין פוּן שעֶפִילדעֶר סוֹחרים אוּנד פאַבּרִיקאַנטעֶן", ווֶעלכעֶר האָט עֶפעֶנטלִיךְ עֶקזִיסטִירט פוּן יאָהר 1814, ד. ה. פּוּנקט אִין דעֶר צײַט, ווֶען דִי פּאָלִיצײַ האָט פעֶרפאָלגט אוּן געֶוואָרפעֶן אִין געֶפעֶנגנִיס יעֶדעֶן אַרבּײַטעֶר, ווֶעמעֶן זִי האָט חוֹשד געֶוועֶן אַז עֶר נעֶהמט אַנ'אַנטײַל אִין אַ פעֶרבּאַנד. בּכלל דאָס דוּרכפִיהרעֶן אִין דעֶר פּאַלאַטעֶ „דאָס אַלגעֶמײַנעֶ געֶזעֶץ געֶגעֶן קאָאַלִיצִיעֶס", האָט שוֹין קלאָר בּעֶווִיזעֶן, אַז דעֶר פּאַרלאַמעֶנט אִיז געֶוועֶזעֶן נאָר אַ כלי זַין אִין דִי העֶנד פוּן דִי פאַבּרִיקאַנטעֶן אִין קאַמפּף מִיט דעֶר אַרבּײַטעֶר בּעֶוועֶגוּנג, ווֶעלכעֶ האָט דאַמאָלסט אָנגעֶהוֹיבּעֶן אוֹיסצוּוואַקסעֶן.

דִי גִיכעֶ ערפאָלגעֶן פוּן דעֶר אַרבּײַטעֶר=בּעֶוועֶגוּנג צווִישעֶן דִי בּוֹימוואָל=שפִּינעֶר אוּן געֶוואַנד=אַרבּײַטעֶר פוּן יאָרקשִיר אוּן לאַנקאַשִיר זעֶנעֶן געֶוועֶן דִי סבּה, ווֶעלכעֶ האָט אַרוֹיסגעֶרוּפעֶן דאָס געֶזעֶץ פוּן 1799=טעֶן יאָהר. דאָס געֶזעֶץ אִיז מִיט אַ אוּנגעֶהוֹיעֶרעֶ שנעֶלקײַט געֶוואָרעֶן בּעֶטראַכט אוּן אָנגעֶנוּמעֶן אִין בּײַדעֶ פּאַלאַטעֶם: שוֹין אִין דרײַ וואָכעֶן אַרוּם נאָךְ דעֶם, ווִי מעֶן האָט אַרײַנגעֶטראָגעֶן

את דעם ביל (ביל-הייסט א פארלאגע אין פארלאמענט) אין פארלאמענט, איז ער שוין געוועזען אונטערגע'חתמ'ט פון קעניג. דיזע געשווינדקייט האט געהאט דעם איינציגען ציעל-שטערען די ארבייטער צו ארגאניזירען גרויסע פראטעסטען געגען דעם נייעם געזעץ-פראיעקט. און באמת האבען נאר די ארבייטער פון די קארטון-פאבריקען געהאט צייט צוזושטעלען זייערע מיינונגען געגען פראיעקט און דינגען א שתדלן, וועלכער זאל פערטהיידיגען זייערע אינטערעסען אין פארלאמענט. די ארבייטער האבען בעמערקט, אז דאס געזעץ, וואס וויל פערווערען „די אונגעזעצליכע חברות" איז פארמולירט אזוי ניט קלאר, אז יעדער ארבייטער, וואס רעדט מיט זיינע חברים וועגען זיינע ארבייטס-בעדינגונגען, איז ניט זיכער אז מען וועט איהם ניט ארעסטירען, חושד זייענדיג אז ער נעהמט אנ'אנטהייל אין א „אונגעזעצליכע חברה". דער פראטעסט פון די קארטון-ארבייטער האט ניט געהאט קיין שום ערפאלג, און דער ביל איז געווארען א געזעץ אין דער פארם, אין וועלכער ער איז צוגעשטעלט געווארען. אזא רעזולטאט דארף אונז גאר ניט וואונדערען. פאר די, וועלכע האבען געשריבען דאס געזעץ, איז דיזע דונקעלהייט און פיעלדייטיגקייט געוועזען זעהר צום הארצען. את די אונקלארהייט האט געגעבען דעם פאבריקאנט א מעכטיגע געוועהר אין זיין קאמפף מיט די אונצופריעדענע ארבייטער. א דאנק דער דונקעלהייט האט דער פאבריקאנט געקענט אריינווארפען אין געפענגניס יעדען ארבייטער, פאר וועלכען ער האט געקענט מורא האבען. את דערצו טאקע האבען געשטרעבט די קאפיטאליסטען. נאך ביז דעם געזעץ פון 1799 בעגעגנען מיר זיך אויך מיט עהנליכע פאקטען.

אזוי אין יאהר 1798 האבען די אייגענטימער פון די דרוקע-רייען זיך בעקלאגט אויף זייערע ארבייטער, אז זיי מאכען א בונט. די אויספארשונג האט געוויזען, אז די ארבייטער האבען געגרינדעט א פשוטע חברה פון געגענזייטיגע הילף, א חברה, וועלכע מען קען אפילו ניט רופען ארבייטער-פעראיין. נאר דאס האט פארט ניט געהאלפען די ארבייטער. „זיי רופען זיך געזעלשאפט פון חברים", האט גע'דרשנ'ט אין געריכט דער אדוואקאט פון די אונטערנעהמער „נאר אין זייערע רייהען האבען אריינגעדרונגען איינציגע פערדעכטיגע פערזאנען, וועלכע האבען פערוואנדעלט דעם אונשולדיגען פעראיין

אין א אבשוילירכע פערזאמלונג פון פערשווערער". ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס אלע פאקטען זענען געוועזען לטובת די ארבייטער, האט דאס געריכט פערמשפט אלע „פערדעכטיגע פערזאנען" אויף 2 יאהר געפענגניס. אזוי האבען די פאבריקאנטען כסדר געפייערט זייער נצחון. די אייגענע פרידענס־ריכטער, וועלכע האבען ערשט ניט לאנג זיך געסטארעט צו בעשטימען דעם „גערעכטען" ארבייטס־לוין, זענען יעצט גרייט געוועזען אנצוערקענען יערען געוועהנליכען צירקעל חברים, פאר א מין פערשווערונג.

פרענסיס פלאס שרייבט: „די געזעצען געגען קאאליציע האבען אלע פערמעגליכע קלאססען געהאלטען פאר דורכאויס נויטווענדיג, כדי צו דערשטיקען די צושטערונגס־שטרעבונגען צווישען די ארבייטער". די בורשזוען האבען גערעכענט, אז אויב מען זאל ניט איינדריקען דעם ארבייטער־קלאסס אין דיזע אייזערנע צוואנגען, וועט ער בעגראבען אונטער די חורבות פון דער רעוואלוציע די אינדוסטריע, דעם מסחר, די לאנד־ווירטשאפט און וועט איבערהויפט קיין שריד ופליט ניט איבערלאזען פון דער גאנצער מאדערנער קולטור. דער שרעק פערבלענדעט די אויגען. אבער פאר דיזען נארישען שרעק פון דער בורזשואזיע האבען די פראלעטאריער געדארפט צאהלען מיט זייער בלוט און פלייש. דער אייגענער פלאס שרייבט ווייטער, אז „דער ארבייטער האט אין דיזער עפאכע קיין שום מעגליכקייט ניט צו דערשלאגען זיך א שטיקעל יושר". די ריכטער פלעגען זעלטען וועלן אויסהערען די פערטהיידיגונג פון די ארבייטער, און אז זיי האבען שוין יא געהערט, האבען דאס געטאהן מיט אזוי פיעל אונגעדולד און מיט אזא מינע, גלייך ווי דעם ארבייטער'ס פערטהיידיגונג וואלט געוועזען די גרעסטע בעליידיגונג פאר דעם ריכטער פערזענליך. דער ארבייטער האט קיין מאל ניט געקענט האפען אויף אן אורטהייל אהן פניאה'ס.

„אויב מען וואלט געקענט" ענדיגט פלאס „די אלע פאקטען פון א נגערעכטיגקייטען און בעליידיגונגען, וועלכע די ארבייטער האבען אריבערגעטראגען דאמאלסט אין די געריכטען, שילדערען אין איין בילד, וואלט אפילו איצט, איניגע יאהר נאך דעם, שווער געווען צו גלויבען, אז דאס אלץ איז ניט אויסגעטראכט, נאר ווירקליך געשעהן".

מעהר פאר אלעמען האבען געליטען פון דעם געזעץ געגען

קאָאַליציִע" די אַרבײַטער פון די בוים־וואָל־און געוואַנד־אינדוס־טריִע. מיר האָבען שוין געזאָגט, אַז דער ערפאָלג פון דער בעווע־גינג צווישען אָט דיעזע אַרבײַטער האָט געצוואונגען די פאַבריקאַנ־טען זיך צו אײַלען דורכצופיהרען דאָס געזעץ פון 1799-טען יאָהר; און, פערשטעהעט זיך, אַז אָט דיזע אַרבײַטער זײַנען געוועזען די ערשטע, געגען וועלכע די קאַפּיטאַליסטען האָבען אָנגעווענדעט דאָס געוועהר, וואָס דאָס נײַע געזעץ האָט זיי געגעבען געגען אַרבײַטער־קלאַס; זיי האָבען בעקומען די ערשטע שלעג.

וואַיט און רענסאָן פערגלײַכען די ווירקונג פון דעם געזעץ פון 1799-טען יאָהר מיט „אַ גרויסען מיהלשטיין" וועלכער הענגט אויף דעם האַלז פון די אַרבײַטער. בײַ יעדער טריט וואָס דער אַרבײַטער וויל טהאָן, בײַ יעדען מיטעל וואָס ער וויל אָנווענדען, כדי צו העכערען זײַן אַרבײַטס־לוין אָדער נאָר בלײַבען בײַ דעם פריהערדיגען, ערקלערט מען איהם, אַז ער טהוט געגענגעזעצליך.

אין יאָהר 1816 האָט זיך געענדיגט די לאַנג־דויערנדע עפּאָכע פון נאַפּאָלעאָנס מלחמות. נאַפּאָלעאָן איז מיט דער מיטוויר־קונג פון אַלע מלוכות פערשיקט געוואָרען אויף דעם אינזעל „הײַליגע־עלענא", אונד אין אייראָפּא האָט זיך אָנגעהויבען פריעדען. אַ מלחמה איז שטענדיג אַ פאָלקס־אונגליק נאָר אויך די פּלוצלונגע אויפהערונג פון אַ לאַנג־דויערנדער מלחמה, רופט געוועהנליך אויך אַרויס אַ שטאַרקע צורודערונג און דער פאָלקס־ווירטשאַפט. דאָס קומט פאָר דורך די פאָלגענדע סבות. אין דער צײַט פון מלחמה פערגרעסערט זיך די נאָכפראַגע אויף אַ גאַנצע רײַהע פּראָדוקטען, וועלכע זענען אין אַ פריעדליכע צײַט אָדער גאָר נישט נוצליך, אָדער ווערען פערבראַוכט אין אַסך אַ קלענערער מאָס. די אינדוסטריע־צווײַגען, וועלכע אַרבײַטען אויס אָט די פּראָדוקטען, ווערען דאַמאַלסט אוננאַטירליך ענטוויקעלט. אַז די מלחמה הערט פּלוצלונג אויף, פאַלט פּלוצלונג די נאָכפראַגע אויף געוויסע סחורות און ממילא רופט דאָס אַרויס אַ שטילשטאַנד אָדער אַ פאָלקאָמע רואינירונג אין די דאָזיגע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען.

אַזאַ מין קריזיס איז פאָרגעקומען אין ענגלאַנד אין 1816-טען יאָהר. די אינדוסטריע האָט זיך אָבגעשטעלט, די פּרײַזען פון אַ גאַנצע רײַהע סחורות איז געפאַלען; אַ גרויסער צאָהל אונטערנעהמער האָבען אָנגעהויבען אָבצוזאָגען זייערע אַרבײַטער. די אַלגעמײַנע

פערקלענערונג פון די פערדינסטען האט געצוואונגען די קאפיטאליסטען אנצונעמען ענערגישע מיטלען. די אונטערנעהמער פון דער שטעדטישער און דארפישער אינדוסטריע האבען איבעראל אנגעהויבען גרינדען פעראיינען, כדי צו פערקלענערען, אויף וויפיעל עס איז נאר מעגליך, דעם ארבייטס-לוין פון זייערע ארבייטער. ליידענדיג דורך דער גרויסער קאנקורענץ פון דער אונגעהויערער ארבייטסלאזיגער ארמעע, געדריקט דורך דער ארגאניזירטער קראפט פון די קאפיטאליסטען פון גאנצען לאנד, זענען די ענגלישע ארבייטער ניט געוועזען בכח צו פערטהיידיגען זייערע אינטערעסען און זייער מאטריעלע לאגע האט זיך איבעראל פערערגערט. ווי דאס קומט שוין אפט פאר ביי יעדען פלעצליכען קריזיס, האט די פאלקס-אונצופריעדענהייט אנגענומען א רעוואלוציאנערען כאראקטער. אויף דעם באדען פון דיעזער אונצופריעדענהייט זענען אויסגעוואקסען די געהיימע ארגאניזאציעס, ווי שוועמלעך, און אין יאהר 1819 האבען זיי ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג צווישען דעם ארבייטער-קלאס אין ענגלאנד. נאר די בורזשואזיע איז געוועזען אויפ'ן וואך. מיט א גאנצע רייהע אויסנאהמס-געזעצען האט זי דערשטיקט די פאלקס-אויפרעגונג באלד אין שרש. דער פארלאמענט האט ארויסגעגעבען די זאגענאנטע „זעקס געזעצען", וועלכע האבען געבונדען דעם ארבייטער די הענד און פיס. לויט די געזעצען איז פערבאטען געווארען יעדער מין פערזאמלונג אונטער'ן פרייען הימעל, די פאליציי האט בעקומען דאס רעכט צו מאכען הויז-זוכונגען אהן די ערלויבניס פון געריכט*). די אויסגאבען פון די ארבייטער-צייטונגען זענען געוועזען שרעקליך בעשווערט דורך דעם אונגעהויערען שטעמפעל-שטייער; ענדליך זענען נאך פערשטארקט געווארען די געריכטס-שטראפען פאר יעדען געדרוקטען ארטיקעל מיט א רעוואלוציאנערען אינהאלט.

אין דער עפאכע פון די שרעקליכע פערפאלגונגען זענען די ארבייטער-פעראיינען אין גאנצען געפאלען. דאס איז ניט קיין חידוש. יעדער פערשטעהט וואס פאר א צושטערונגס-ווירקונג די

---

*) דער „געזעץ וועגען פערזענליכע אונבעריהרליכקייט" („Habeas corpus act") פערוועהרט דער ענגלישער פאליציי צו מאכען ווילקירליך הויזזוכונגען אין די וואהנונגען פון בירגער. אין ענגלאנד קען געמאכט ווערען א הויזזוכונג אדער ארעסט נאר לויט דער פעראָרדנונג פון געריכט.

מאססען=ארבײטס=לאזיגקײט מוז האבען אויף די ארבײטער=פעראײנען.
ווען א גאנצע רײהע מיטגליעדער פון פעראײן פערלאזען די שטאדט
און שלעפען זיך פון אײן ארט צום צווײטען, זוכענדיג א שטיקעל
פערדינסט, ווערט ממלא די ארגאניזאציע צושטערט. אט אין אזא
לאגע האבען זיך געפונען אין די 20-טע יאהרען דער גרעסטער
טײל ארבײטער=פעראײנען. פערצווײפעלטע דורך דער ארבײטס-
לאזיגקײט און ארעמקײט, פאלענדיג אונטערן יאך פון דעם
פאליצײאישען דעספאטיזם, (די זעקס געזעצען) זענען די ארבײטער
ניט געווען אים שטאנד צו פיהרען אנארגאניזירטען אונד סיסטע=
מאטישען קאמפף. אין די 20-טע יאהרען האבען נאך די ארבײטער
געבילדעט א צערשטרויטע מאסע: *די פעראײניגונג קומט
פאר נאר אין דער צײט פון אשטרײק און ווערט
צושטערט גלײך ווי דיעזער ענדיגט זיך.*

אין ענגלאנד האט אין אנהויב XIX-טען יאהרהונדערט נאך
עקזיסטירט א גאנצע רײהע אינדוסטריע=צווײגען=וואו די האנד=
ארבײט פון גוט געלעהרטע ארבײטער=ספעציאליסטען האט נאך
געשפיעלט א גרויסע ראלע. די לאגע פון אזעלכע ספעציאליסטען
איז אפילו אין די ערגסטע צײטען אויך געוועזען ניט קײן שלעכטע.
ווי שטארק עס זענען געוועזען זײערע פערבאנדען, בעווײזט אונז
דער פערבאנד פון די קארטון=ארבײטער, וועלכער האט זיך געפונען
אין א גלענצענדען צושטאנד אין די 20=טע יאהרען פון XIX-טען
יאהרהונדערט, ד. ה. פונקט אין דער צײט, ווען כמעט די
מעהרהײט פון די ארבײטער=ארגאניזאציעס זענען פערניכטעט
געווארען אין קאמפף מיט די אינגינסטיגע אויסערליכע בעדינגונגען.
די בעדײטונג פון דעם קארטון=ארבײטער-פערבאנד איז געווען אזוי
גרויס, אז די אונטערנעהמער, ניט קוקענדיג אויף דעם געזעץ פון
1799=טען יאהר, האבען מיט זײ גארניש געקענט טהאן, און
אין יעדען סיכסוך מיט די ארבײטער האבען זײ כמעט שטענדיג
געמוזט אבטרעטען.

אט אין וואס פאר א נעביכדיגע ווערטער גיסט אויס זײן
ביטער הארץ א מאנטשעסטערער פאבריקאנט אין א בראשורע,
וועלכע איז געוועזען גערעכטעט געגען די קארטון=ארבײטער (1815).
„מיר האבען געמוזט אײנער נאך דעם אנדערען אײך נאכגעבען,
האטש באמת האבען מיר געדארפט ענערגיש קעמפפען געגען

אַייערע פֿאָרערונגען. זייענדיג פערבלענדט מיט דעם נצחון, האָט איהר צוגעשטעלט צו די פריהעריגע פאָדערונגען נאָך אַנדערע, און אונזער לאַגע ווערט פשוט אונערטרעגליך. איהר בעשטימט די צאָהל פון אונזערע אַרבייטער און איהר נעמט ניט אַריין אין אַייערע רייהען יענע אַרבייטער, וועלכע מיר שטעלען אויף דער אַרבייט אַנשטאָט די, וואָס איהר האָט פערטריבען. איהר שטעלט אָפּט אָב אַליין די מאַשינען, און אַייער חוצפה דערגעהט אַזוי ווייט, אַז איהר ברעכט פאַר אונז אין די אויגען די וואַלצען. איהר ווילט ניט אַרבייטען ביי נאַכט ביי בעלייכטונג און איהר צווינגט נאָך דערצו די לעהר-אינגלען אויך. איהר יאָגט אַוועק אונזערע אויפזעהער, ווען זיי געפעלען אַייך נישט, און איהר צווינגט אונז צו נעמען אַזעלכע מענשען, וואָס זענען אונז ניט אַנגענעהם. אַחוץ דעם, אַנשטאָט אָבצוגעבען אַייערע בעל-בתים עהרע און כבוד, ערלויבט איהר זיך בעגעהן מיט אונז מיט פעראַכטונג; איהר וואַרפט אונז אויף אויף יעדען שריט און טריט פערזענליכע בעליידיגונגען".

אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אַלע שטרעגנהייטען פון דעם געזעץ געגען קאָאַליציע האָט וועניג וואָס אָבגעשוואַכט די קראַפט פון די געלערנטע אַרבייטער-פעראיינען. דער אינדוסטריעלער קריזיס אין יאָהר 1816 האָט אויף זיי געהאַט אַ גרעסערע ווירקונג. דאָ האָט אפילו די אַרבייטער אַריסטאָקראַטיע אויך דערפיהלט, אַז די לעבענס-מדרגה איז אַביסעל נידעריגער געוואָרען, נאָר ניט אזוי שטאַרק ווי די פשוטע אַרבייטער. דאָס איז קיין חדוש ניט: אַן אַרבייטער אַ ספּעציאַליסט קען פערבייטען ווערען נאָר דורך אַן אַנדער ספּעציאַליסט, דעריבער האָט פאַר זיי כמעט ניט עקזיסטירט קיין קאָנקורענץ פון דער אַרבייטסלאָזיגער אַרמעע. אַדאַנק דער גליקליכער לאַגע, האָבען די געלערנטע אַרבייטער ניט נאָר אויסגעהאַלטען זייערע פערבאַנדען, נאָר זאָגאַר אויך געהאַט די מעגליכקייט אין די 20טע יאָהרען אָנהויבען אַ סיסטעמאַטישען קאַמפף געגען „געזעץ וועגען קאָאַליציע". אַלס אָנפיהרער אין דיעזען קאַמפף איז אַרויסגעטראָטען פראַנסיס פלאַס (אַקלוגער סוחר); איהם איז געלונגען צו געפינען אַ טרייען בונדעס-חבר — דעם מיטגליד פון פאַר-לאַמענט-העמאַ, וועלכער האָט פון זיין זייט ווייטער אַרום זיך גרופּפירט אַ קרייז פאַרלאַמענטאַרישע ראַדיקאַלען, וואָס האָבען

מיטגעפיהלט מיט דער אָבשאַפונג פון געזעץ געגען די אַרבייטער־פעראיינען.

פערשטעהט זיך, אַז די קרעפטען זענען נאָך געוועזען צו וועניג פאַר אַן׳אָנגעפאַנגענעם קאַמפף און פלאַס׳ס פראָיעקט האָט זיך געקענט אַיינגעבען נאָר מיט אַ רמאות. אין יאָהר 1824 איז העמא׳ן געלונגען צוצושטעפען צו אַ געזעץ־פראָיעקט גאָר וועגען אַן־אַנדער ענין אַ פּאַראַגראַף, וועלכער פאָדערט מען זאָל אָבשאַפען „דאָס געזעץ געגען קאָאַליציע״. דער געזעץ־פראָיעקט האָט אַרויסגערופען לעבהאַפטע וכוחים אין פּאַרלאַמענט, און די דעפוטאַטען, וועלכע זענען געוועזען פערקאָכט אין די דעבאַטען, האָבען כמעט ניט בעמערקט דעם צוגאָב. וועגען דעם איז אפילו ניט געוועזען קיין שום ידיעה אין די צייטונגען, און דעריבער האָבען די קאַפּיטאַליסטען וואָס האָבען נאָך דאַמאָלס ניט געהאַט זייערע אייגענע פאַרשטעהער אין פאַרלאַמענט *), גאָר נישט געוואוסט, אַז זיי שטעהן אין אַזאַ געפאַהר. אין דעם יאָהר 1824 איז האַמע׳ס פראָעקט געוואָרען אַ געזעץ, און אַלע בעגרענצונגען געגען די אַרבייטער־פעראיינען זענען אָבגעשאַפט געוואָרען.

פלאַס און זיינע חברים די אַרבייטער, האָבען געפייערט זייער נצחון. נאָר זייער שמחה איז געוועזען אַביסעל צו פריה. דער קאַמפף האָט זיך ניט נור ניט געענדיגט, נאָר בעצם ערשט אָנגעהויבען. די בשורה וועגען די פעראיינס־פרייהייט האָט אַרויסגערופען אַ געהייבענע שטימונג און בעגייסטערונג צווישען דעם אַרבייטער־קלאַסס אין ענגלאַנד. איבעראַל איז אויסגעוואַקסען נייע אַרבייטער־פעראיינען. בוימוואָלשפינער, וועבער, געוואַנד־אַרבייטער, די אַרבייטער פון די שיף־ווערפען און נאָך אַנדערע אַרבייטער־קאַטעגאָריען, וועלכע האָבען פערלאָרען זייערע פעראיינען אין דער שווערער צייט 1799–1824 יאָהרען, האָבען זיך אויפ׳ס נייע פעראייניגט, און אין אַ משך פון 2–3 חדשים, האָבען זייערע אָרגאַניזאַציעס ערדייכט אַ גרויסע קראַפט. עס האָבען אויסגעבראָכען אַ גאַנצע רייהע שטרייקען, צווישען וועלכע דער שטרייק פון די שיף־

*) אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט זענען אין ענלישען פארלאמענט געזעסען כמעט נאר לארדען. נאר אין יאהר 1822 איז די קאפיטאליסטען געלונגען דורכצופיהרען דעם „ביל וועגען רעפארמען״, וועלכער האט פיר זיי געעפענט די טירען פון פארלאמענט.

בּוי־אַרבּײַטער האָט זיך געפֿירט בּעזאָנדערס לײַדענשאַפֿטליך
און ענערגיש.

פֿערשטעהט זיך, אַז די אויפֿלעבּונג פֿון דער אַרבּײַטער־בּע=
וועגונג איז זעהר ניט געפֿעלען געוואָרען די אונטערנעהמער. די
קאַפּיטאַליסטען פֿון גאַנץ ענגלאַנד האָבּען אויפֿגעהויבּען אַ שרעקליכען
גערודער, און דער פּאַרלאַמענט האָט בּעקומען הונדערטע פּעטי=
ציעס, וועלכע האָבּען געפֿאָדערט מען זאָל תיכף „אײַנהאַמעווען"
די אַרבּײַטער. דיעזער ליאַרם האָט געהאַט אַ ווירקונג; די רעגירונג
האָט ווײַטער אָנגעהויבּען רעדען, מען זאָל ווידער אײַנפֿיהרען די
געזעצען פֿון 1799-1824 יאָהר, און נאָכגעבּענדיג די פֿאַבּרי=
קאַנטען האָט מען בּעשטימט אַ קאָמיסיע, וועלכע האָט בּעדאַרפֿט
אַם גיכסטען לעזען די פֿראַגע. נאָר דאָ האָט די רעגירונג זיך אָנ=
געשטויסען אויף אַ שטאַרקען און אָרגאַניזירטען ווידערשטאַנד פֿון
די פֿאָלקס־מאַססען. די אַרבּײַטער פֿעראײַנען, וועלכע זענען אין
דיעזער קורצער צײַט פֿון די אונבּעשטימטע געזעצען אויסגעוואַקסען
און שטאַרק געוואָרען, האָבּען אָנגעהויבּען צו פֿיהרען אַן ערגישע
אַגיטאַציע געגען דעם פּראָיעקט פֿון די פֿאַבּריקאַנטען און האָבּען
לײַכט אויפֿגעהויבּען דעם גאַנצען אַרבּײַטער־קלאַסס אין ענגלאַנד.

אויף אַזאַ אופֿן איז די רעגירונג געבּליבּען ווי אין קלעם:
פֿון איין זײַט האָבּען די צורואיגירטע פֿאַבּריקאַנטען געפֿאָדערט,
מען זאָל אונבּעדינגט פֿערוועהרען די אַרבּײַטער־פֿעראײַנען, פֿון דער
אַנדער זײַט ווײַטער האָבּען די אויפֿגערעגטע אַרבּײַטער אויך אום=
בּעדינגט געפֿאָדערט פֿרײַהייט פֿאַר די פֿעראײַנען. לאַווירענדיג
צווישען די בּײַדע פֿײַנדליכע צדדים, האָט די ענגלישע רעגירונג
אויסגעקליבּען דעם מיטעל־וועג, דעם וועג פֿון געגענזײַטיגע הנחות.
אין יאָהר 1825 האָט מען נאָכגעגעבּען די פֿאַבּריקאַנטען און ווי=
דער פֿערבּאָטען פּאָליטישע קלובּען. יעדער מין געוואַלד־טהאַט,
און דריקונג פֿון דער אָרגאַניזאַציע אין דער בּעציהונג צו אײנצעלנע
פּערזאָנען איז אַנערקענט געוואָרען פֿאַר געגענגעזעצליך. נאָכגעֿ
בּענדיג די אַרבּײַטער, האָט מען ערלויבּט פֿעראײנען, וועלכע
שטעלען זיך דעם ציעל אויפֿצוהויבּען דעם אַרבּײַטס־לוין. אויף אַזאַ
אופֿן זענען די ענגלישע אַרבּײַטער־פֿעראײנען צום ערשטען
מאָל אין 1825־טען יאָהר געוואָרען לעגאַל. נאָר פֿון דעם האַלבּען
אַנערקענען בּיז צו פֿאָלקאָמע פֿעראײנס־פֿרײַהייט איז נאָך געוועזען

זעהר ווייט. ווי מיר וועלען שפעטער זעהען, האט מען נאך בעדארפט גאנצע פופציג יאהר, איידער עס איז געלונגען דעם ענגלישען פראלעטאריאט צו פערווירקליכען די ארגאניזאציאנס־פרייהייט אין פולען זין פון ווארט.

V

די גרויסע נאציאנאלע פעראיינען.

אין דער עפאכע, ווען ס׳האט געהערשט דאס „אלגעמיינע געזעץ געגען קאאליציע" האבען די ארבייטער־פעראיינען געטראגען אנ׳ארטיגען כאראקטער, אריינעמענדיג אלס פעראיין־מיטגלידער די ארבייטער פון איין שטאדט, אדער פון איין אינדוסטריעלען געגענד. אמת טאקע, אז אפילו דאמאלסט בעמערקט זיך שוין אפטמאל א שטרעבונג צו א ברייטערע פעראייניגונג, צו פעראייניגען דעם פראלעטאריאט פון פערשיעדענע ענגלישע שטעדט. נאר דיעזע שטרעבונגען האבען פארט ניט געבראכט צו קיין שטארקע און רעגוליער־פונקציאנירענדע ארגאניזאציעס. די שטרעבונג האט זיך נאר אויסגעדריקט אין צייטווייליגע ארגאניזאציעס צוליעב וועלכען עס איז ספעציעלען ציעל. אזוי, למשל, ביי עטליכע גרויסע שטרייקען זענען ארבייטער פון פערשיעדענע שטעדט אריינגעטרעטען אין שטענדיגע בעציהונגען צווישען זיך מיט דעם ציעל צו שטיצען די שטרייקענדע, דאס איינענע האט מען אויך געטהאן ביי א געריכטס־פראצעס פון וועלכען־עס־איז ארטיגען פעראיין. נאכדעם, אז דער שטרייק אדער געריכטס־פראצעס פלעגט זיך ענדיגען, פלעגען צוריק אבגעריסען ווערען די בעציהונגען. הייסט דאס, אז דא קען מען נאך ניט רעדען וועגען א בעוואוסטזיניגע סאלידאריטעט צווישען דעם ארבייטער־קלאס פון ענגלאנד. מיר זעהען נאר שוואכע קערענדלעך פון דעם קלאססען בעוואוסטזיין.

נאך דעם ווי עס איז אבגעשאפט געווארען דאס געזעץ פון 1799־טען יאהר, האט זיך דאס בילד אביסעל געענדערט. די אידעע וועגען אלגעמיינע סאלידאריטעט צווישען דעם גאנצען ארבייטער־קלאסס אין ענגלאנד איז אלע מאל מעהר פערשפרייט געווארען; עס האבען זיך שוין אנגעהויבען איינצווארצלען מעהר אדער וועניגער קלארע בעגריפען וועגען די סאציאלע אויפגאבען פון דעם ארבייטער

קלאַסס; עֶס האָבּעֶן זִיךְ שׁוין בּעֶווִיזעֶן דִי טעֶאָרעֶטִיקעֶר פוּן דעֶם זאָגעֶנאַנטעֶן „אוּטאָפִּיסטִישׁעֶן״ סאָציִאַלִיזם, פוּן וועֶלכעֶן בּראש אִיז געֶשׁטאַנעֶן דעֶר בּעֶרִיהמטעֶר מאַן ראָבּעֶרט אָוועֶן.

מִיר האָבּעֶן אָנגעֶרוּפעֶן ראָבּעֶרט־אָוועֶנ׳ס טעֶאָריעֶ אוּטאָ־פִּיסטִישׁעֶר סאָציִאַלִיזם. וואָס אִיז דאָס אַזיינס? אָוועֶן האָט געֶלעֶרנט, אַז דִי מאָדעֶרנעֶ קאַפִּיטאַלִיסטִישׁעֶ פּראָדוּקציִאָן דאַרף אָבּטרעֶטעֶן אִיהר אָרט דעֶר געֶזעֶלשׁאַפטלִיכעֶר פּראָדוּקציִאָן, וואו דִי אַרבּייטס־געֶצייג וועֶלעֶן געֶהעֶרעֶן נִיט צוּ יחידים נאָר דעֶר גאַנצעֶר געֶזעֶלשׁאַפט.

אוֹיף אַזאַ אוֹפן קוּמט אוֹיס, אַז אִין זיינעֶ צִיעלעֶן שׁטעֶהט אָוועֶן אוֹיף דעֶם שׁטאַנדפּוּנקט, וואָס דִי מאָדעֶרנעֶ סאָציאַלִיסטעֶן, דעֶרִיבּעֶר אִיז זיין טעֶאָריעֶ אַ סאָציִאַלִיסטִישׁעֶ. אָבּעֶר פאַר וואָס אִיז דִיעזעֶר סאָציִאַלִיזם אַ אוּטאָפִּיסטִישׁעֶר? אִין וואָס בּעֶשׁטעֶהט דִי אוּטאָפִּיעֶ? אָוועֶן האָט זִיךְ אַזוֹי פאָרגעֶשׁטעֶלט: דִי סאָציִאַלִיסטִישׁעֶ אָרדנוּנג אִיז דִי בּעֶסטעֶ יושר׳דִיגעֶ געֶזעֶלשׁאַפטלִיכעֶ אַיינרִיכטוּנג; אִין דעֶר סאָציִאַלִיסטִישׁעֶר געֶזעֶלשׁאַפט וועֶרעֶן אַם בּעֶסטעֶן צוּפרִידעֶן געֶשׁטעֶלט דִי אִינטעֶרעֶסעֶן אוּן בּעֶדעֶרפנִיסעֶן פוּן אַלעֶמעֶן אָהן שׁוּם אוּנטעֶרשִׁיעד, אוּן דעֶרִיבּעֶר דאַרף דאָךְ יעֶדעֶרעֶר צִי אַ פאַבּרִיקאַנט, צִי אַנ׳אַרבּייטעֶר, צִי אַנ׳אַרעֶנדאַטאָר, צִי אַ לאָרד, מִיטפִּיהלעֶן דעֶר צוּקוּנפטִיגעֶר געֶזעֶלשׁאַפט, שׁטרעֶבּעֶן צוּם סאָציִאַ־לִיזם, אוֹיבּ עֶר וועֶט נאָר פעֶרשׁטעֶהעֶן, וואָס פאַר בּעֶזאָנדעֶרס גוּטעֶ מעלות דעֶר סאָציִאַלִיזם האָט אִין פעֶרגלייךְ מִיט דעֶר הייליגעֶר בּוּרזשוּאַזעֶר אָרדנוּנג.

אַזוֹי האָט אָוועֶן געֶרעֶכעֶנט, אוּן עֶר האָט זִיךְ טאַקעֶ געֶווענדעֶט מִיט זיין לעֶהרעֶ צוּ אַלעֶ געֶזעֶלשׁאַפטלִיכעֶ שִׁיכטעֶן, עֶר האָט געֶגרִינדעֶט קאָאָפּעֶראַטִיווע (פּראָדוּקטִיוו אוּן קאָנסוּם) חברות צווִישׁעֶן דִי אַרבּייטעֶר, עֶר האָט געֶזוּכט אִיבּעֶרצוּצייגעֶן דִי קאַפִּיטאַלִיסטעֶן זיי זאָלעֶן אִיהם נאָכטהאָן. עֶר האָט פּראָפּאַגאַנדִירט זיין אִידעֶע דִי מִינִיסטאָרעֶן, עֶר האָט אפילוּ צוּשִׁיקט אוֹיסגעֶאַרבּייטעֶ פּראָעֶקטעֶן צוּ אַלעֶ אוֹיראָפּייאִישׁעֶ מאָנאַרכעֶן, בּעת זיי זעֶנעֶן זִיךְ צוּנוֹיפגעֶפאָרעֶן אוֹיף דעֶר אִינטעֶרנאַציִאָנאַלעֶר דִיפּלאָמאַטִישׁעֶר קאָנפעֶרעֶנץ. אוֹיף דעֶם עֶרשׁטעֶן בּלִיק קעֶן אוֹיסווייזעֶן, אַז אָוועֶנס סבּרות זעֶנעֶן זעֶהר אִיבּעֶרצייגעֶנדעֶ אוּן בּאמת דעֶר סאָציִאַלִיזם אִיז אַ גלִיק פאַר אַלעֶ מעֶנשׁעֶן, יעֶדעֶר מעֶנשׁ שׁטרעֶבּט צוּ זיין

גליק, ממלא קומט אויס, אַז יעדער מענש דאַרף שטרעבען צום סאָציאַליזם. — וואָס קען זיין נאַטירליכער און פשוטער פון אַזאַ שלוס?

דער טעות פון אָווען (ווי אויך פון אַ סך אַנדערע אוטאָפּיסטען ווי, למשל, אונזער גרויסער שרייבער לעוו ניקאָלאַיעוויטש טאָלסטאָי) בעשטעהט אין דעם, וואָס לויט זייער מיינונג האָבען אַלע מענשען איין מאָראַלען יסוד און אַ גלייכען בעגריף וועגען גוט און שלעכט. באמת איז עס אָבער נישט אַזוי. די היינטיגע געזעלשאַפט בעשטעהט ניט פון איינאַרטיגע מענשען מיט גלייכע אינטערעסען און מיט גלייכע בעגריפען וועגען גוט; זי בעשטעהט פון פערשידענע, אָפטמאָל פיינדליכע קלאַססען, און עס קומט דעריבער אויס, אַז דאָס, וואָס פאַר איין קלאַסס איז גוט, איז שלעכט פאַר דעם אַנדערען קלאַסס און פערקעהרט. צווישען מענשען פון פערשידענע קלאַססען איז ניט נאָר ניטאָ קיין פאָלשטענדיגע מאָראַלישע איינהייט, מעהרסטענטהיילס קענען זיי זיך אפילו ניט פערשטעהן איינער דעם צווייטען. מיר וועלען דאָס ערקלערען מיט אַ משל: דער 8 שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג, טענה'ט דער פּראָלעטאַריער, איז אַ פאָדערונג פון דער נאַטירליכער גערעכטיגקייט. כדי זיך אַרויסצושלאָגען פון דער שפּל'דיגער לאַגע פון אַרבייטערבהמות, כדי מיר זאָלען קענען ווערען מענשען אין אמת'ען זין פון וואָרט, מוזען מיר ענטוויקלען אונזערע גייסטיגע בעדערפניסען, פערנעהמען זיך מיט גייסטיגע אַרבייט און נעהמען אַ ברייטען אַנטהייל אין פּאָליטישען און געזעלשאַפטליכען לעבען פון אונזער פאָלק. נאָר דאָס אַלץ קען מען נאָר דאַמאָלסט ערזייכען, ווען מיר וועלען האָבען אין טאָג לכל הפחות אַזוי פיעל פרייע צייט, וויפיעל מיר גיבען אַוועק דער פיזישער אַרבייט. אַראָפּנעהמענדיג פון מעת לעת 8 שעה שלאָפען, בלייבט דאָך 16 שעה, און אַ העלפט פון 16 איז פונקט 8; הייסט דאָס, אַז ביי אַן 8 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג בלייבט אונז אַ האַלבער טאָג צו בעפרידיגען אונזערע העכערע בעדערפניסען, און דאָס נאָך אויך ניט אין גאַנצען, ווייל דערפון דאַרף מען דאָך נאָך אַראָבּרעכענען צייט אויף מיטאָג, אויף צוגעהען פון פאַבריק אַ היים א. ז. וו. מיט דעם 8 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג, זאָגט ווייטער דער פּראָלעטאַריער, ענדיגען זיך נאָך ניט אונזערע אַלע פאָדערונגען: דאָס איז נאָר

די ערשטע, די איינפאכסטע פאָדערונג: אויב מען וועט שוין אפילו איינפיהרען אזא ארבייטס=טאָג, וועט דאָס נאָך אויך נישט זיין דער גאנצער געזעלשאפטליכער יושר. דאָס קען נאָר פערניכטען די ווילדסטע אונגערעכטיגקייט פון דער עקזיסטירענדער אָרדנונג. אנ׳ 8 שעה׳דיגען ארבייטס טאָג?! פילדערט דער קאפּיטאליסט. דאָס הייסט דאָך פארקלענערען מיין ריוח כמעט אויף העלפט. דאָס וואָלט געוועזען די גרעסטע אונגערעכטיגקייט! דער ריוח איז די נאטורליכע אנוואקסונג פון מיין קאפּיטאל. אריינמישען זיך אין דעם האָט קיינער קיין רעכט ניט, אפילו די רעגירונג אליין. די ארבייטס=בעדינגונגען אויף מיין פאבריק דארפען זיין בעשטימט לויט א פרייען אָבמאך צווישען מיר און מיינע ארבייטער. דאָס שטאמט פון הייליגען אייגענטהומס=פּרינציפּ אליין. אויב די רעגירונג וועט צוליעב דער ווילדער מאססע בעשטימען אנ׳ 8 שעה׳דיגען ארבייטס=טאָג, וועט דאָס זיין די גרעסטע אונגערעכטיגקייט, דער גרעסטער געוואלדטהאט, וועלכע איז ווען ס׳איז פאָרגעקומען אין דער געשיכטע. דאָס פּריוואט=אייגענטומס=רעכט, דער שטארקסטער פונדאמענט פון יעדען נאָרמאלען צוזאמענלעבען, וועט ביז׳ן גרונד צוטרייסעלט ווערען. הייסט דאָס, אז סיי דער קאפּיטאליסט, סיי דער פּראָלעטאריער ווענדען זיך ביידע צום מאָראלען אידעאל, רופען צו גערעכטיגקייט. נאָר דאָס, וואָס פאר איינעם איז די גרעסטע גערעכטיגקייט, איז פאר דעם צווייטען די גרעסטע אונגערעכטיגקייט. די בעגריפען וועגען יושר, גוטס, גליק א. אז. וו. שפּיגלען נאָר אָב אין זיך די קלאסען=אינטערעסען, און אזוי ווי די אינטערעסען פון קאפּיטאליסט און פון פּראָלעטאריער זענען געגענזעצליך, פערשטעהט זיך, אז זייערע מאָראלע אידעאלען זענען אויך געגענזעצליך. עס איז קלאָר, אז קיין איבעראיינשטימונג, קיין שום געמיינזאמע געזעלשאפטליכע ארבייט קען צווישען די ביידע קלאסען ניט עקזיסטירען—דאָ איז מעגליך נאָר דער קאמפף.

אָט דאָס האָט אָווען ניט פערשטאנען. ער האָט געהאלטען די סאָציאליסטישע אָרדנונג פאר א „נאטירליכע אָרדנונג“ און האָט געמיינט אז יעדער לאָגיש דענקענדער מענש מוז פערשטעהן איהר צוועק מעסיגקייט. לויט אָווען׳ס מיינונג איז דער קאפּיטאליזם,

וועלכער ברענגט די פאָלקסמאַסען דלות און אונטערדריקונג, נאָר אַ פּשוטער „טעות" פון מענשען; ער איז נאָר אַ פּראָדוקט פון זייער אונוויסענהייט און נאַרעשקייט. מען דאַרף נאָר פאַנאַנדער=טרייבען די פינסטערניש, בעוויזען די צוקונפטיגע אָרדנונג אין איהר גאַנצער פּראַכט און וואַהרהייט און די היינטיגע מענשהייט וועט זיך פשוט דערשרעקען פאַר די איצטיגע נידערטרעכטיגקייטען, און ווי אַ בלינדער, וואָס האָט פּלוצלונג דערזעהן די ליכטיגע שיין, וועט זי זיך מיט בעגייסטערונג און ענטוזיאַזם אַ וואָרף טהאָן אין די אַרמען פון דער „נייער מאָראַלער וועלט" *). פערשטעהט זיך, אַז לויט אָ וו ע נ׳ען איז דער איבערגאַנג צום סאָציאַליזם ניט קיין לאַנגזאַמע שריטווייזע ענטוויקלונג, נאָר אַ פּלעצליכע איבערקעהרעניש, וועלכע וועט ווי אַ בליץ בעלייכטען די פינסטערניש פון היינטיגען לעבען. דער סאָציאַליזם דאַרף אַריינקומען אין דער וועלט פּלוצלונג און אונבעמערקט און כדי ער זאָל באמת קומען, דאַרף מען ניט קיין שום קאַמפּף, מען דאַרף ניט די אוננוצליכע מלחמות, מען דאַרף נאָר פריעדליכע מוסר און ביישפּיעלען" אין לעבען. אין די צוויי ווערטער „מוסר" און „ביישפּיעלען=בעשטעהט אָ וו ע נ׳ס גאַנצע פּראַקטישע פּראָגראַם. ער האָט געגרינדעט ביי זיך אין דער פאַבריק אין ניו=לאַנאַרק אַ פּראָדוקטיוו=גענאָססענ=שאַפט, כדי צו בעווייזען אַ ביישפּיעל פון דער צוקונפטיגער אָרדנונג. ער האָט אַגיטירט, געגרינדעט אָרגאַניזאַציעס פון זיינע אָנהענגער אין דער ענגלישער אינטעליגענץ און פּראָלעטאַריאַט מיט דעם איינציגען צוועק צו פערגרעסערען די רייהען פון די פ ר ע ד י ג ע ר. אַלע קאַמפּפס-אויפגאַבען זענען געווען פרעמד אָוועןʼס אָרגאַניזאַציעס, נאָר פון אַלע אַרטען קאַמפּף האָט ער אַם ווענינסטענס סימפּאַטיזירט מיט דעם פּאָליטישען קאַמפּף. לויט זיין מיינונג איז די פּאָליטיק נאָר אַ ממשלה פון נידערטרעכטיגע פּערזענליכע אינטריגען... ער האָט דעריבער געראַטהען די אַרבייטער זיך ניט אַריינצומישען אין פּאָליטיק.

די פּראַקטיק האָט אונז געוויזען, אַז אָ וו ע ן האָט זיך שטאַרק טועה געווען. נאָר די ערָאָבערונג פון פּ אָ ל י ט י ש ע

*) „די נייע מאראלע וועלט" — אזוי רופט זיך דאס הויפּט ווערק פון ראבערט אווען.

רעכטען גיט די אַרבייטער פון אַלע לענדער און פעלקער די מעגליכקייט דורכצופיהרען און צו פערטהיידיגען יענע מאַסרעגעלען, וועלכע זענען די פאָרבערייטונגס־שטופען צו אַ סאָציאַליסטישער אָרדנונג, און נאָר מיט דער הילף פון דער פאָליטישער מאַכט, קען דער אַרבייטער־קלאַס אין גאַנצען איבערבויען די הייַנטיגע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג.

אויף אַזאַ אופן זעהען מיר, אַז די טעאָריע פון אָווען און זייַנע אָנהענגער איז געווען פול מיט איינפאַכע קינדערשע חלומות. נאָר דיזע חלומות זענען ניט געווען קיין רעזולטאַט פון אונוויסענהייט. שוין דער פאַקט אַליין, אַז צוזאַמען מיט אָווען האָבען אַ גאַנצע רייהע געניאַלע מענשען (פוריע, סען־סימאָן) זיך אויך געהאַלטען דיזעלבע אַנזיכטען וועגען דער סאָציאַלער רעוואָלוציע*) בעווייזט שוין, אַז די סבה פון די אוטאָפּיסטישע קורצזיכטיגקייט דאַרף מען זוכען טיעפער, אין די געזעלשאַפטליכע בעדינגונגען פון דאַמאָלסדיגען לעבען גופא.

אין דער עפּאָכע פון די סאָציאַלע אוטאָפּיסטען האָט דער קאַפּיטאַליזם איבערגעלעבט זיין „גילדערנע וואָך". דער רעגירונגס־שוץ איבער דער פּראָדוקציאָן איז געפאַלען צוזאַמען מיט די לעצטע חורבות פון פעאָדאַליזם, פון דער טריאומפירענדער בורזשואַ האָט שטאָלץ ערקלערט דער וועלט דעם „הייליגען פּרינציפּ פון פרייע קאָנקורענץ". אַלע פּרוזשינעס פון ווירטשאַפטליכען מעכאַניזם פון דער געזעלשאַפט זענען געוועזען אין די הענד פון דער בורזשואַזיע. און אין אַלע געביטען סיי פון פּראַקטישען לעבען, סיי פון טעאָרעטישען געדאַנקען האָט אונבעגרענצט געהערשט די בורזשואַזיע. די בורזשואַזיע און נאָר די בורזשואַזיע האָט געשפּיעלט די אָרגאַניזאַטאָרישע ראָלע פון דעם „קאָמאַנדירענדען" קלאַס. אין פּראָלעטאַריאַט האָט געהערשט אַ פערשטיקטע, אונבעוואוסטזיניגע אויפרעגונג. זיין ברענענדער צאָרן געגען דעם דריקענדען יאָך, וואָס איז אויף איהם געלעגען, האָט זיך אויסגעגאָסען אין די פאָרם

*) דער בעוואוסטער פראַנצויזישער אוטאָפּיסט פוריע איז געוועזן אזוי זיכער אין דער אונבעזיגבארער קראפט פון זיין לעהרע, אז ער פלעגט יעדען טאג פון 12 ביז 1 זיצען אין שטוב און ווארטען אויף א געוויסענהאפטען קאפּי־טאליסט, וועלכער זאל מנדב זיין א מיליאן כדי צו פערווירקליכען די ערשטע סאציאליסטישע קאלאניע. פערשטעהט זיך, אז קיינער איז נישט געקומען.

פון פערניכטונג און צושטערונג: ער האָט געבראָכען די מאַשינען, חרוב געמאַכט די פאַבריק-געבייַדעס, נאָר ער האָט פאַר זיך ניט געהאַט קיין בעשטימטען, קלאָרען ציעל. אין דיעזער עפּאָכע האָט דער אַרבייַטער-קלאַס נאָר געוואוסט די נעגאַטיווע זייַטען פון זיין לאַגע, ער האָט געקרעכצעט אונטער דעם יאָך פון עקספּלואַטאַציע, מאַסענווייַז אומגעקומען פון אַרבייַטסלאָזיגקייַט אין לעבען, וועלכער האָט איהם אַרומגערינגעלט, האָט ער ניט געזעהען קיין שום ליכטיגען שטראַל, קיין שום מעגליכקייַט צו געפינען אַ שטיץ-פונקט, צו פיהרען אַ פּאָזיטיווע אַרבייַט פיר זיין בעפרייַאונג. עס האָבען נאָך דאַמאָלסט ניט עקזיסטירט די גרויסע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכע פעראייניגען איצט אַלע אַרבייַטער פון ענגלאַנד און לייַגען ביסלעכווייַז דורך אַ וועג צו דער פערוואַלטונג מיט דער פאָלקס-ווירטשאַפט. אַזעלכע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע פערוואַנדלען ביסלעכווייַז דעם פּראָלעטאַריאַט פון אַ פּשוטען לעבעדיגען געזעלשאַפטליכען פּראָדוקציאָנס-מאַטעריאַל אין אַ בעוואוסטזיניגען אָנפיהרער, אַזעלכע אָרגאַניזאַציעס זענען נאָך אין אָווען'ס צייַטען נישט מעגליך געוועזען. דאַמאָלסט זענען די מאַסען פון פּראָלעטאַריאַט נאָך געוועזען אין דער לאַגע פון אַרבייַטס-פיה, פון לעבעדיגע מאַשינען. צו אַ בעוואוסטזיניגען קאַמפּף פאַר זייַנע אינטערעסען, איז נאָך דער פּראָלעטאַריאַט ניט פעהיג געוועזען. זיין זעלבסטשטענדיגער פּאָליטישער קאַמפּף האָט דאַמאָלסט נאָר וואָס אָנגעהויבען אויס-צושפּראָצען. עס האָט גאָר קיינער ניט געגלויבט, אַז אָט די דערשלאָגענע מאַסע וועט אַליין קעמפּפען פאַר איהר בעפרייַאונג, אַז זי וועט זיין אַ טרייַב-קראַפט, וועלכע וועט גרינדליך אומענ-דערען די געזעלשאַפטליכע אָרדנונג. די סאָציאַלע אוטאָפּיסטען איז נאָר געבליבען איין עצה: אויסצוטראַכטען אַ פּלאַן צו בעפרייַען דעם פּראָלעטאַריאַט אָהן זיין זעלבסטשטענדיגען קאַמפּף. מיט איין וואָרט, זייערע אַלע פּראַקטישע פּלענער ערקלערען זיך נאָר מיט דער דאַמאָלסטיגער לאַגע פון פּראָלעטאַריאַט.

ניט נאָר אין די פראַגען פון פּראַקטישע טהעטיגקייַט, נאָר אַפילו אין זיין אידעאַל, אין זיין בעגריף וועגען דער צוקינפטיגער געזעלשאַפט טראָגט דער סאָציאַלער אוטאָפּיזם אַ קלאָר אויסגעדריקטען

שטעמפּעל פון דער דאַמאָלסטדיגער אונצײַטיגער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג.

אין אָנהויב XIX-טען יאָהרהונדערט איז די פּראָדוקציאָן איבעראַל געוועזען צוואָרפּען אין קלײנע זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמונגען: דער געמײנזאַמער אינערליכער צוזאַמענהאַנג פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט האָט זיך אַרויסגעוויזען זעהר ניט קלאָר, און אַפילו אין ענגלאַנד האָט די גרויס-אינדוסטריע נאָך אויך ניט געשפּיעלט די הויפּט-ראָלע.

פערשטעהט זיך, אַז פאַר די סאָציאַלע אוטאָפּיסטען האָט זיך די סאָציאַלע אָרדנונג פאָרגעשטעלט ניט אַלס אַ גאַנצע צוזאַמענגעשמאָלצענע אָרגאַניזאַציע פון דער גאַנצער פאָלקס-ווירטשאַפט, נאָר אין דער פאָרם פון אַ גאַנצע רײהע קלײנע פּראָדוקטיוו-גענאָסענשאַפטען, וועלכע טוישען זיך פרײ מיט די פּראָדוקטען. אידעאַלען פאַלען איבערהויפּט ניט אַראָב פון הימעל; זײ נעהמען שטענדיג זײער אינהאַלט פון אַרומיגען לעבען. ווי מיר זעהען האָבען די סאָציאַלע אוטאָפּיסטען גענומען פאַר זײער אידעאַל די געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, אין וועלכער דער דאַמאָלסטדיגער קאַפּיטאַליזם האָט זיך פערקערפּערט; זײ האָבען נאָר אומגעביטען די אָרגאַניזאַטאָרען: אָנשטאָט זעלבסטשטענדיגע קאַפּיטאַליסטען האָבען זײ אַוועקגעשטעלט זעלבסטשטענדיגע אַרבײטער-פעראײנען, די מיטגליעדער פון די חברות.

אין אָוועןʼס צײטען איז אַזאַ שטאַנדפּונקט געוועזען זעהר נאַטירליך, ווײל ער איז פאָלקאָם געוועזען צוגעפּאַסט צו די לעבענס-בעדינגונגען. גאַנץ אַנדערס איז אָבער איצט, ווען די אָרגאַניזאַציע פון דער געזעלשאַפטליכער פּראָדוקציאָן האָט שוין ערראַיכט די העכסטע ענטוויקלונגס-מדרגה. פון דעסטוועגען געפינען מיר נאָך אַפילו הײנט אַרבײטער איבערהויפּט אין די יונגע קאַפּיטאַליסטישע לענדער, ווי למשל אונזער רוסלאַנד, וואו עס הײבט זיך ערשט אָן די סאָציאַליסטישע בעוועגונג, וועלכע שטעלען זיך פאָר דעם סאָציאַליזם, אַלס אַ פרײען פערבאַנד פון בעזונדערע גענאָסענשאַפטליכע פאַבריקען. פאַר אַנʼאַרבײטער, וועלכער האָט ערשט אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען זײן געזעלשאַפטליכער לאַגע, שטעלט זיך פאָר אַזאַ לעזונג פון דער אַרבײטער-פראַגע די אײנפאַכסטע און די פּשוטʼסטע. ער טראַכט זיך אַזוי: דאָס הויפּט

שלעכטס, וועלכע מען מוז אויסראָטען, איז די עקספּלואַטאַציע פון די אַרבייטער און דעריבער דאַרף מען נאָר בעזייטיגען דעם פאַבריקאַנט, איבערגעבען די פאַבריק די אַרבייטער, וועלכע אַרבייטען אויף איהר, און ס'וועט שוין אַלץ גוט זיין! וואָס קען זיין איינפאַכער און בעסער? נאָר אַזוי דוכט זיך נאָר. באמת איז דאָ פאַראַן צוויי אירטהומען. ערשטענס, קען מען דורך קיין איינצעלנע גענאָסענשאַפטען ניט פערניכטען דעם קאַפּיטאַליזם. די קאַפּיטאַליסטען וועלען אין אַלגעמיין זיין שטענדיג שטאַרקער פאַר די קליינע אַרבייטער-גענאָסענשאַפטען. ווען די אַרבייטער וואָלטען זיך צוגעהערט צו אָווען'ס עצות, וואָלט אפשר עטליכע אָרגאַניזאַציעס געלונגען צו ווערען פּראָדוקטיוו-גענאָסענשאַפטען, אָבער ס'איז גאָר אונמעגליך, אַז אַלע איינצעלנע אַרבייטער-גענאָסענשאַפטען זאָלען ווערען איינענטהימער פון פאַבריקען. צווייטענס וויעדער ווען דער פּלאַן וואָלט שוין אַפילו געלונגען, ווען אַפילו אויף דעם אָרט פון אַלע קאַפּיטאַליסטען פון לאַנד, וואָלטען אויסגעוואַקסען זעלבסטשטענדיגע אַרבייטער-גענאָסענשאַפטען, וואָלט דאָס נאָך אויך ניט הייסען די פאָלקאָמע פערווירקליכונג פון דעם סאָציאַליסטישען אידעאַל. אמת טאַקע, אַז דאָ וואָלט שוין פערניכטעט געוואָרען די עקספּלואַטאַציע פון פרעמדע אַרבייטער; די אַרבייטער וואָלטען אין דער זעלבער צייט אויך זיין בעלי-בתים; נאָר דער אַנדערער יסוד פון קאַפּיטאַליזם, דער וואַרען-מויש, די קאָנקורענץ פון איינצעלנע סחורה-פּראָדוצענטען, די פּראָדוקציאָנס-אַנאַרכיע, וועלכע שטאַמט דערפון, וואָלט פערבליבען אויף ווייטער. פונקט ווי פריהער וואָלטען די פּראָדוקטען געוואָרען סחורות, די אַרבייטער-גענאָסענשאַפטען, האַנדלענדיג מיט זייערע פּראָדוקטען, וואָלטען מוזען אָנהויבען צווישען זיך קאָנקורירען. אין דער קאָנקורענץ וואָלט אַ טייל גענאָסענשאַפטען זיעגען, דער אַנדערער פאַלען.

אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אויב אַפילו אָווען'ס פאַנטאַזיעס וואָלטען מקוים געוואָרען, וואָלט אין אַ משך פון אַ קורצע צייט אַ גרויסע צאָהל אַסאָציאַציעס הרוב געוואָרען, און די געזעלשאַפט וואָלט סוף כל סוף צופאַלען פונקט ווי פריהער אויף אַ גרויסע מאַסע פּראָלעטאַריער אונד אַ קליינע הייפעלע קאַפּיטאַליסטען. ביי דער סאָציאַליסטישער אָרדנונג דאַרפען די פּראָדוקציאָנס-

מִיטלעֶן זַייַן דאָס אֵייגעֶנטהוּם נִיט פוּן אֵ ײ נ צ עֶ ל נ עֶ געֶנאָסעֶנ־
שאַפטעֶן, נאָר פוּן דעֶר גאַנצעֶר געֶזעֶלשאַפט, ווייַל נאָר בייַ
אַזעֶלכעֶ בעֶדִינגוּנגעֶן ווֶעט מעֶן קעֶנעֶן אָרגאַנִיזִירעֶן דִי פּראָדוּקציאָן
לוֹיט דִי בעֶדעֶרפנִיסעֶן פוּן אַלעֶ מעֶנשעֶן. נאָר דאַמאָלס ווֶעלעֶן דִי
פּראָדוּקטעֶן אוֹיפהעֶרעֶן זַייַן סחוֹרה, אוּן באַלד ווִי מעֶן ווֶעט זֵיי
אוֹיסאַרבייַטעֶן ווֶעלעֶן זֵיי צוּטייַלט ווֶערעֶן צווִישעֶן אַלעֶ מִיטגליעדעֶר
פוּן דעֶר געֶזעֶלשאַפט לוֹיט יעֶדעֶנס בעֶדעֶרפנִים. פוּן דעֶם זעֶהט
מעֶן שוֹין, אַז פעֶרווִירקלִיכעֶן אַזאַ אָרדנוּנג זעֶנעֶן נִיט בכח קיין
אֵיינצעֶלנעֶ אַרבייַטעֶר־גרוּפּפּעֶן.

אִין דעֶר פּראַקטִיק אָבעֶר האָבעֶן אָ וו עֶ ן'ס אָנהעֶנגעֶר
געֶמוּזט אָנווֶענדעֶן זייעֶר אוֹיפמעֶרקזאַמקייַט אוֹיף דִי אָרגאַנִיזאַציעֶ פוּן
פּראָלעֶטאַריאַט. דִי ווִירקלִיכקייַט האָט זֵיי באַלד בעֶווִיזעֶן, אַז זייעֶרעֶ
אִידעֶעֶן קעֶנעֶן האָבעֶן אַנ'עֶרפאָלג נאָר צווִישעֶן פּראָלעֶטאַריאַט.

אָ וו עֶ ן'ס אִידעֶעֶן זעֶנעֶן געֶווֶעזעֶן אַם מעֶהרסטעֶנס פּאָפּוּלעֶר
צווִישעֶן דִי ענגלישעֶ אַרבייַטעֶר אִין אָנהוֹיב דרייַסִיגעֶר יאָהרעֶן
פוּן פאָרִיגעֶן יאָהרהוּנדעֶרט. אִין דִיעזעֶר עֶפּאָכעֶ האָט זִיך געֶגרינדעֶט
אַ גאַנצעֶ רייהעֶ פעֶראֵיינעֶן, ווֶעלכעֶ האָבעֶן געֶפּרוּבט דוּרכפִיהרעֶן
אִין לעֶבעֶן אָ וו עֶ ן'ס פּראָגראַם. דִי אַלעֶ פעֶראֵיינעֶן האָבעֶן דעֶם
געֶמייַנזאַמעֶן אוֹיסעֶרליכעֶן סימן דאָס זֵיי בעֶנוּגעֶנעֶן זִיך נִיט מִיט
דעֶם, וואָס זֵיי פעֶראֵייניגעֶן דִי אַרבייַטעֶר פוּן אֵיין שטאָדט אָדעֶר
פוּן אֵיין אִינדוּסטריעֶלעֶן ראַיאָן, נאָר זֵיי שטרעֶבעֶן אַרוּמצוּנעֶמעֶן
ווִי ווייַט מעֶגלִיך דעֶם גאַנצעֶן אַרבייַטעֶר־קלאַס פוּן ענגלאַנד. דִי
עֶרשטעֶ פּראָבעֶ צוּ פעֶרווִירקלִיכעֶן דִי אִידעֶעֶ פוּן אַ אַלגעֶמיינעֶ
נאַציאָנאַלעֶ פעֶראֵייניגוּנג פוּן גאַנצעֶן פּראָלעֶטאַריאַט אִיז געֶמאַכט
געֶוואָרעֶן דוּרך דִי אַרבייַטעֶר פוּן בוֹימוואָל־אִינדוּסטרִיעֶ. דִי
גלאַזגאָ'עֶר בוֹימוואָל־שפִּינעֶר האָבעֶן נאָך אִין אָנהוֹיב פוּן פאָרִיגעֶן
יאָהרהוּנדעֶרט נִיט אֵיין מאָל געֶפּרוּבט אַיינשטעֶלעֶן פעֶסטעֶ
בעֶציִהוּנגעֶן צווִישעֶן דִי לאַנקאַשִירעֶר אוּן שאָטלאַנדעֶר אַרבייַטעֶר־
פעֶראֵיינעֶן; נאָר בעת עֶס האָבעֶן געֶהעֶרשט דִי געֶזעֶצעֶן געֶגעֶן
קאָאַלִיציעֶ אִיז זֵיי נִיט געֶלוּנגעֶן צוּ עֶררייכעֶן אִין דעֶם הִינזִיכט
ווֶעלכעֶ ס'אִיז בעֶדייַטעֶנדעֶ עֶרפאָלגעֶן. דעֶר עֶרשטעֶר אוּמשטאַנד,
ווֶעלכעֶר האָט געֶצוואוּנגעֶן דִי בוֹימוואָל־שפִּינעֶר עֶרנסט זִיך צוּ
פעֶרנעֶמעֶן מִיט דעֶר פראַגעֶ ווֶעגעֶן אַנ'אַלגעֶמיינעֶ פעֶראֵייניגוּנג,
אִיז געֶווֶעזעֶן דעֶר האַלביאָהרִיגעֶר שטרייק אִין מאַנטשעֶסטעֶר אִין

1812=טען יאָהר. דער שטרייק האָט קלאָר בעוויזען די מאַנטשעסטער אַרבייטער, אַז די אָרטיגע פעראיינען מיט זייערע איינצעלנע כחות זענען ניט אים שטאַנד צו קעמפפען מיט דער קאָאַליציע פון די פאַבריקאַנטען.

די מאַנטשעסטער אַרבייטער האָבען פאָרגעלייגט אַלע שפּינערײַ=פעראיינען פון ענגלאַנד, שאָטלאַנד און אירלאַנד שיקען זייערע דעלעגאַטען צו בעהאַנדלען די פראַגע וועגען די פעראייניגונג אין איין אַלגעמיינעם פערבאַנד. די דעלעגאַטען האָבען זיך פערזאַמעלט אין דעצעמבער 1829=טען און דער רעזולטאַט פון זייער בעראַטונג איז געוועזען די אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט געהייסען „דער גרויסער אַלגעמיינער פעראיין פון די שפּינער אין דער פעראייניגטער מלוכה". דער פעראיין האָט בעדאַרפט אַרומנעמען אַלע שפּינער מאַנסלייט פון דער פעראייניגטער מלוכה ד. ה. ענגלאַנד, שאָטלאַנד און אירלאַנד (די פרויען האָט מען רעקאָמענדירט זיך פערבינדען אין בעזונדערע פעראיינען). די איבערפערוואַלטונג איז געלעגען אין די הענד פון דריי נאַציאָנאַלע קאָמיטעטען: ענגלישער, שאָטלאַנדער און אירלענדער; כדי צו פעראייניגען זייער טהעטיגקייט איז בעשטימט געוואָרען דאָס יעדען יאָהר זאָל פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון זייערע דעלעגאַטען. באַלד אָבער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אַזאַ מין אָרדנונג איז ניט בעקוועם, און אַנשטאָט דריי זעלבסטשטענדיגע קאָמיטעטען איז בעשטימט געוואָרען איין צענטראַל=קאָמיטעט אין מאַנטשעסטער. אַזוי האָט זיך געגרינדעט דער ערשטער פון די גרעסטע נאַציאָנאַלע אַרבייטער=פערבאַנדען אין ענגלאַנד. עקזיסטירט האָט ער ניט לאַנג: אין יאָהר 1831 נאָך אַ ניטגעלונגענעם שטרייק (אין אַלטאָן) איז ער צופאַלען. די שפּינער זענען אָבער גיך געקומען צו זיך נאָך דיזער מפלה. אין יאָהר 1833 האָבען זיי ווייטער געגרינדעט אַן אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען פערבאַנד אונטער דעם נאָמען: „די געזעלשאַפט פון נאַציאָנאַלע אויפלעבונג". פון נאָמען אַליין זעהט מען, אַז דער ציעל פון פערבאַנד איז געוועזען די פאָלקאָמע איבערבויאונג פון דער געזעלשאַפט לויט אָוועןʼס פּלאַן. אַלס די נעהענסטע און דירעקטע אויפגאַבע האָט דער פערבאַנד געשטעלט ערקעמפפען אַן 8 שעה'דיגען אַרבייטסטאָג. כדי דאָס צו ערבייכען, איז אָנגענומען געוואָרען דער

פָאלגענדער בּעשלוּס: דעם 1-טען מערץ ד. ה. דעם טאָג ווען עס וועט אָנגענוּמען ווערען דאָס געזעץ, וועלכער בּעגרענצט דעם אַרבּײטס-טאָג מִיט 8 שעה, דאַרפען אַלע ערוואַקסענע אַרבּײטער פאָדערען, אַז דאָס געזעץ זאָל בּעשטימען אַנ׳8 שעה׳דִיגען אַרבּײטס-טאָג, אַלס דעם גרעסטען אַרבּײטס-טאָג פאַר אַלע אַרבּײטער, און דער אַרבּײטס-לוין, וועלכען זײ בּעקוּמען יעצט, זאָל זײַן בּעשטִימט אַלס דער קלענסטער בּײַ אַנ׳8 שעה׳דִיגען אַרבּײטס-טאָג. דִי פאָדערוּנג האָט דער פעראֵיין געהאָפט צוּ ערר̈ײכען דוּרך אַנ׳אַלגעמײַנעם שטרײַק פוּן דעם גאַנצען אַרבּײטער-קלאַס פוּן ענגלאַנד. נאָר ווען עס אִיז אָנגעקוּמען דער בּעשטִימטער טאָג, האָט זִיך אַרוֹיסגעווִיזען, אַז עס אִיז אוּנמעגלִיך צוּ נײגען אַלע אַרבּײטער צוּם שטרײַק. דער שטרײַק אִיז אִין גאַנצען נִיט געלוּנגען. עס האָבּען זִיך אָנגעהוֹיבּען מחלוקות צווִישען דִי מִיטגלִידער פוּן פעראֵיין און אִין גִיכען אִיז דער פעראֵיין צוּפאַלען.

אִין יאָהר 1832 האָט דער „אַלגעמײַנער פעראֵיין פוּן דִי בּוֹי-אַרבּײטער" געהאַט זעהר אַ גרוֹיסען שם צווִישען ענגלִישען פּראָלעטאַריאַט. דער פעראֵיין האָט אַרוּמגענוּמען צעהנדלִיגע טויזענדער אַרבּײטער, און ער האָט אויסגעאַרבּײט אַנ׳אויסגעהאַלטענע אָרגאַנִיזאַציאָנס-סִיסטעם. אִין יעדען אָרט האָבּען זִיך דִי בּוֹי-אַרבּײטער אָרגאַנִיזִירט אִין קלײנע פעראֵיינען לוֹיט זייערע פּראָפעסיעס. אַזעלכע קלײנע אָרטִיגע אָרגאַנִיזאַציעס האָבּען געהײסען לאָזשען (אוֹיף אַזאַ אוֹפן האָט אִין יעדער שטאָדט עקזִיסטִירט אַ לאָזשע פוּן שטײן אַרבּײטער, אַ לאָזשע פוּן סטאָליאַרעס א. ז. וו.) אַלע לאָזשען וועלכע האָבּען זִיך געפוּנען אִין אֵיין אִינדוּסטריע-ראַיאָן, האָבּען אויסגעקלִיבּען דעלעגאַטען, וואָס האָבּען געבִּילדעט דִי זאָגענאַנטע „ראַיאָן-לאָזשען". אַלע ראַיאָן-לאָזשען זענען נאָר געווען אָבּטײלוּנגען פוּן דער צענטראַל אָדער „גרוֹיסער" לאָזשע, וועלכע האָט פערוואַלטעט אִיבּער אַלע פעראֵיינען. אִין דער שפִּיצע פוּן דער צענטראַל-לאָזשע אִיז געשטאַנען: אַ גראָסמײַסטער, ווִיצע גראָסמײַסטער און אַ סעקרעטאַר פוּן פעראֵיין. דִי נעמען פוּן דִי בּעאַמטע און פוּן דִי פעראֵיין-אָבּטהײלוּנגען (לאָזשע, גראָסמײַסטער) האָבּען דִי אַרבּײטער גענוּמען בּײ דִי פרײדענקענדע אַנטִיקאַטוֹילִישע געזעלשאַפט,

װעֶלכֶע האָט לִיעבּ געֶהאַט אַרױפצוּװאַרפעֶן אױף זִיךְ אַ געֶהַײמ־נִיספאָלעֶן שלַײעֶר, בַּײ דִי פרַײמױעֶרעֶר לאָזשעֶ. און נִיט נאָר דִי נעֶמעֶן נאָר אַלעֶ אױסעֶרלִיכעֶ הלכות פוּן דִי פעֶראַײנס־פעֶרזאַמלוּנגעֶן, האָבּעֶן זַײ אױךְ געֶנומעֶן בַּײ דִי געֶהַײמעֶ רעֶלִיגִיעֶזעֶ געֶזעֶלשאַפטעֶן, װעֶלכעֶ זעֶנעֶן געֶװעֶזעֶן אִין אָנהױבּ XIX־טעֶן יאָהרהוּנדעֶרט זעֶהר פעֶרשפרַײט אִיבּעֶר גאַנץ אײראָפּאַ. אַלעֶ מעֶהר אָדעֶר װעֶנִיג װִיכטִיגעֶ ענינים פוּן פעֶראַײן זעֶנעֶן דוּרכגעֶפִיהרט געֶװאָרעֶן מִיט פעֶרשִׁיעדעֶנס געֶהַײמנִיספאָלעֶ צעֶרעֶמאָניעֶס. דִי מִיטגלִיעדעֶר פלעֶגעֶן קוּמעֶן אױף דִי פעֶרזאַמלוּנגעֶן אִין ספּעֶציעֶלעֶ פאַנטאַסטִישעֶ בגדים. זַײ האָבּעֶן געֶהאַט אַ גאַנצעֶ רַײהעֶ פּאַראָלעֶן, פֿעֶרשִׁיעדעֶנעֶ געֶהַײמעֶ צַײכעֶן, דוּרךְ װעֶלכעֶ דִי מִיטגלִיעדעֶר פוּן דעֶר זעֶלבּעֶר לאָזשעֶ האָבּעֶן געֶהאַט דִי מעֶגלִיכקַײט זִיךְ צוּ ערקעֶנעֶן. בַּײם אָננעֶמעֶן נַײעֶ מִיטגלִיעדעֶר פלעֶגט מעֶן זַײ צװִינגעֶן אָבּצוּגעֶבּעֶן אַ פַײעֶרלִיכעֶ שבועה, אַז זַײ װעֶלעֶן אוּנבּעֶדִינגט זַײן געֶהאָרכזאַם און הִיטעֶן דִי געֶהַײמנִיסעֶן פוּן פעֶרבּאַנד. דִיזעֶר געֶהַײמנִיספאָלעֶר שלַײעֶר, װעֶלכעֶר דעֶמאָנט אוּנז אָן מִיטעֶל־אַלטעֶר, אִיז בעצם געֶװעֶזעֶן אִין גאַנצעֶן אִיבּרִיג. חאָטש דעֶר פעֶרבּאַנד האָט פּוּנקט װִי אַלעֶ אִיבּרִיגעֶ אָװעֶן׳ישעֶ אָרגאַנִיזאַציעֶס, געֶשטרעֶבּט צוּ אַ פאָלקאָמעֶ געֶזעֶלשאַפטלִיכעֶ אִיבּעֶרקעֶרעֶנִיש, האָט עֶר פוּן דעֶסטװעֶגעֶן נִיט געֶמאַכט און נִיט געֶװאָלט מאַכעֶן קַײן שוּם פעֶרשװעֶרוּנגעֶן. עֶר האָט געֶקעֶמפּפט פִיר זַײנעֶ צִיעלעֶן מִיט אָפעֶנעֶ לעֶגאַלעֶ מִיטלעֶן. פוּן דעֶסטװעֶגעֶן האָט דעֶר פעֶרבּאַנד אַרױפגעֶװאָרפעֶן אױף דעֶר בּוּרזשואַזִיעֶ אַ מוֹרא׳דִיגעֶן שרעֶק און טאַקעֶ צוּלִיעבּ זַײנעֶ געֶהַײמנִיספאָלעֶ צעֶרעֶמאָניעֶס. דִי בּוּרזשואַזִיעֶ האָט געֶמַײנט, אַז אױבּ אַ מעֶנש מהוּאט זִיךְ אָן אַ הִילעֶ און זִיצט בַּײ נאַכט בַּײ שװאַרצעֶ טִישעֶן, װעֶלכעֶ זעֶנעֶן געֶצִירט מִיט שאַרבּעֶנס און בּײנעֶר, מוּז אִין זַײן נשמה אױךְ לִיעגעֶן שװאַרצעֶ און גרױלִיכעֶ מחשבות. דעֶר פּחד פוּן דעֶר בּוּרזשואַזִיעֶ האָט זִיךְ נאָךְ פעֶרגרעֶסעֶרט, װעֶן דִי אַרבּײטעֶר־פעֶראַײנעֶן האָבּעֶן אִין יאָהר 1832 ערקלעֶרט אַ שטרַײק און אָנגעֶהױבּעֶן רעֶדעֶן מִיט דִי אוּנטעֶרנעֶהמעֶר אױף אַזאַ לשון, אִין װעֶלכעֶן עֶס האָט געֶקלוּנגעֶן דעֶר בּעֶװאוּסטזַײן פוּן זַײעֶר מאַכט און פעֶראַכטוּנג צוּם שונא. מִיר װעֶלעֶן בּרעֶנגעֶן אַ מוּסטעֶר פוּן דעֶר דאָזִיגעֶר שפּראַךְ: „מִיר אַנעֶרקעֶנעֶן אַײךְ פאַר שוּלדִיג — שרַײבּט דעֶר פעֶראַײן, װעֶנדעֶנדִיג

זיך צו די אונטערנעהמער — אין דעם, וואָס איהר בעצאַהלט אייך ניט מיט פּאַסענדער אַכטונג צו אונזערע סטאַטוטען, און מיר האַלטען פאַר גערעכט אייך שטרענג דערפאַר צו בעשטראָפען". אין אַנ'אַנדערע פּראָקלאַמאַציע וועגען דעם שטרייק זאָגט זיך ווייטער: „איהר דאַרפט אָבצאָהלען יעדען, וועלכער האָט געמוזט שטרייקען צוליעב אייער עקשנות, פאַר יעדען טאָג צו 4 שילינג (2 רובל)". אַזאַ טאָן האָט די קאַפּיטאַליסטען שטאַרק אויפגערעגט.

אין יאָהר 1833 איז פאָרגעקומען די בעראַטונג פון די אונטער-נעהמער פון בוי-אַרבייט, וואו עס איז בעשטימט געוואָרען ניט נאָר ניט צו ערפילען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער, נאָר אָנ-צווענדען אַלע קרעפטען, כדי צו צושטערען דעם פעראיין. עס איז בעשטימט געוואָרען, אַז קיין אונטערנעהמער טאָר ניט צונעהמען קיין שום אַרבייטער, כל זמן יענער וועט ניט געבען קיין פאָרמעלע חתימה, אַז ער טרעט אַרויס פון פערבאַנד*).

די אַרבייטער האָבען אויך בעשטימט קעמפפען ביז צום סוף. 270 דעלעגאַטען האָבען זיך פערזאַמעלט אויף אַ בעראַטונג כדי צו בעהאַנדלען די קאַמפּפס-מיטלען געגען די אונטערנעהמער. די שטימונג ביי די אַרבייטער איז געוועזען זעהר אַ געהויבענע און אַ פרעהליכע. זיי זענען ניט נאָר געוועזען זיכער אין זייער נצחון, זיי האָט זיך אַפילו אויסגעוויזען, אַז די וועלט שטעהט איצט כמעט אויף דעם שוועל פון דער סאָציאַליסטישער אָרדנונג. אָט וואָס עס האָט געשריבען אין דער פעראיינס-צייטונג איהר רעדאַקטאָר: „אַ גוט איינגעאָרדענטער פעראיין — אָט דאָס איז אַלץ וואָס מען דאַרף, כדי צו פערטרייבען די אָרעמקייט פון אונזער געזעלשאַפט. מיר וועלען איצט אויספּרובען דעם בעריהמטען כח פון קאַפּיטאַל. איהר וועט באַלד זעהען די נישטיגקייט פון דיזער קראַפט, ווי באַלד נאָר מען וועט ביי איהר צונעמען דאָס רעכט צו עקספּלואַטירען אונזער אַרבייט. די אַרבייט איז די איינציגע זאַך, וואָס בעשאַפט רייכטהום; אין גיכען וועט זי שטעהן העכער פון די אכזריות'דיגע געלד, אין גיכען וועלען די קאַפּיטאַ-ליסטען זיך מוזען ווענדען צו אונז מיט אַ בקשה, אַז איהר זאָלט זיי בעפרייען פון זייער פערמעגען, וועלכער וועט פערלירען יעדען

*) אזא מין פאדערונג איז דערנאך געווארען זעהר אין מאדע ביי די ענגלישע אונטערנעהמער. זי איז בעוואוסט אונטער דעם נאמען „ציששטעלען א דאקומענט".

ווערטה". אַט אין די ווערטער האָט זיך קלאָר אַרויסגעוויזען די שטימונג פון אַלע אַרבייטער פון פעראיין. די רעדען פון די בעראַטונגס־מיטגליעדער זענען געוועזען פול מיט בעגייסטערונג און גלענצענדע האָפענונגען. ראָבערט אָווען אַליין האָט אויך בעזוכט די פערזאַמלונגען און לויט זיין פאָרלאַגע איז אין בירמינגהאַם פאָרגעקומען אַ פייערליכע גרינדונג פון אַ „הויז פיר דעם בוי־פעראיין". דאָס הויז האָט געזאָלט דיענען אַלס אַן אָרט אויף זיצונגען פאַר דעם צענטראַל־קאָמיטעט פון פעראיין און אויך אַן ערציהונגס־איינריכטונג פאַר די בירגער פון דער „צוקונפטיגער וועלט".

די שעהנע האָפנונגען פון דעם „בוי־אַרבייטער־פעראיין" זענען אַזוי גיך צושטרויט געוואָרען, ווי גיך זיי זענען אויסגעוואַקסען. דער אַרבייטער־שטרייק אין ליווערפול און אין מאַנטשעסטער האָט געליטען אַ פאָלקאָמע מפלה. די פרעהליכע שטימונג האָט זיך גיך פערביטען אויף אַ טרויעריגע. די מיטלען זענען שוין געוועזען אויסגעשעפּט. עס האָבען זיך אָנגעהויבען מחלוקות און געגענזייטיגע בעשולדיגונגען צווישען פערשידענע טיילען פון פערבאַנד. די גאַנצע אָרגאַניזאַציע איז אין גיכען אין גאַנצען צופאַלען.

מיר וועלען נאָך אָנווייזען אויף איין „גרויסען פערבאַנד", וועלכער איז אויסגעוואַקסען אַ יאָהר נאָך דער מפלה פון דעם „אַלגעמיינעם פעראיין פון די „בוי־אַרבייטער". אין יאָהר 1834 איז געווען אַ צוזאַמענפאָהר פון אָווען'ס אָנהענגער. כדי צוצוגרייטען דעם איבערגאַנג צו דער צוקונפטיגער אָרדנונג, האָבען די אָוועניסטען בעשלאָסען צו פעראייניגען די אַרבייטער פון אַלע פאַכען אין אַ גרויסען נאַציאָנאַלען פעראיין.

אין דעם איינענעם יאָהר איז געלונגען צו פערווירקליכען דעם פּלאַן. עס איז געגרינדעט געוואָרען אַן אָרגאַניזאַציע אונטער דעם נאָמען „דער גרויסער נאַציאָנאַלער אַרבייטער־פעראיין". אין דעם פּראָגראַם פון דעם פעראיין איז אַחוץ די געוועהנליכע אויפגאַבען פון דעם אַלטעגליכען קאַמפּף אויך אַריינגעגאַנגען די אויפגאַבע: העלפען איבערבויען די געזעלשאַפט. מען האָט פאָרגעלייגט דינגען ערד און אויסבויען גענאָסענשאַפטליכע פאַבריקען. באַלד ווי עס האָט זיך נאָר פערשפּרייט די ידיעה וועגען דעם

פֶערֵאיין, הָאבֶּען זִיךְ פוּן אַלֶע גֶעגֶענדֶען אַ שׁאָט גֶעטהאָן אַלֶץ נַייֶע און נַייֶע מִיטגלִיעדֶער. עֶטלִיכֶע וואָכֶען נאָךְ דֶער גרִינדוּנג האָט דֶער פֶערֵאיין שׁוֹין גֶעצֵיילט אַ האַלבּ מִילִיאָן מֶענשֶׁען. אִיבֶּער גאַנץ עֶנגלאַנד הָאבֶּען אַרוּמגֶערֵייזט אַגִיטאַטאָרֶען, וואָס הָאבֶּען פַערשׁפּרֵייט דִי אִידֶעֶען פוּן פֶערֵאיין און צוּגֶעצוֹיגֶען נַייֶע מִיטגלִיעדֶער. דֶער גִיכֶער וואוּקס פוּן דֶעם פֶערֵאיין האָט אִיבֶּערגֶעשׁראָקֶען דִי בּוּרזשׁוּאַזִיעֶ. דֶער פּאַרלאַמֶענט האָט בֶּעשׁטִימט אַ קאָמִיסִיעֶ אִין וועֶלכֶער עֶס אִיז אַרייַנגֶעגאַנגֶען דֶער בּוּרזשׁוּאַזֶער עֶקאָנאָמִיסט ס עֶ נ י אָ ר און נאָךְ עֶטלִיכֶע יוּרִיסטֶען, אוֹיסצוּפאָרשֶׁען דִי פראַגֶע וועֶגֶען דִי אַרבֵּייטֶער-פֶערֵאיינֶען. דֶער בֶּערִיכט פוּן דִי עֶקספֶּערטֶען אִיז גֶעוועֶזֶען צוּזאַמֶענגֶעשׁטעֶלט אִין בּלוֹיז שׁוואַרצֶע פאַרבֶּען. לוֹיט זֵייעֶר מֵיינוּנג שׁטֶעהט עֶנגלאַנד אוֹיף דֶעם בּרֶעג פוּן אָבּגרוּנד צוּלִיעבּ דֶעם „דֶעספּאָטִיזם" פוּן דִי אַרבֵּייטֶער-פֶערֵאיינֶען; אוֹיבּ מֶען וועֶט נִיט אַיינהאַמֶעוועֶן דִי אַרבֵּייטֶער-מאַסֶע מִיט דֶעם אַלטֶען גֶעזֶעץ פוּן 1799-טֶען יָאהר, קֶען מֶען נִיט זַיין זִיכֶער, אַז עֶנגלאַנד וועֶט נִיט אוּנטֶערגֶעהן.

נאָר דִי רֶעגִירוּנג האָט זִיךְ נִיט עֶרלוֹיבּט אָנצוּנֶעהמֶען אַזעֶלכֶע שׁטרֶענגֶע מִיטלֶען: זִי האָט גֶעפִיהלט, אַז אוּמקֶעהרֶען דאָס גֶעזֶעץ פוּן 1799-טֶען יָאהר הֵייסט בֶּעשׁאַפֶען אַנ'עֶרנסטֶע סכנה פאַר דִי עֶנגלִישֶׁע בּוּרזשׁוּאַזִיעֶ, דֶען דאָס וואָלט זִיכֶער אַרוֹיסגֶערוּפֶען אַ רֶעוואָלוּצִיאָנעֶרֶע בֶּעוועֶגוּנג צווִישֶׁען דִי אַרבֵּייטֶער. אַ חוּץ דֶעם אִיז אִין גאַנצֶען אִיבּרִיג אוּמצוּקֶעהרֶען דאָס גֶעזֶעץ גֶעגֶען קאָאַלִיצִיעֶ. אִין גֶעזֶעץ פוּן יָאהר 1825, ווִי מִיר הָאבֶּען שׁוֹין דֶערמאָהנט, אִיז גֶעוועֶזֶען פֶערבָּאטֶען יֶעדֶער גֶעוואַלדטהאַט, סטראַשׁוּנקֶעס און דרוּק. אַ חוּץ דֶעם אִיז נאָךְ נִישׁט גֶעוועֶזֶען אָבּגֶעשׁאַפט דאָס גֶעזֶעץ גֶעגֶען פֶערשׁווֶערֶער.

אוֹיפ'ן ווִילדסטֶען אוֹפן האָט מֶען אוֹיסגֶענוּצט דִיזֶען גֶעזֶעץ אִין פּראָצֶעס גֶעגֶען דִי מִיטגלִיעדֶער פוּן דֶער ד אָ ר ט ש עֶ ס ט עֶ ר עֶ ר דאָרפִישֶׁער אָבּטֵיילוּנג פוּן „דֶעם גרוֹיסֶען נאַציאָנאַלֶען פֶערבּאַנד". עֶטלִיכֶע פּוֹיעֶרִים פוּן דאָרף ט אָ ל פּ וּ ד ל אִין ד אָ ר ט ש עֶ ס ט עֶ ר זֶענֶען בֶּעשׁוּלדִיגט גֶעוואָרֶען אִין אַ פֶערשׁווֶערוּנג און מֶען האָט זֵיי פֶער'משפט אַרוֹיסצוּשִׁיקֶען אוֹיף 7 יָאהר הֵייל דֶערפאַר, ווַייל זֵיי זֶענֶען אַרייַנגֶעטרֶעטֶען אִין „גרוֹיסֶען נאַציאָנאַלֶען פֶערבּאַנד און

איינגעאָרדענט און דאַרף אַ פייערליכע צערעמאָניע בעת מען האָט געעפענט די אָבטיילונג פון פערבאַנד.

אַלס פּראָטעסט געגען דאָרטשעסטערער פּראָצעס, איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַ גראַנדיעזע דעמאָנסטראַציע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט ניט ווייניגער ווי 30,000 מענשען. די דעמאָנסטראַציע איז געוועזען דער לעצטער פונק פון דעם אַלגעמיינעם ענטוזיאַזם, וואָס דער „גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד" האָט אויפגעוועקט צווישען דעם אַרבייטער-קלאַס אין ענגלאַנד אין די ערשטע חדשים פון זיין עקזיסטענץ אַ גאַנצע רייהע ניט געלונגענע שטרייקען אין יאָהר 1834 און 1835 האָבען אויף אַ סך פערקלענערט די צאָהל פון די מיטגליעדער פון דער אָרגאַניזאַציע און דער „גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד" איז אַזוי גיך אַראָב פון סצענע פונקט ווי אַלע, וועלכע זענען געוועזען פאַר איהם.

הייסט דאָס, די גרויסע נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס פון די דרייסיגער יאָהרען האָבען געהאַט אַ פאָלקאָמע מפּלה. זייער גורל איז געוועזען, ווי מיר האָבען שוין געזעהען, כמעט דערזעלביגער. אין אָנהויב אַ געוואַלדיגע געהויבענע שטימונג, אַ אונגעהויערער שנעלער וואוקס, פייערליכע פּראָקלאַמירונג פון דער ברייטער סאָציאַל-אוטאָפּיסטישער פּראָגראַם, נאָכהער קליינע מיספערשטענדניסען, וועלכע וואַקסען זיך פאַנאַנדער אין גרויסע מחלוקות און ענדליך אַ גיכע און פאָלקאָמע מפּלה ביי דער ערשטער ערנסטער פּראָבע אָנצוהויבען דעם קאַמפּף פאַר די פערווירקליכונג פון אָט די הויכע צילען.

מיר זעהען, אַז דאָס לעבען אַליין האָט אַריינגעטראָגען אויסבעסערונגען אין אָווען'ס טהעאָריע ביי יעדער פּראָבע צו פערווירקליכען זי אין דער פּראַקטיק. פאַר אָווען אָדער פאַר זיינע תלמידים זענען די פעראיינען נאָר געוועזען פעראיינען פון אַגיטאַטאָרס, וועלכע האָבען געדאַרפט ווירקען אויף מענשען דורך איבערצייגונג און ביישפּיעלען. ניט קוקענדיג דערויף האָט דאָך דער גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד, אונטער דעם איינפלוס פון די אַרומיגע בעדינגונגען, ניטוועלענדיג זיך געשטעלט אויף דעם באָדען פון קלאַסען-און פּאָליטישען-קאַמפּף.

קיין ערפאָלג האָבען זיי אין דעם הינזיכט אויך ניט געהאַט.

און עֶס אִיז נִיט קֵיין חידוש. דעֶר עֶנגלִישעֶר פּראָלעֶטאַריאַט פון די דרײַסִיגסטעֶ יאָהרעֶן האָט פעֶרמעֶגט אַ בִּיסעֶל צו פִיעל יוּגעֶנדלִיכעֶן, פֵייעֶרדִיגעֶן גלויבעֶן, אָבעֶר צו וועֶניג בּעֶוואוסטזִינִיגקײַט פאַר זײַנעֶ אויפגאַבּעֶן.

אִין מִיטעֶן 30־עֶר יאָהרעֶן עֶנדִיגעֶן זיך די פּראָבּעֶס צו גרִינדעֶן נאַציאָנאַלעֶ פעֶראײינעֶן.

אִין אִין דיזעֶר עֶפּאָכעֶ האָט זיך די לאַגעֶ פון די עֶנגלִישעֶ אַרבּײַטעֶר אויף אַזוי פִיעל פעֶרגרעֶסעֶרט, אַז זײ זײַנעֶן נִיט געֶוועֶן בּכח צו פִיהרעֶן אַ שטעֶנדִיגעֶ אָרגאַניזאַציעֶ, אַפילו אִין אַזאַ אויבּעֶרפלעֶכלִיכעֶר פאָרמעֶ, ווי די נאַציאָנאַלעֶ פעֶרבּאַנדעֶן אִין די 30־עֶר און 40־עֶר יאָהרעֶן. אִין סוף דרייסִיגעֶר יאָהרעֶן האָט די אַרבּײַטסלאָזִיגקײַט אַרומגעֶנומעֶן אונגעֶהײעֶרעֶ פּראָלעֶטאַרִישעֶ מאַסעֶן: נִיט נאָר די פּשוטה־נִיט געֶלעֶרנטעֶ אַרבּײַטעֶר האָבּעֶן געֶלִיטעֶן שרעֶקלִיכעֶ אָרעֶמקײַט, נאָר אַפילו די געֶלעֶרנטעֶ אַרבּײַטעֶר האָבּעֶן בּעֶדײַטעֶנד פעֶרלאָרעֶן זײַער פּריווִילעֶגירטעֶ לאַגעֶ, און זײַער לעֶבּעֶנס־צושטאַנד האָט זיך נִידרִיג אַראָבּגעֶזעֶצט. צולִיעב דִיזעֶ סבּות אִיז אִין דעֶר עֶפּאָכעֶ פון 1837—42־עֶר יאָהרעֶן די עֶנטווִיקלונג פון די אַרבּײַטעֶר־פעֶראײינעֶן אָבּגעֶטראָטעֶן אויף דעֶם לעֶצטעֶן פּלאַן פון פּאָלִיטִישעֶן קאַמפּף. די אַרבּײַטעֶר־פעֶראײינעֶן זעֶנעֶן פעֶרשוואונדעֶן געֶוואָרעֶן אונטעֶר די כוואַליעֶס פון טשאַרטִיזם *).

אִין אָנהויבּ 40־עֶר יאָהרעֶן האָבּעֶן זיך די לעֶבּעֶנס־בּעֶדִינגונגעֶן פון די אַרבּײַטעֶר פעֶרבּעֶסעֶרט און מִיר בּעֶמעֶרקעֶן שוין ווײַטעֶר אַ אויפלעֶבּונג אִין דעֶר טהעֶטִיגקײַט פון די אַרבּײַטעֶר־פעֶראײינעֶן,

אִין יאָהר 1843 האָט צוריק אָנגעֶהויבּעֶן עֶקזִיסטִירעֶן דעֶר

---

*) טשארטיזם איז געוועזען א פאליטישע בעוועגונג פון ענגלישען פראלעטאריאט אין די 40-ער יאהרען, וועלכע האט זיך געשטעלט דעם ציעל זיך צו דערשלאגען פון פארלאמענט די פאלגענדע פאדערונגען: אלגעמיינע וואהלרעכט, געהיימע אבשטימונג, גלייכע וואהל־ראיאנען, געהאלט די דעפוטאטען, די פערניכטונג פון דעם פערמעגענס־צענז פאר די דעפוטאטען — אט די אלע פאדערונגען זענען געווען צוזאמען געשטעלט אין דער זאגענאנטער „כארטיא", פון וועלכער עס שטאמט דאס ווארט טשארטיזם (אויף ענגליש הייסט א כארטיע „טשארטער"). ניט קוקענדיג אויף די אונגעהויערע ענערגיע און רעוואלוציאנערע בעגייסטערונג, האבען די טשארטיסטען קיין ערפאלג ניט געהאט און א טייל פון זייערע פאדערונגען איז ערשט פערווירקליכט געווארען אין דער אנדער־ער העלפט פון XIX־טען יאהרהונדערט.

פעראַיין פון די טעפער. אין אַנדערען יאָהר איז אויסגעוואַקסען „דער נאַציאָנאַלער פעראיין פון דרוק־אַרבייטער", דער פעראיין פון לעדער־אַרבייטער און נאָך אַנדערע. פון אַלע אָרגאַניזאַציעס פון דער ערשטער העלפט פערציגער יאָהרען האָט די גרעסטע ווירקונג אויף דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט געהאַט דער „פעראיין פון די בערג־אַרבייטער אין גרויס־בּריטאַניען און אירלאַנד", וואָס איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1841 אין וועקספילד.

דער פעראיין האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו פעראייניגען, ווי ווייט מעגליך, אַלע בערג־אַרבייטער פון דעם פעראייניגטען קעניגרייך, און ער האָט ניט געקאַרגט קיין מיטלען צו פיהרען אַ ברייטע אַגיטאַציע אין דיעזער ריכטונג. אַ גאַנצע רייהע ספּעציאַליסטען־אַגיטאַטאָרען (53 מאַן) זענען געווען אויף געהאַלט בּיי דעם פעראיין. די רייזענדע אַגיטאַטאָרען אָדער „אָרגאַניזאַטאָרען־מיסיאָנערען", ווי די ענגלישע אַרבּייטער האָבען זיי אָנגערופען, האָבען דורכגערייזט גאַנץ ענגלאַנד אין דער לענג און אין דער בּרייט. עס איז ניט געבּליבען אַפילו איין קליינע שאַכטע, וואו עס איז ניט אַריינגעדרונגען זייער פּראָפּאַגאַנדע וועגען אַן׳אַלגעמיינע פעראייניגונג. אַזעלכע אויסערגעוועהנליכע אָנשטרענגונגען פון די בערג־אַרבייטער האָבען געהאַט אַ פולען ערפאָלג. אין יאָהר 1844 איז די צאָהל פון די מיטגליעדער שוין געווען 100,000. מיר וועלען דאָ ניט בּעשרייבען די אָרגאַניזאַציע פון דעם בּערג־אַרבּייטער־פעראיין; מיר וועלען נאָר בּעמערקען, אַז דער פעראיין האָט געהאַט בּעדייטענדע מיטלען, און ער האָט זיי ניט געקאַרגט אום זיכער צו מאַכען דעם נצחון אין דעם קאַמפּף מיט די אונטערנעהמער. אַזוי אַלס אָנפיהרער האָבען זיי אַראָבּגערופען ראָבּערטס, איינעם פון די געלעהרסטע און טאַלאַנטפאָלע יוריסטען אין דער דאַמאָלסדיגער ענגלאַנד. דיזען הויפּטאַנפיהרער האָט דער פעראיין בּעשטימט כמעט אַ מיניסטער־געהאַלט (10,000 רובּל אַ יאָהר). די וויכטיגסטע אַרבּייט פון בּערג־אַרבּייטער־פעראיין איז בּעשטאַנען אין דעם, וואָס ער איז געווען דער אָנפיהרער פון די אַרבּייטער אין פּאַרלאַמענטאַרישען קאַמפּף געגען די קאַפּיטאַליסטען, וועלכער האָט זיך צופלאַקערט אין 1844־טען יאָהר.

די קאַפּיטאַליסטען האָבען אַריינגעטראָגען אין פּאַרלאַמענט

אַ פאָרלאַגע, אַז מען זאָל פערבּרייטערען די רעכטען פון די פריעדענסריכטער אין די פּראָצעסען פון די אונטערנעהמער געגען די אַרבּייטער. לויט דעם פּראָיעקט האָט דער פריעדענס־ריכטער געזאָלט האָבּען דאָס רעכט צו מאַכען מאַסען אַרעסטען פון אַרבּייטער אויף דעם גרונד פון אַ אַנ׳איינפאַכער אָנקלאַגע פון קאַפּיטאַליסט. אויסער דעם האָט דער פריעדענס־ריכטער געדאַרפט האָבּען דאָס רעכט, ווען ער האָט דאָס געפינען פאַר נויטיג, צו בּעשטראָפען יעדען אַרבּייטער אויף צוויי חדשים געפענגניס „אויב דער אַרבּייטער ערפילט שלעכט זיין פפליכט". אַז עס האָט נאָר ערשיינט דער בּילל (געזעץ־פּראָיעקט), האָט ראָבּערטס אויף איהם אויפמערקזאַם געמאַכט דעם פעראיין, און ער האָט אָנגעוויזען אויף די גאַנצע געפאַהר פאַר די זעלבּסטשטענדיגקייט פון די אַרבּייטער, אויב מען וועט בּעשטעטיגען דעם געזעץ־פּראָיעקט. און דער פעראיין האָט טאַקע בּאַלד אָנגענומען מיטלען. זיינע טאַלאַנטפאָלע אַגיטאַטאָרען האָט זיך איינגעגעבּען אויפצוהויבּען דעם גאַנצען אַרבּייטער־קלאַס אין ענגלאַנד. אין פּאַרלאַמענט האָבּען אָנגעהויבּען אָנצוקומען איין פּראָטעסט נאָך דעם אַנדערן. סך הכל האָט מען אָנגעגעבּען 200 פּעטיציעס אונטערגעשריבּען פון 2 מיליאָן אַרבּייטער. סוף כל סוף איז די אַרבּייטער געלונגען אַריבּערצופיהרען אויף זייער זייט אַלע ראַדיקאַלען און אַ טייל לאָרדען, און דער געזעץ־פּראָיעקט האָט אין פּאַרלאַמענט געהאַט אַ פאָלקאָמע מפּלה. דיעזער גלענצענדער נצחון איז געוועזען דיר וויכטיגסטע טהאַט פון די בּערג־אַרבּייטער. דער נצחון האָט אויפגעהויבּען דעם פעראיין אין די אויגען פון אַלע ענגלישע אַרבּייטער.

פון דעסטוועגען האָט דער פעראיין פון די בּערג־אַרבּייטער אין דעם אייגענעם יאָהר 1844 בּעקומען אַ געוואַלדיגען קלאַפּ, וועלכער איז פאַר איהם אויך געוועזען אַ טויט־קלאַפּ. די מפּלה איז געוועזען דער רעזולטאַט פון אַ ניטגעלונגענעם שטרייק פון 70.000 בּערג־אַרבּייטער אין גלאַזגאָ. דער שטרייק האָט אין גאַנצען צוגענומען די קרעפטען און מיטלען פון דעם פעראיין. פון יאָהר 1845 אָן איז ער בּיסלעכוויז אַראָבּ פון סצענע און אין יאָהר 1848 האָט ער אינגאַנצען אויפגעהערט צו עקזיסטירען.

פון די אַרבּייטער־פעראיינען אין דער אַנדערער העלפט 40־ער יאָהרען איז דער וויכטיגסטער די „נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע

פון פעראייניגטע פאַכען פאַר די אַרבייטס-פערטהיידיגונג". די אַסאָציאַציע איז זעהר אינטערעסאַנט אַלס לעצטע פראָבע צו גרינדען אַ פעראיין נאָך דעם מוסטער פון די גרויסע נאַציאָנאַלע פעראיינען, וועלכע האָבען געהערשט אין די 30-ער יאָהרען.

אין יאָהר 1845 איז אין לאָנדאָן פאָרגעקומען דער אַרבייטער-קאָנגרעס, וועלכער איז בעשטאַנען פון 110 דעלעגאַטען. דאָ זענען געוועזען פאָרשטעהער פון די לאַנקאַשירער שפינער און וועבער, אַרקאשירער שטרומפף-און געוואַנד-אַרבייטער אַזוי אויך פון פערשיעדענע אַרבייטער-פאַכען פון מאַנטשעסטער, שעפילד, נאָרוויטש, בריסטאָל א. ז. וו.

די דעלעגאַטען האָבען בעשטימט צו פעראייניגען אַלע אָרטיגע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען זיי אויסגעוועהלט פאַר פאָרשטעהער, אין איין אַלגעמיינעם פערבאַנד. דער נייער פערבאַנד וועלכער האָט זיך גערופען, ווי מיר האָבען שוין געזאָגט „נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע פאַר אַרבייטס-פערטהיידיגונג", האָט פאָרמולירט זיין ציעל אין פאָלגענדע ווערטער: „אונזער אָרגאַניזאַציע—שרייבט זיך אין זיינע סטאַטוטען—בעגרינדעט זיך אויף צוויי גרויסע פאַקטען: ערשטענס, אַז די אַרבייטער-קלאַסען בעקומען קיינמאָל ניט דעם גערעכטען אַרבייטס-לוין פאַר אַ גערעכטען אַרבייטס-טאָג, און צווייטענס, אַז דערשלאָגען זיך דעם דאָזיגען לוין קענען די אַרבייטער נאָר דורך דער הילף פון דער אַלגעמיינער נאַציאָנאַלער פעראייניגונג". צוליעב דעם שטרעבט די אָרגאַניזאַציע אַרומצונעהמען, ווי ווייט מעגליך, דעם גאַנצען אַרבייטער-קלאַס פון ענגלאַנד, און שטעלט זיך אַלס ציעל פערטהיידיגען די אינטערעסען פון די פעראייניגטע פאַכען און פאָדערען די אַלע פאָליטישע, סאָציאַלע און ערציהונגס-מיטלען, וועלכע קענען פערבעסערען די לאַגע פון אַרבייטער-קלאַסס". אַחוץ דעם זאָגט זיך די אָרגאַניזאַציע אַרויס פאַר ברייטע שטיצע די אַרבייטער צו גרינדען גענאָסענשאַפטליכע פאַבריקען; זי פראָטעקטירט די בעאַר-בייטונג פון דער ערד דורך געמיינדען, אין איהרע פלענער שטרעבט זי איבערהויפט דורכצופיהרען אַלע וויכטיגע פונקטען פון אָווען'ס פראָגראַם.

די נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע איז אָבער פאָרט ניט דאָס אייגענע, וואָס אָווען'ס פעראיינען אין די 30-ער יאָהרען. אין

אַ בעֶדײַטעֶנדעֶן גראַד קעֶן מעֶן זי שוין בעֶטראַכטעֶן אַלס אַנ׳איבעֶרגאַנגס־פאָרם פון דעֶם אַלטעֶן אוטאָפּיזם צו דעֶר נײַעֶר פּעֶראײנס־פאָרם פון די 50־עֶר יאָהרעֶן. צוזאַמעֶן מיט אָוועֶן׳ס אידעֶעֶן געֶפינעֶן מיר שוין אין די סטאַטוטעֶן פון דעֶר געֶזעֶלשאַפט פאָלגעֶנדעֶ ווערטעֶר, וועֶלכעֶ כאַראַקטעֶריזירעֶן דעֶם גײַסט פון דעֶר נײַעֶר צײַט: „דעֶר פּעֶראײן איז טיף דורכגעֶדרונגעֶן מיט דעֶם געֶדאַנקעֶן, אַז עֶס מוזעֶן אײַנגעֶשטעֶלט ווערעֶן גוטעֶ בעֶציהונגעֶן צווישעֶן די אונטערנעֶהמעֶר און אַרבײַטעֶר, דעֶן דעֶר פּעֶראײן מײנט, אַז די אינטעֶרעֶסעֶן פון בײדעֶ גרופּעֶן זענעֶן אויף אַזוי פיעל גלײַכעֶ, אַז עֶס איז נישט מעֶגליך, דאָס אײן צד זאָל האָבעֶן שאָדעֶן און דעֶר אַנדעֶרעֶר צד זאָל ניט לײַדעֶן". דעֶריבעֶר האַלט דעֶר פּעֶראײן דעֶם שטרײַק פאַר זעֶהר ניט קײן גוטעֶן קאַמפּף׳ס געֶוועֶהר: עֶר לעֶגט איהם פאָר נאָר אַלס אַנ׳אויסעֶרסטעֶ־שאַרפעֶן מיטעֶל, און רעֶקאָמעֶנדירט אַנשטאָט איהם פרידליכעֶ אָבמאַכעֶן, בוררים־געֶריכטעֶן א. ז. וו.

דאָ פיהלט זיך שוין דעֶר מעֶססיג־ליבעֶראַלעֶר גײַסט, וועֶלכעֶר האָט דעֶרנאָך אין גאַנצעֶן אַרײַנגעֶדרונגעֶן אין די סטאַטוטעֶן פון די פּעֶראײנעֶן אין די 50־עֶר יאָהרעֶן. ניט קוקעֶנדיג דעֶרויף, וואָס די אַסאָציאַציעֶ האָט ניט געֶהאַלטעֶן פון קײן שטרײַקעֶן, און בײַ אַ סכסוך מיט די אונטעֶרנעֶהמעֶר האָט דעֶר צעֶנטראַל־קאָמיטעֶט זיך געֶפּאַרעֶט אַריסטרעֶטעֶן אַלץ פעֶרמיטלעֶר, האָבעֶן די קאַפּיטאַליסטעֶן דאָך זיך פײַנדליך בעֶצויגעֶן צו דעֶם פּעֶראײן. „אײַנוויליגעֶנדיג אײף אָרטיגעֶ פּעֶראײַנעֶן, האָבעֶן זײ געֶקוקט אויף יעֶדעֶ פראָבעֶ פון נאַציאָנאַלעֶר פּעֶראײניגונג, ווי אויף אַ רעֶוואָלוציאָנעֶרעֶן אַטעֶנטאַט אויף דעֶם הײליגעֶן פּרינציפּ פון אינדוסטריעֶ פרײַהײַט. בײַ אַזאַ צוש־אַ־ד האָט די פעֶרמיטלונגס־פּאָליטיק פון דעֶם צעֶנטראַל־קאָמיטעֶט ניט געֶהאַט קײן שום עֶרפאָלג. אין די פּראָווינציעֶלעֶ אָבטהײלונגעֶן זענעֶן אָפט אויסגעֶבראָכעֶן שטרײַקעֶן ניט קוקעֶנדיג אויף די שטרענגעֶ אזהרות פון די לאָנדאָנעֶר מנהיגים. די מעֶהרהײַט שטרײַקעֶן האָט זיך געֶעֶנדיגט מיט דעֶר נידעֶרלאַגעֶ פאַר די אַרבײַטעֶר. אין דיזעֶ נידעֶרלאַגעֶן, האָבעֶן די פּראָווינציעֶלעֶ אָבטהײלונגעֶן בעֶשולדיגט דורכאויס די אונטהעֶטיגקײַט פון דעֶם צעֶנטראַל־קאָמיטעֶט. די אינעֶרליכעֶ מחלוקות, וועֶלכעֶ זענעֶן זיך אַלץ מעֶהר פאַנאַנדעֶרגעֶוואַקסעֶן, האָבעֶן אין יאָהר 1850 אין

גאַנצען צוּבראָכען די אָרגאַניזאַציעס. אויף אַזאַ אופן דערמאָנט אונז דער גורל פון דער אַסאָציאַציע אָן גורל פון די גרויסע פעראיינען אין די 30-ער יאָהרען. נאָר די שפּורען פון דער „נאַציאָנאַלער אַסאָציאַציע פאַר ארבייטס-פערטהיידיגונג" זענען אָבער ניט אין גאַנצען פערשוואונדען געוואָרען, ווי דאָס איז געווען מיט די אָווענישע פעראיינען. אַז דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער אַסאָציאַציע האָט דערזעהן, דאָס עס איז אונמעגליך צו דערגרייכען אַ פעסטע איינינונג, האָט ער אָבגעגעבען אַלע זיינע כחות אויף די ברייטע אַגיטאַציע פאַר די פערקירצונג פון אַרבייטס-טאָג. אין דעם הינזיכט האָט זיין אַרבייט געהאַט אַ פאָלקאָמען ערפאָלג. צוזאַמען מיט דעם זאָגענאַנטען „קאָמיטעט פאַר די פערקירצונג פון אַרבייטס-טאָג", וועלכער איז געגרינדעט געוואָרען דורך די לאַנקאַשירער שפּינער, איז דעם צענטראַל-קאָמיטעט געלונגען דורכצופיהרען דאָס געזעץ וועגען אַ 10 שעה'דיגען אַרבייטסטאָג (1847) און אין דעם בעשטעהט זיין אונטשטערבליכער פערדינסט פאַר דעם גאַנצען אַרבייטער-קלאַס אין ענגלאַנד.

וואָס אָנבעלאַנגט דער סאָציאַלער פּראָגראַם פון פעראיין איז פערשטעהט זיך, אַז זיינע חלומות וועגען אַ „געזעלשאַפטליכע פּראָדוקציאָן" האָבען ניט געקענט מקוים ווערען. אמת טאַקע, אַז אין יאָהר 1847 איז געלונגען צו גרינדען אויף די מיטלען פון פעראיין אַ געזעלשאַפטליכע אונטערנעהמונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט 123 שוהמאַכער, נאָר פון דער קלייננער ווירקליכקייט ביז די אונגעהויערע פּלאַנען איז נאָך געוועזען זעהר ווייט.

VI.

די פעראיינען פון די געלערנטע אַרבייטער

(דער זאָגענאַנטער „אַלטער יוניאָניזם")

אין סוף 40-ער און אין אָנהויב 50-ער יאָהרען האָט די ענגלישע אינדוסטריע ערגרייכט איהר בליהענדסטע מדרגה. איהרע פּראָדוקטען האָבען אונבעגרענצט געהערשט אויף דעם וועלט-מאַרק. פון די אַלע סבות, וועלכע האָבען בעשאַפען פאַר דעם ענגלישען

קאַפּיטאַל אַזאַ פּריוויליגירטע לאַגע, וועלען מיר נאָר דערמאָהנען די וויכטיגסטע.

אין מיטען XIX־טען יאָהרהונדערט האָט מען אָנגעהויבען אין די קולטורעלע לענדער אין אייראָפּאַ, אַמעריקאַ אַזוי אויך אין אינדאָסטאָן (דער טייל אינדיע, וואָס מטעהט אונטער דער ממשלה פון ענגלאַנד) צו בויען אייזענבאַהנען, און איבערהויפּט אויסצונוצען אַלע וועגען אום צו פערבעסערן די פערקעהרס־מיטלען סיי אויף דער יבשה סיי אויפ'ן ים, כל זמן גאַנצע געגענדען אין די ציוויליזירטע לענדער האָבען ניט געהאַט קיין פערקעהרס־מיטלען, האָט דער אינטערנאַציאָנאַלער האַנדעל מיט ביליגע און שווערע סחורות געמוזט זיך קאָנצענטרירען ביי די ברעגען פון ים און ביי גרויסע טייכען, אויף וועלכע ס'ענען געגאַנגען שיפען. ענגלאַנד פלעגט פאַנאַנדערשיקען איהרע סחורות איבער דער גאַנצער וועלט. נאָר כל זמן די וועגען זענען דאָרטען געווען שלעכטע האָט דאָס אַריבערפיהרען פון ברעג ים אין לאַגד אַריין געקאָסט אַזוי טייער, אַ קיין שום טעכנישע אויסבעסערונגען האָבען נישט געקענט פערברייטערן די מערק פאַר די ענגלישע סחורה. ווי נאָר די אייזענבאַהנען האָבען אָנגעהויבען דורכצושניידען אין אַלע ריכטונגען גאַנץ אייראָפּאַ, צפון־אַמעריקאַ און אינדיע, איז דאָס אַריבערפיהרען געוואָרען זעהר ביליג אפילו פאַר די שווערסטע מינים סחורות, ס'האָבען זיך צוליעב דעם געעפענט נייע מערק פאַר סחורות ניט נאָר אויף די ברעגען פון די וואַסערן, נאָר אויך אויף דעם גרויסען שטח יבשה וואָס איז געווען ווייט פון ברעג.

ניט ווייניג האָט אויך געהאָלפען פערברייטען דעם מאַרק די ענטדעקונג פון די רייכע גאָלד־גרובען אין קאַליפאָרניע (צפון אַמעריקאַ) און אין אויסטראַליען יאָגענדיג זיך נאָך רייכטום, זענען גאַנצע מאַסען אַריבערגעפאָהרען קיין קאַליפאָרניע און אויסטראַליען. דורך דער איבערוואַנדערונג זענען אָט די לענדער געוואָרען זעהר בעפעלקערט. אַם גיכסטען איז געוואַקסען די בעפעלקערונג פון צפון אַמעריקאַ, וואו ס'האָט נאָך דאַמאָלסט געהערשט לאַנד ווירטשאַפט; זי האָט אַרויסגעפיהרט רויהע מאַטעריאַלען און אַריינגעפיהרט פערשידענע אינדוסטריעלע פּראָדוקטען. ענגלאַנד, אַלס דאָס ענטוויקעלסטע אינדוסטריעלע לאַנד, איז ממילא געוואָרען דער פּאָדריאַטשיק פון די אויסגעאַרבייטע פּראָדוקטען פאַר אַמעריקאַ.

די ענדערונגען אין דער אינטערנאַציאָנאַלער האַנדעלספּאָליטיק אין די 50־ער יאָהרען האָט אויך מיטגעווירקט דערצו, דאָס די אינדוסטריעלע ממשלה פון ענגלאַנד האָט זיך פערשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט. אין דער ערשטער העלפט פון XIX־טען יאָהרהונדערט איז אין אַלע קולטורעלע לענדער געוועזען אַרויפגעלעגט אויף די אויסלענדישע סחורות אַ אונגעהויער גרויסער צאָל־טאַריף. אין די 50־ער יאָהרען האָט דער מעהרסטער טהייל אייראָפּעאישע מלוכות איבערגעאַרבייט זייערע טאַריפען לויט דעם פּרינציפּ פון פריי־האַנדעל. די אָבצאָהלונגען אויף פיעלע ענגלישע סחורות איז פאַרקלענערט געוואָרען אין רוסלאַנד, סקאַנדינאַווישע מלוכות, האָללאַנד, דייטשלאַנד. שפּאַניען האָט אָבגעשאַפט דאָס געזעץ, וועלכער האָט פערבאָטען אַרייַנצופיהרען אויסלענדישע סחורות; פראַנקרייך האָט אויך אַ כך פערקלענערט דעם טאַריף אויף אייזערנע, שטאָלענע און מעטאַלענע פּראָדוקטען. די ענגלישע סחורות, וועלכע זענען איצט בעפרייט געוואָרען פון די הויכע אָבצאָהלונגען, האָבען דורך די נייע אייזענבאַהנען אַרייַנגעדרונגען אין די פערוואָרפענסטע ווינקעלעך פון אייראָפּאַ, אַמעריקאַ און טייל־ווייז אַזיען.

די ענגלישע קאַפּיטאַליסטען האָבען אונבעגרענצט געהערשט אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק, און האָבען ניט בעדאַרפט מורא האָבען פאַר זייער ממשלה, ווייל אין דיעזער עפּאָכע איז ענגלאַנד באמת געוועזען דאָס איינציגע לאַנד מיט אַן'ענטוויקעלטער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציאָן. פראַנקרייך, וועלכע איז פריהער געשטאַנען בראש פון דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציאָן, האָט ניט געקענט קאָנקורירען מיט ענגלאַנד אין דער אויסאַרבייטונג פון פּראָדוקטען, וועלכע בעפריעדיגען די נויטווענדיגסטע בעדערפניסען, ד. ה. אַזעלכע פּראָדוקטען, וועלכע שפּיעלען די גרעסטע ראָלע אין דער פאָלקס־ווירטשאַפט. בלויז די לוקסוס־זאַכען זענען געבליבען און טיילווייז נאָך ביז הייַנט, די מאָנאָפּאָליע פון דער פראַנצויזישער פּראָדוקציאָן.

צפון אַמעריקאַ איז אין די 50־ער יאָהרען נאָך ניט געוועזען דאָס לעגענדאַרישע לאַנד פון אינדוסטריעלע וואונדער, ווי עס שטעלט זיך יעצט פאַר דעם אייראָפּייער. אין דער ערשטער העלפט פון XIX־טען יאָהרהונדערט איז אַמעריקאַ געוועזען, ווי מיר האָבען

שוין געזאָגט, אַ מלוכה, וועלכע האָט זיך איבערהויפּט פּערנומען מיט לאַנדווירטשאַפט, ד. ה. אַ מאַרק פאַר די אינדוסטריעלע לענדער. וואָס אָנבעלאַנגט דײַטשלאַנד, האָט זי אין די 50־ער יאָהרען קוים פון זיך אַראָבגעוואָרפען דעם לעצטען רעשט פון פּעאָדאַליזם און זי האָט ערשט אָנגעהויבען פלאַנצען די גרויסע קאַפּיטאַליסטישע אינדוסטריע.

מילא רוסלאַנד איז דאָך געשלאָפען געשמאַק אונטער דעם יאָך פון דער לײַבאייגענשאַפט; ס'איז איהר ניט געלעגען אין קאָפּ צו קאָנקורירען מיט ענגלאַנד.

בײַ אַזאַ צושטאַנד האָט ענגלאַנד לײַכט פערכאַפּט אין איהרע הענד די מאָנאָפּאָליע פון וועלט־מסחר. איהרע קאַרטון, לײַווענד, געוואַנד האָבען ניט געהאַט קײַן שום קאָנקורענטען אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק, פון אַמעריקאַ ביז כינאַ און פּערסיען. איהרע מאַשינען האָבען אונבעגרענצט געהערשט אין דער יונגער דײַטשער אינדוסטריע און טייל־ווײַז אין דער רוסישער, וועלכע האָט ערשט אָנגעהויבען אויסצושפּראָצען. מיט איין וואָרט ענגלאַנד איז געוואָרען אַ מין גרויסער אַלוועלטליכער קאַפּיטאַליסט־עקספּלו־אַטאַטאָר, און צו זײַנע פיס האָט זיך אונטערטעניג געבוקט די גאַנצע וועלט.

דער אונגעוועהנליכער וואוקס פון דער אינדוסטריע, וועלכע האָט קאָלאָסאַל פערגרעסערט די רוחים פון די קאַפּיטאַליסטען, האָט אין דער זעלבער צײַט אויך פערבעסערט די לאַגע פון דעם אַרבײַטער־קלאַס אין ענגלאַנד; די אַרבײַטסלאָזיגע אַרמעע האָט זיך פערקלענערט, דער אַרבײַטס־לוין איז אויפגעוואַקסען, לערך די 40־ער יאָהרען, כמעט אויף 15 פּראָצענט. אמת טאַקע, אַז די פּשוטע אַרבײַטער, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די פער־דינסטען האָבען זיך פערגרעסערט, האָבען בדוחק געהאַט זײַערע לעבענס־מיטלען. נאָר די געלערנטע אַרבייטער האָבען בעקומען די מעגליכקײַט נישטקשה'דיג צו לעבען, זײַער לוין איז אין אַלגעמײַן ניט קלענער געוועזען ווי 50 — 60 רובל אַ חודש; עס איז געוועזען אַפילו אַזעלכע אַרבײַטער־אַריסטאָקראַטען, וואָס האָבען פערדיענט 200 — 40 רובל אַ חודש.

אין די 50־ער יאָהרען איז אין ענגלאַנד אויסגעוואַקסען צווישען די געלערנטע אַרבײַטער אַ גאַנצע רײַהע שטאַרקע

אָרגאַניזאַציעס, פון וועלכע די „פעראײניגטע געזעלשאַפט פון מאַשין=בוי=אַרבײטער, טשוגון־גיסערײען און אײזען=שמעלצערײען" האָט געשפּיעלט די וויכטיגסטע ראָלע אין דער געשיכטע פון דעם אַרבײטער־קלאַס אין ענגלאַנד. „פעראײניגטע" הײסען אין ענגלאַנד אַזעלכע פעראײנען, וועלכע בעשטעהען פון אַרבײטער פון גלײַכאַרטיגע מלאכות, אָפטמאָל פון אַ סך שטעדט. די אָרגאַניזאַציאָנס=פאָרם פון די פעראײנען איז פאָלגענדע: אַרבײטער פון וועלכען עס איז פאַך, (למשל בוי=אַרבײטער, שמידען א. ז. וו.) וועלכע געפינען זיך אין אײן שטאָדט, בילדען אַנ'אָרטיגע אָרגאַניזאַציע, וועלכע קלויבט אויס איהר צענטראַל=פערוואַלטונג, וואָס בעשטעהט פון אַ סעקרעטאַר און עטליכע דעלעגאַטען. די אָרגאַניזאַציעס פון עטליכע שכנות'דיגע שטעדט (נאָר פון אײן פאַך) קלײַבען אויס מיטגליעדער אין זאָ גענאַנטען ראַיאָן=קאָמיטעט, וועלכער דאַרף אויפקוקען אויף דעם אַלגעמײנעם צושטאַנד פון דער אינדוסטריע אין דעם ראַיאָן. בראש פון אַלע אָרטיגע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע זענען פערבונדען אין פעראײן, שטעהט דער „צענטראַלער אויספיהרונגס־ראַטה", אין וועלכען די גרעסטע ראָליע שפּילט דער גענעראַל=סעקרעטאַר פון פערבאַנד. דער אויספיהרונגס=ראַטה איז די העכסטע אינסטאַנץ, וועלכע פיהרט אָן מיט דער טהעטיגקײַט פון דער גאַנצער „פעראײניגטער געזעלשאַפט". די פערהעלטניסמעסיג זיכערע לאַגע פון די געלערנטע אַרבײטער, פון וועלכע עס זענען בעשטאַנען די פעראײניגטע געזעלשאַפטען, איז געווען די אורזאַכע פון אַזאַ מעסיגער און פאָרזיכטיגער פּראָגראַם.

אין די 50־ער יאָהרען געפינען מיר שוין ניט דעם ראַדיקאַליזם, מיט וועלכען עס זענען געוועזען דורכגענומען אָוועןס אָרגאַניזאַציעס פון די פריהערדיגע צײַטען. יעצט שטרעבען שוין ניט די אַרבײטער־פעראײנען אין גאַנצען איבערצובויען די געזעלשאַפט, זײ שטאַרען זיך נאָר צו פערבעסערען די לאַגע פון די אַרבײטער אויף וויפיעל דאָס איז מעגליך בײַ די קאַפּיטאַליסטישע בעדינגונגען. נאָך מעהר, זײ האָבען גאָר נישט בעטראַכט די אַרבײטער און די קאַפּיטאַליסטען אַלס צוויי פײַנדליכע קלאַסען, צווישען וועלכע עס קען נאָר זײַן אַ שטענדיגע מלחמה. פערקעהרט זײערע אַלע כחות זענען נאָר געוועזען אָנגעווענדעט אײַנצופיהרען אַ „האַרמאָניע אין די אינטערעסען", וועגען וועלכער די גן עדן

פײַנגעלעך פון דער „וואולגארער עקאנאמיע" *) האָבען געזונגען אַזעלכע זיסע לידער.

פונקט, ווי די „נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע פאר ארבײַטס־פער־טהײדיגונג" **), האָבען זיך די „פערײניגטע געזעלשאַפטען" געגען־אַרעט אײנצופיהרען גוטע בעציהונגען צווישען די אונטערנעהמער און די ארבײַטער, און האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען שטרײַקען.

באמת, איז די פעראַכטונג צו שטרײַקען אַרויסגערופען געוואָרען ניט אַזוי פיעל דורך די בורזשואַזע עקאנאָמיסטען, ווי דורך דער ביטערער ערפאהרונג פון די פריהערדיגע יאָהרען. די פערײניגטע געזעלשאַפטען האָבען ערקלערט די מפלה פון אָוועןס אָרגאַניזאַציעס ניט מיט זײַערע אינערליכע חסרונות נאָר מיט זײַער קאַמפּף'ס פּאָליטיק. „מײַדט אויס די געפעהרליכע פראַקטיק פון די שטרײַקען" האָט געשריבען דער צענטראַל־קאָמיטעט פון די מויערער: „פונקט ווי איהר מײַדט אויס אַ ווילדע חיה, וועלכע וויל אײַך צורײַסען... געדענקט, צוליעב וואָס אונזער פערײן האָט פערלאָרען זײַן גאַנצע בעדײַטונג אין יאָהר 1852! מיר פערשווערען אײַך, ברידער, אויב אײַך איז נאָר טײַער אײַער עקזיסטענץ, איהר זאָלט מיט אַלע מיטלען קעמפּפען געגען די אונזיניגע שטרײַקען". איין אָבטהײלונג פון דעם פערײן האָט זאָגאַר געפאָדערט, אַז די ענגלישע אַרבײַטער זאָלען שוין מעהר ניט געברויכען אַפילו דאָס וואָרט „שטרײַק". אַזעלכע מײנונגען האָבען אויך געהערשט בײַ די אײנבינדער, זעצער, מאַשינען־בוי־אַרבײַטער און איבערהויפּט בײַ כמעט אַלע מעהר אָדער ווענינ בעדײַטענדע אָרגאַניזאַציעס פון די 50־ער יאָהרען. כדי זיך צו בעוואָרענען פון אַ פּלוצלונגען שטרײַק, וועלכער קען איבערבּרעכען אונטער דעם אײנפלוס פון אַ צופעליגער אַרבײַטער־אויפרעגונג, האָבען „די פערײניגטע געזעלשאַפטען" אָבגענומען בײַ די אָרטיגע סעקציעס (אָבטהײלונגען) דאָס רעכט צו ערקלערען אַ שטרײַק; דיזעס רעכט איז איבערגעגעבען געוואָרען צו די

*) וואולגארע רופט מארקס אין די עקאנאמיסטען, וועלכע האבען בעוואוסטזיניג איבערגעדרעהט און פערפעלשט די וויסענשאפט, כדי גערעכט געבען דער בורזשואזיע.

**) זעה דעם פריהערדיגען קאפיטעל.

צענטראַלע אױספיהרענדע ראַטהען. אַזױ למשל האָט די פערזאַמלונג פון די דעלעגאַטען פון די אַײזען=שמעלצער אין יאָהר 1846 בעשטימט: איבערלאָזען די לעזונג פון דער פראַגע װעגען אַ שטרײַק דער פערזאַמלונג פון אונזערע מיטגלידער, װעלכע געפינען זיך דאָס רוב אונטער דעם אײַנפלוס פון מאָמענט, אונטער דעם אײַנדרוק פון אַ היטציגען אַגיטאַטאָרשען אױפרוף, פון אַ ברענענדען דיספוט — דאָס האַלטען מיר פאַר געפעהרליך... זײַענדיג פעסט איבערצײַגט אין דער ריכטיגקײַט פון אָט דיעזער מײַנונג, האָבען מיר דאָס רעכט צו בעשטימען אַ שטרײַק אָבגענומען פון די אָרטיגע אָבטהײַלונגען, און איבערגעגעבען דעם אױספיהרענדעם ראַטה פון פעראײן"! בעציהענדיג זיך מיט אַ גרױסען אונצוטרױ צו די שטרײַקען, האָבען די פעראײנען אין די 50=ער יאָהרען זיך געסטאַרעט „אױסצואַרבײַטען נײַע קאַמפפסמיטלען. דער פערבאַנד פון די אַרבײַטער, װעלכע אַרבײַטען אױף פלינטגלאָז (האַרט=גלאָז) האָט געשריבען: „די גרױס פון אַרבײַטסלױן הענגט אין גאַנצען אָב פון דער נאָכפראַגע און אָנבאָט. מיר אַלע װײַסען, אַז אױב אױפ'ן מאַרק איז דער אָנבאָט אױף סחורה גרעסער װי די נאָכפראַגע, מוז, לױט דעם בעשטימטען נאַטור=געזעץ, די סחורה פאַלען אין מקח, און דאָס איז שױן קײַן אונטערשײַד ניט, צי די סחורה איז אַרבײַט אָדער אַן אַנדער האַנדעלס=געגענשטאַנד". אַרױסגעהענדיג פון אַזאַ שטאַנד=פונקט, האָבען די אַרבײַטער אין די 50=ער יאָהרען געהאַלטען די פערניכטונג פון דער קאָנקורענץ צװישען די אַרבײַטער פאַר דעם אײנציגען מיטעל, װעלכער קען פערבעסערען זײַער לאַגע. כדי צו ערדרײַכען דיזען ציל האָבען זײַ געפאָדערט מען זאָל בעגרענצען די אַרבײַט פון לעהר=אינגלעך און ניט געלערנטע אַרבײַטער, פערניכטען די איבערשטונדען=אַרבײַט און געשטרעבט צו גרינדען אַ בעזונדער קאַסע, װעלכע זאָל געבען מיטלען אַרױסצושיקען די אַרבײַטס=לאָזע אין אַנדערע לענדער. דער פראָיעקט פון דער קאַסע, אונטער דעם נאָמען „עמיגראַציאָנס=פאָנד" איז געװען זעהר פאָפולער צװישען די פעראײנען אין די 50=ער יאָהרען*).

*) שטרעבענדיג צו פערניכטען די קאָנקורענץ צװישען די אַרבײַטער, האָבען די פעראײנען אין די 50-ער יאָהרען בעצם גאָר ניט געדאַרפט אָבלײקענען די בעדײַטונג פון שטרײַקען. דער שטרײַק איז אין דעם הינזיכט אױך ניט קײן ערגערער

דער פּראָיעקט איז געוואָרען אין גאַנצען פערוואָרפען ערשט אין די 60-ער יאָהרען, ווען עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז יענע אַרבּייטס-לאָזע, אויף וועלכע דער פאָנד האָט אויסגעגעבען צעהנדליגע טויזענדער רובּל אויף אַרויסצושיקען, זענען געווען אַ טראָפּען אין ים פון דער אַרבּייטס-לאָזער רעזערוו-אַרמעע. אַלץ מעהרער בעדייטונג בעקומט דער קאַמפּף פאַר די פערקירצונג פון אַרבּייטס-טאָג, און פאַר די בעזייטיגונג די קאָנקורענץ פון די ניט געלעהרענטע אַרבּייטער. דער לעצטער פונקט פערנעמט זעהר אַ וויכטיגען פּלאַץ אין די פּראָגראַמען פון אַלע פעראייענען אין די 50-ער יאָהרען. די זעצער האָבען אויסגעקליבען ספּעציעלע קאָמיטעטען מיט דעם ציעל זיי זאָלען אויסזוכען גוטע קאַמפּפ'ס-מיטלען געגען דער אַרבּייט פון די ניט-דערוואַקסענע אַרבּייטער און לעהר-אינגלעך, וועלכע זענען אַוועק פון בעלי-בית איידער ס'האָט זיך געענדיגט דער בעשטימטער טערמין. די מאַשין-בוי-אַרבּייטער האָבען געפיהרט זייער גאַנצע פּראָפּעסיאָנעלע פּאָליטיק אַרויסגעהענדיג פון דער מיינונג, אַז פונקט, ווי דאָקטוירים און אַדוואָקאַטען, אַזוי אויך זיי האָבען דאָס רעכט אויסצושליעסען פון זייער קרייז אַזעלכע אַרבּייטער, וועלכע זענען ניט דורכגעגאַנגען דעם גאַנצען לעהרע-קורס. אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אין איינציגע הינזיכטען זענען די פעראייענען אין די 50-ער יאָהרען געוועזען אַ שריט צוריק אין פערגלייך מיט די אַלטע אָוועניִשע אָרגאַניזאַציעס. אין די „נאַציאָנאַלע פעראייענען" פון די 30-ער יאָהרען האָט זיך שוין בעוויזען — אמת טאַקע ניט קלאָהר און ניט דייטליך, — די קלאַסען-סאָלידאַריטעט פון גאַנצען ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. אין די „פעראייניגטע געזעלשאַפטען" פון די 50-ער יאָהרען

מיטעל, ווי דער בעריהמטער „עמיגראציאנס פאנד", און באמת, מאבענדיג א שטרייק, פערניכטען די ארבייטער אין גאנצען דעם אנבאט פון ארבייטס קראפט. אייב די שטרייקענדע זענען בכח אויסצוהאלטען דעם שטרייק און ניט צולאזען ארבייטער פון דער זייט, פערשטעהט זיך, אז דער קויפער פון זייער ארבייטס-קראפט מוז איינוויליגען אויף אלע בעדינגונגען. אויף אזא אופן קומט אויס, אז פערבלייבענדיג שטעהנג אויף דעם שטאנד-פונקט פון קאנקורענץ מוזען מיר פארט אנערקענען, אז די סבה פון פערשפעלטע שטרייקען ליגט ניט אין דעם, וואס דיעזער קאמפפ'ס מיטעל איז ניט קיין גוטער, נאר ווייל די ארבייטער זענען נאך ניט שטארק ארגאניזירט, זיי זאלען קענען ריכטיג ארגאניזירען דעם שטרייק און איהם אויסהאלטען ביז'ן סוף.

איז ניטא אפילו קיין שפור פון קלאסען-סאלידאריטעט; זיי ערקלערען אפען, אז זייער אויפגאבע איז ניט צו קעמפפען האנד אין האנד מיט דעם גאנצען ענגלישען פראלעטאריאט, נאר צו דערהאלטען זייער פריווילעגירטע לאגע אויף דעם חשבון פון די וועניגער-גליקליכע פראלעטאריער — פון די ניט געלערנטע ארבייטער.

פון דער אנדער זייט געפינען מיר אין די פעראיינען אזעלכע אייגענשאפטען, וועלכע בעדייטען א שריט פארווערטס אים פערגלייך מיט די ארגאניזאציעס פון די 30-ער יאהרען. ערשטענס דארף מען דא דערמאנען וועגען דער שטרעבונג פון די פעראיינען גרינדליך צו ע ר ל ע ר נ ע ן די לאגע פון דעם ארבייטער-קלאס אין ענגלאנד. אנשטאט דעם זיך צו פערנעהמען מיט דער שטענדיגער קריטיק פון „די ניט פראדוקטיווע קלאסען", אנשטאט צו איגנארירען די פראגראם-און פאליטיק-פראגען פון ארבייטער-קלאס, ווי דאס פלעגען טהאן די אווענייסטען, האבען זיך די נייע פעראיינען זעהר פיעל אבגעגעבען מיט דער אויספארשונג פון ארבייטערס-נויט אין זיינע פערשידענע פארמען. וועגען יעדער מעהר אדער וועניגער וויכטיגע פראגע, פלעגט מען אויסקלייבען א בעזונדערען קאמיטעט, וועלכער האט בעדארפט גענוי אויספארשען דעם ענין און צושטעלען א בעריכט. דורך דעם זענען די ארבייטער אלץ מעהר געקומען צו דער איבערצייגונג, אז מען דארף האבען אן'אלגעמיין-טהעארעטישע פארבערייטונג צו דער פראקטישער טהעטיגקייט. דער אייגבינדער-פעראיין האט אין יאהר 1851 געגרינדעט א רייכע ביבליאטעק און א לעזע-זאל. דער פעראיין פון די שטיין-ארבייטער האבען אין יאהר 1845 שטאלץ ערקלערט, אז זיינע מיטגלידער האבען „צום צוועק פון מאראלישע, פיזישע און גייסטליכע ענטוויקלונג" געגרינדעט א געזעלשאפט, וועלכע פערנעמט זיך אין דער זעלבער צייט מיט דער וויסענשאפטליכער אויספארשונג פון דער פראגע, וואס פאר אן'איינפלוס די מאשינען-אויסבעסערונג האט אויף די לאגע פון דעם ארבייטער-קלאסס. אין יאהר 1850 איז אויסגעוואקסען א גאנצע רייהע צייטונגען, וועלכע שטעלען ארויס די ערנסטע וויסענשאפט-ליכע פארבערייטונג, אלס א נויטווענדיגע בעדינגונג פאר דעם צוועק-מעסיגען קאמפף פון ארבייטער קלאסס. אזוי למשל די צייטונג פון

די „פלינט־גלאָז אַרבײַטער" שרײַבט: „אויב איהר ווילט ניט אויף שטענדיג בלײַבען אין דער פריהערדיגער לאַגע, אויב איהר ווילט ניט לײַדען נאָך גרעסערע אונטערדריקונג, גיבען מיר אַן עצה קודם כל צו ערוועֶרבען וויסענשאַפט, ווײַל וויסענשאַפט איז מאַכט. פאָלגט אײַנזער דרינגענדען ראַטה, פערברײַטערט אײַערע בילדונג, טרינקט אַנשטאָט בראַנפען די וויסענשאַפט: זי איז אַנגענעהמער — זי פערשאַפט אַ גרעסערען פערגעניגען".

דיזע שטרעבונג צו דער זעלבסט־בילדונג און צו וויסענשאַפט־ליכע אויספאָרשונגען פון די לעבענס־אײַנצעלהײַטען און אַרבײַטס־בעדינגונגען פון די אַרבײַטער האָט געבראַכט גרויסע נוצען די פעראײַנען פון די 50־ער יאָהרען. נאָר אַ דאַנק די ברײַטע פראַקטישע קענטניסען פון די אַרבײַטער, איז געלונגען אויסצואַר־בײַטען אַזאַ הערליכע און שטאַרקע אָרגאַניזאַציע, ווי די „פעראײַ־ניגטע געזעלשאַפטען". נאָר אַ דאַנק דעם, האָבען די „פעראײַניגטע געזעלשאַפטען" ערײַכט אַזאַ בליהענדען צושטאַנד און פיעלע פון זײַ בליהען נאָך הײַנט.

אין די 60־יאָהרען בעמערקט מען אַ בעדײַטענדע ענדערונג אין דער טהעטיגקײַט פון די אַרבײַטער־פעראײַנען. די פעראײַ־ניגונג פון די געלערנטע אַרבײַטער האָט אונפערמײַדליך געבראַכט דערצו, אַז די פעראײַנען האָבען אָנגעהויבען קעמפפען פאַר אײַניגע געמײַנזאַמע קלאַסען־אינטערעסען פון פראָלעטאַריאַט. צוזאַמען מיט דעם עקאָנאָמישען קאַמפף, הויבט זיך אויך אָן אַ פאָליטישער קאַמפף פאַר די פערברײַטערונג פון די פאָליטישע רעכטע פון פראָלעטאַריאַט; עס האָט אַ ביסעל אויפגעלעבט דער גײַסט פון דער אַלטער טשאַרטיסטישער בעוועגונג, האָטש אין אַ נעלאַסענערער, און מעכיגערער פאָרם.

ווי מיר האָבען שוין דערמאָהנט, האָט אין מיטען XIX־טען יאָהרהונדערט די אָנפיהרענדע ראָלע פון די ענגלישע פראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציעס געהערט די דרײַ גרויסע לאָנדאָנער פעראײַנען: „די פעראײַניגטע געזעלשאַפט פון די מאַשין־בוי־אַרבײַטער", די „פעראײַניגטע געזעלשאַפט פון טשעסליאַרעס" און די „פער־אײַניגטע געזעלשאַפט פון אײַזען־שמעלצער". ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס לויט זײַערע סטאַטוטען זענען די פעראײַנען ניט געוועזען אָבהענגיג אײַנער פון צווײַטען און האָבען ניט געהאַט קײַן

שום געמיינזאמע איינריכטונג, זענען זיי געוועזען איין גאנצעס, זיי האבען האנד ביי האנד געקעמפפט פאר די אלגעמיינע פאליטישע אויפגאבען. די איינהייט איז פערווירקליכט און געשטיצט געוואָרען דורך דעם, וואס די גענעראל-סעקרעטארען פון „די לאנדאָנער פעראייניגטע געזעלשאפטען" זענען געוועזען צווישען זיך אין זעהר נאָהענטע און פריינדליכע בעציהונגען און האבען געביל־דעט אַנ'ענגען און פעסטען קרייז פון פריינד, כדי צוזאמען אויסצואַרבייטען און דורכצופיהרען די אַרבייטער-פּראָגראם. דער קרייז, וועלכער איז בעוואוסט אונטער דעם נאָמען „יונטי", איז בעשטאנען פון 5—6 מענשען, פון וועלכע מיר ווילען נאָר דערמאָהנען, 2 אלס די גרעסטע. דאָס זענען געוועזען ווילליאם אללאן, דער גענעראל סעקרעטאר פון דער פעראייניגטער געזעלשאפט מאשין-אַרבייטער, און ראָבערט אפּפּלעהארס, דער סעקרעטאר פון דער פעראייניגטער געזעלשאפט טישלערס. עס איז ווערט צו בעמערקען, אז דאָ זענען צום ערשטען מאָל געשטאנען אין דער שפּיצע פון דער אַרבייטער-בעוועגונג ניט קיין אינטעלעגענטען—קינדער פון די בורושואזע געזעלשאפטליכע שיכטען, ווי למשל פּלאס, אָווען, אָקאָנאָר און אנדערע, נאָר אַרבייטער גופא, וועלכע זענען דורכגעגאנגען דעם גאנצען חדר פון דער שווערער פאבריק-אַרבייט.

אללאן, אפּפּלעהארס און זייערע חברים האבען זיך בעצויגען מיט א גרויסען אונצוטרוי צו דער קאמפּפס-פּאָליטיק דורך שטרייקען, אָן וועלכער ס'האבען זיך געהאלטען די פריהערדיגע פעראיינען. נאָר, פערשטעהט זיך, אז זיי האבען געזעהען אין די אַרבייטער-פעראיינען די גרעסטע קראפט פאר א פּיעלזייטיגע אויסבעסערונג פון דער אַרבייטער-לאגע. זיי האבען אויך פער־שטאנען, אז כדי דער קאמפּף זאָל האבען אַנ'ערפאָלג איז נויטיג די פאָלקאָמע גלייכבערעכטיגונג פון פּראָלעטאריאט מיט די פער־מעגליכע קלאסען. די „יונטא" האָט געפאָדערט גלייכע סיי פּאָליטישע, סיי בירגערליכע רעכטען פון אַרבייטער-קלאס מיט אלע אנדערע שיכטען פון דער ענגלישער געזעלשאפט. לויט זייער מיינונג דארף די פערניכטונג פון פּאָליטישע פּריווילעגיעס, די פאָלקאָמע פרייהייט אין דער געזעלשאפטליכער טהעטיגקייט פון די אַרבייטער, צוזאמען מיט דער ערהעבונג פון דעם גייסטיגען צושטאנד פון

פאָלק, פיהרען צו דער הערשאַפט פון עקאָנאָמישער גערעכטיגקייט.

אונטער דער אָנפיהרונג פון דיזע פאָרשטעהער האָבען די לאָנדאָנער און פּראָווינציעלע פעראיינען פון ענגלאַנד זיך אין גאַנצען איבערגעגעבען דעם קאַמפף פאַר אַלגעמיינע וואַהל־רעכט, פאַר די פערניכטונג פון דעם באַרבאַרישען געזעץ „וועגען בעלי־בתים און משרתים" פאַר די אָרגאַניזירונג פון אַלגעמיינע בילדונגס־איינריכטונגען דורך די מלוכה און פאר די פאָלקאָמע פרייהייט פון די אַרבייטער־פעראיינען.

דער קאַמפף פון די אַרבייטער פעראיינען אין די 60־ער יאָהרען פיהרט זיך איבערהויפט פאַר איין פאָדערונג, פאַר פאָלקאָמע פּאָליטישע גלייכבערעכטיגונג פון אַלע בירגער פון דעם לעצטען טרעגער ביז דעם גרעסטען ענגלישען לאָרד. די פּאָליטישע און בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג איז געוואָרען דער קאַמפף'ס־לאָזונג ניט נאָר פון די גרויסע לאָנדאָנער פעראיינען, נאָר פון דעם גאַנצעם אָרגאַניזירטען און בעוואוסטזיניגען טייל פון ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. נאָר בעזונדערע, זעלבסטשטענדיגע פעראיינען, צוואָרפענע איבער פערשידענע שטעדט און שטעדטלאַך פון ענגלאַנד אָהן אַ שום פערבינדונג צווישען זיך, האָבען ניט געקענט דורכפיהרען אַן אַל־געמיינע פּראָגראַם פון דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַס. צו דיזען צוועק האָבען געמוזט געגרינדעט ווערען צענטראַל־איינריכטונגען, וועלכע זאָלען פעראייניגען און אָנפיהרען די טהעטיגקייט פון די אָבגעזונדערטע אָרגאַניזאַציעס. אַזעלכע איינריכטונגען האָבען באמת אָנגעהויבען אויסצואוואַקסען אין לאָנדאָן, גלאַזגאָ, ליווערפול, עדינבורג און נאָך אַנדערע אינדוסטריעלע צענטרען אין ענגלאַנד. יעדע פון דיזע איינריכטונגען האָט געהייסען „פּראָפעסיאָנעלער ראַטה". זיי אונטערשיידען זיך איינע פון די אַנדערע נאָר לויט דעם אָרט, וואו זיי האָבען זיך געפונען: לאָנדאָנער פּראָפעסיאָנעלער ראַטה, ליווערפולער א. ז. וו. וואָס אָנבעלאַנגט זייער ענטשטעהונגס פאָרם, פלעגען זיי אין אָנהויב אויסוואַקסען אַלס אַ צייטווייליגע פעראייניגונג, כדי דורכצופיהרען וועלכע עס איז ספּעציעלע פאָדערונגען. אַזוי, למשל, דער לאָנדאָנער ראַטה איז אויסגעוואַקסען פון „שטרייק־קאָמיטעט", וועלכער איז געגרינדעט געוואָרען דורך פערשידענע אַרבייטער־פעראיינען, צו שטיצען דעם גרויסען שטרייק פון די בוי־אַרבייטער

אין יאָהר 1859—1860. „נאָך דעם ווי עס האָט זיך געענדיגט דער גרויסאַרטיגער קאַמפּף" — שרייבט דער ראַטה אין זיין בעריכט — „איז קלאָהר אַנערקענט געוואָרען, אַז עס איז נויטיג צו אָרגאַניזירען אַן אַלגעמיינעם קאָמיטעט פון אַלע פאַכען, כדי אין פאַל פון אַ נויט, זאָלען פערשידענע פעראיינען זיך קענען שטיצען מיט ראַטה און טהאַט איינע די אַנדערע". אָט די „פּראָפעסיאָנעלע ראַטה'ען" האָבען געדינט אַלס פערמיטלער, דורך וועלכע די פּאָליטישע אידעען פון דער לאָנדאָנער יונטאַ פלעגען זיך פערשפרייטען און וועלכע האָבען פעראייניגט דעם גאַנצען אַרבייטער-קלאַס אונטער דעם פאָהן פון אַ געמיינזאַמער פּאָליטישער פּראָגראַם. אין אָנהויב 60-ער יאָהרען איז די ראַטהען אויסגעקומען הויפּטזעכליך צו געבען אַ ווידערשטאַנד די אָנפאַלען פון דער רעגירונג און פאַבריקאַנטען אויף די זעלבסטשטענדיגקייט פון די אַרבייטער.

אַזוי אין יאָהר 1860 איז דער לאָנדאָנער ראַטה אַרויסגעטראָטען געגען דער רעגירונג, וועלכע האָט געוואָלט מיט דער הילף פון סאָלדאַטען ענדיגען די קאַזאַרמען, וואָס זענען געבליבען שטעהען ניט פאַרטיג, צוליעב דעם שטרייק פון די בוי-אַרבייטער. נאָר די ראַטהען האָבען ניט בעגרענצט זייער טהעטיגקייט מיט ריין-פּראַקטישע אויפגאַבען פון דעם איצטיגען מאָמענט. זיי האָבען זיך אויך געסטאַרעט צו פערברייטען דעם פּאָליטישען בעוואוסטזיין פון די ענגלישע אַרבייטער, זיי בעקאַנט מאַכען מיט די פּאָליטישע אָרדנונגען אין אַנדערע לענדער און, ווי ווייט מעגליך, שטעהען אין דירעקטער פערבינדונג מיט די אַרבייטער פון אַלע אייראָפּעאישע לענדער. אַזוי למשל אין יאָהר 1862 האָט דער לאָנדאָנער ראַטה געגרינדעט אַ גראַנדיעזע מאַניפעסטאַציע לכבוד דער בעפרייאונג פון איטאַליען דורך גאַריבאַלד'ן. ער האָט צוזאַמען-גערופען אַ גרויסען מיטינג, כדי אויסצודריקען זיין מיטגעפיהל דער מלחמה פון די צפון-אַמעריקאַנישע שטאַטען געגען די דרום שטאַטען פון די שקלאַפען אייגענטהימער פאַר די בעפרייאונג פון די נעגרען. אין יאָהר 1866 האָט דער לאָנדאָנער ראַטה געשיקט זיינע דעלעגאַטען אויף דעם קאָנגרעס פון בעוואוסטען „אינטערנאַציאָנאַל", וועלכען קאַרל מאַרקס האָט געגרינדעט. אין דעם אייגענעם יאָהר האָבען די ראַטהען אָרגאַניזירט אַ ברייטע אַגיטאַציע פאַר די וואַהל-

רעפֿאָרמען. אַזאַ אַגיטאַציע, אַ דאַנק וועלכער דער גרעסטער טייל אַרבייטער האָט בעקימען וואהל־רעכט (1867־טען יאָהר) *).

די גרעסטער טהאַט פֿון די „ראַטהען" אין משך פֿון 1860 ביז 1867־טען יאָהר איז געוועזען דער קאַמפּף געגען דעם געזעץ „וועגען די בעלי־בתים און משרתים". דאָס געזעץ איז, ווי מען דערקענט שוין פֿון נאָמען, געוועזען גאָר אַ גרויסער זקן. איינינע פֿעראָרדנונגען פֿון דעם געזעץ זענען נאָך געבליעבען בירושה פֿון יאָהר 1343, ווען די רעגירונג האָט נאָך דער עפּידעמיע און אונאָרדנונגען, וועלכע זי האָט אַרויסגערופֿען, געהאַלטען פֿאַר נויטיג איינצוצאַמען די „צולאָזענע משרתים". די אַנדערע פּאַראַגראַפֿען געהערען דער געזעצגעבונגס־עפּאָכע פֿון ע ל י ז אַ ב ע ט ע וועגען די לעהר־אינגלעך. די אויסאַרבייטונג פֿון דיזען געזעץ איז פֿערענדיגט געוואָרען אין XVIII־טען יאָה־הונדערט. אין אַזאַ פֿערבעסערטע און פֿערפּוצטע פֿאָרם האָבען די פֿערפֿוילטע שטיקלעך פֿון דעם באַרבאַרישען האַלב־לייבאייגענשאַפֿטליכען אַלטערטהום בעקומען אין די הענד פֿון די פֿאַבריקאַנטען די קראַפֿט פֿון אַ מעכטיגען געוועהר צו דערשטיקען יעדער פּראָטעסט פֿון די אַרבייטער: „אין די יעצטיגע צייט — שרייבט אַ היסטאָריק פֿון דער אַרבייטער־בעוועגונג אין ענגלאַנד — אַז די גלייכבערעכטיגונג איז שוין געוואָרען אַן אַקסיאָמע (אַן אמת וואָס מען בעדאַרף ניט דערווייזען) איז שווער צו פֿערשטעהען, ווי אַזוי האָט אַפילו דער בורזשואַזער פּאַרלאַמענט געקענט ערקלערען פֿאַר רעכטפֿערטיג אַזעלכע געוואַלדיגע אונגערעכטיגקייטען, ווי דאָס געזעץ „וועגען די בעלי־בתים און משרתים". לויט דעם געזעץ איז דער אונטערנעהמער, וועלכער האָט עובר געווען דעם קאָנטראַקט מיט די אַרבייטער, געוועזען פֿעראַנטוואָרטליך נאָר פֿאַר דעם דירעקטען שאָדען, וועלכען ער האָט געבראַכט דעם אַרבייטער,

*) די רעפֿארם פֿון יאהר 1867 האט פֿערדאפּעלט די צאהל פֿון די וועהלער, וועלכע איז ביז אהער געוועזען אַנ׳ערך פֿון 900 טויזענד. אלע בירגער, וועלכע פֿיהרען א זעלבסטשטענדיגע פֿאמיליען ווירטשאפֿט, האבען בעקומען וואהלרעכט. מיר ווען פֿארביינעהענדיג בעמערקען, אז אין יאהר 1872 איז געווארען איינגעפֿיהרט די געהיימע אבשטימונג, וועלכע פֿערזיכערט דעם ארבייטער־וועהלער די אונאבהענגיגקייט פֿון דעם פֿאבריקאנטס איינפֿלוס. אין אין יאהר 1884 איז די צאהל פֿון די וועהלער אויפֿ׳ס ניי פֿערגרעסערט געווארען אויף צוויי מיליאן, ד. ה. נאך מעהרער ווי פֿערדאפּעלט אין פֿערגלייך צום 1867־טען יאהר. די וואהל־רעפֿארמען פֿון 1884 בעשאפֿט כמעט אַנ׳אלגעמיינע וואהל־רעכט.

דער אַרבײטער אָבער, ווען ער האָט עובר געווען דעם קאָנטראַקט, האָט געהײסען אַ קרימינאַל-פערברעכער. און אַחוץ דעם שאָדען, וועלכען ער האָט בעדאַרפט בעצאָהלען, פלעגט ער נאָך פערמשפט װערען אויף דרײ חדשים טורמע.

אַחוץ דעם, האָט דער אַרבײטער ניט געהאַט דאָס רעכט אַרויסצורופען עדות אויפ'ן געריכט. אויף דעם פסק פון פריעדענס-ריכטער האָט מען שוין ניט געקענט אַפּעליערען, און אפילו דאָס זיצען אין געפענגניס האָט נאָך אויך נישט בעפרײט דעם אַרבײטער פון זײן פערברעכען, וואָס ער האָט עובר געווען דעם קאָנטראַקט. אויב ער האָט נאָך דעם, ווי ער איז אַרויס פון געפענגניס ניט געוואָלט ערפילען דעם אָבמאַך, האָט מען איהם געקענט נאָך אַ מאָל און נאָך אַ מאָל אַרײנזעצען אין געפענגניס פאַר דער אײגענער עבירה. די קאַפּיטאַליסטען האָבען זיך זעהר ברײט בענוצט מיט דעם געזעץ. אַזוי אין יאָהר 1863 זענען אויף דעם סמך פון געזעץ „וועגען בעלי-בתים און משרתים" פערמשפט געוואָרען 10,399 אַרבײטער. די „פּראָפעסיאָנעלע ראַטהען" אין לאָנדאָן, בריסטאָל, שעפילד, נאָטענהאַם, ניוקעסטעל און עדינבורג האָבען אָנגענומען אַלע מיטלען צו אָרגאַניזירען אַ ברײטע אַגיטאַציע פאַר די אָבשאַפונג פון דיזען געזעץ, עס איז אָבגעדרוקט געוואָרען אין 15 טויזענד עקזעמפּליאַרען אַ בראָשורע וועלכע האָט קריטיקירט דאָס געזעץ, און אין יאָהר 1864 איז אין לאָנדאָן פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די דעלעגאַטען פון אַלע אַרבײטער-פעראײנען מיט דעם ציעל צו בעהאַנדלען די קאַמפּפס-מיטלען געגען דעם געזעץ. מען האָט בעשטימט צו ווירקען אויף דעם פּאַרלאַמענט. צו דיזען צוועק איז מען אַרײנגעטרעטען אין פערבינדונג מיט אײנצעלנע ראַדיקאַלע מיטגליעדער פון פּאַרלאַמענט אויסער דעם האָבען די אַרבײטער צוזאַמענגערופען אַ פערזאַמלונג פון פּאַרלאַמענט-מיטגליעדער אין געבײדע פון פּאַלאַטע, אויף וועלכער די פאָרשטעהער פון די אַרבײטער-פעראײנען האָבען אַרויסגעשטעלט די פאָדערונגען פון דעם אַרבײטער-קלאַס.

סוף כל סוף האָט דער מיטגליעד פון פּאַרלאַמענט קאָבעט גענומען אויף זיך אַרײנצוטראָגען אַ געזעץ-פּראָעקט לויט די פאָדערונגען פון די אַרבײטער און אײניגע פּאַרלאַמענטאַרישע טהוער האָבען צוגעזאָגט איהם צו שטיצען.

דער קאַמפּף פאַר די אָבשאַפונג פון געזעץ „וועגען בעלי־בתים און משרתים" האָט זיך געצויגען ביז 1867־טען יאָהר, ווען די אַרבייטער איז ענדליך געלונגען זיך צו דערשלאָגען די וויכטיגסטע פאָדערונגען. אין יאָהר 1867 איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ נייער געזעץ, וועלכער האָט פערניכטעט די שווערסטע אונגערעכטיגסטע פונקטען פון דעם געזעץ.

דער פּאַרלאַמענטאַרישער נצחון האָט אַרויסגערופען נאָך אַן ענערגישערע בעטייליגונג פון דעם גאַנצען ענגלישען אַרבייטער־קלאַס אין פּאָליטישען קאַמפּף.

ביז אַהער האָבען געגומען אַ וויכטיגען אַנטהייל אין פּאָליטיק נאָר די גרויסע לאָנדאָנער פערא״נען. אין די פּראָווינציעלע אָרגאַניזאַציעס, וואו מען האָט נאָך ניט פערגעסען וועגען די טשאַרטיסטישע מפּלות, האָט מען זיך פערהאַלטען גלייכגילטיג צו דעם קאַמפּף פאַר פּאָליטישע רעכטען. דער נצחון אין יאָהר 1867 האָט בעדייטענד אויפגעהויבען דעם גייסט פון די פּראָווינציעלע אַרבייטער. יעצט האָט זיך אַרום דער פּאָליטישער פּראָגראַם פון דער „יונטאַ" באמת זיך פעראייניגט דער גאַנצער אַרבייטער־קלאַס פון ענגלאַנד און ניט נור לאָנדאָן מיט עטליכע פּראָווינציעלע ראַטהזען. די פעראייניגונג און די געהויבענע שטימונג איז אין דיזען מאָמענט געווען ווי צוגעפּאַסט אָנהייבענדיג פון יאָהר 1867 איז די אַרבייטער אויסגעקומען אַריינצוטרעטען אין אַ האַרטנעקיגען און לאַנגען קאַמפּף מיט דעם פּאַרלאַמענט.

דער וואוקס און דער איינפלוס פון די לאָנדאָנער „פעראייניגטע געזעלשאַפטען", די ענטשטעהונג פון פערשידענע „ראַטהען" די אויפלעבונג פון די פּראָווינציעלע אַרבייטער־פעראיינען אין דער צייט פון קאַמפּף געגען געזעץ וועגען „בעלי־בתים און משרתים", ענדליך דער נצחון פון די אַרבייטער אין יאָהר 1867, — אַט די אַלע סמנים פון דער נייער אַרבייטער־בעוועגונג האָבען אַרויסגערופען אַ שרעקליכע אויפרעגונג צווישען די רייכע קלאַסען אין ענגלאַנד. דער פּחד פאַר די אַרבייטער־פעראיינען האָט אַרומגענומען די גאַנצע בורזשואַזיע.

ניט נאָר די פאַבריקאַנטען האָבען געפאָדערט מען זאָל פערשטאַרקען די געזעצגעבונג געגען די אַרבייטער־פעראיינען, נאָר די גאַנצע בורזשואַזע פּרעסע האָט אויפגעהויבען אַ יאָמער וועגען

די נויטווענדיגקייט צו דערשטיקען דעם „טעראר" פון די ארבייטער־פעראיינען.

די אויפרעגונג פון דער בורזשואזיע האט ערגרייכט די העכסטע מדרגה, בעת מען האט ענטדעקט איניגע געוואלדטהאטען פון די ארבייטער אין שעפילד. וואס דארט איז געוועזען — ווייס מען נאך עד היום ניט. דער איינציגער אמת׳ער פאקט איז נאר דאס, אז אין א הויז פון אנ׳ארבייטער, וועלכער האט ניט געהערט צום פעראיין האט אויפגעריסען א באמבע. אט דיזע אויפרייסונג איז געוועזען אנ׳אמת׳ער טריאומף פאר די בורזשואזע שונאים פון די ארבייטער־פעראיינען. דער בורזשוא האט זיך מיט דעם בענוצט צו בעשולדיגען אלע ארבייטער־פעראיינען אין טעררארישע אטענטאטען. וועגען דער נארישער געשיכטע אין שעפילד האט די בורזשואזע פרעסע אויפגעהויבען אזא געפילדער, גלייך ווי די גאנצע פעראייניגטע מלוכה וואלט געשטאנען אין א סכנה. די גאנצע ארטיגע פאליציי האט גענומען ארבייטען אויף אלע כלים. נאר ניט קוקענדיג אויף אלע „פלייסיגע" פאליציי־אישע אויספארשונגען, האט זיך ארויסגעוויזען אז אין דער שעפילדער אויפרייסונג איז געוועזען פערמישט נאר אקליינער הייפעל ארבייטער, וועלכע האבען ניט געשפיעלט קיין שום בעדייטענדע ראלע אין די ארטיגע ארבייטער־פעראיינען.

נאר ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס אפילו לויט די פאליציי־אישע בעריכטען האבען די ארבייטער־פעראיינען קיין שום שייכות ניט געהאט צו דעם שעפילדער צופאל, האט פונדעסטוועגען די בורזשואזע ענערגיש געפאדערט א ספעציעלע רעגירונגס־קאמיסיע אויסצופארשען די „פערברעכערישע" טהעטיגקייט פון די ארבייטער־פעראיינען. דער יאמער פון די פאבריקאנטען און בורזשואזע צייטונגען איז פריינדליך אויפגענומען געווארען ביי דער בורזשואזער רעגירונג, און אין יאהר 1867 האט די קעניגין אין איהר טראהן־רעדע פייערליך מבשר געוועזען, אז מען האט בעשטימט א ספעציעלע קעניגליכע קאמיסיע אויסצופארשען די שעפילדער געשיכטע און די פראגע וועגען די ארבייטער־פעראיינען בכלל.

כדי צו פערטהיידיגען זייערע רעכטען ביי אזא קריטישע לאגע, האבען די ארבייטער־פעראיינען געמוזט צוזאמענעהמען אלע זייערע קרעפטען. אלס אנפיהרער אין דעם קאמפף פאר די

עקזיסטענץ פון די פעראיינען זענען ארויסגעטראטען די מיטגליעדער פון דער „יונטא". די לאגע פון די ארבייטער איז געוועזען זעהר א שווערע, ווייל די קאמיסיע איז בעשטאנען בלויז פון רעגירונגס=בעאמטע, וועלכע זענען געוועזען אזוי פיינדליך צו די ארבייטער=פעראיינען, דאס זיי האבען לחלוטין ניט געוואלט אויסהערען קיין שום טענות פון די ארבייטער,

נאר נאך א שטארקע אגיטאציע האט ראבערט אפפעלהארט זיך דערשלאגען, מען זאל איהם איינלאדען אין קאמיסיע אלס אנ'עדות. אפפעלהארט'ן איז געלונגען קלאר און דייטליך צו בעווייזען, אז די „פעראייניגטע לאנדאנער געזעלשאפטען" האבען קיינמאל ניט ארויסגערופען קיין שטרייקען און די קאססעס האבען געדינט הויפטזעכליך נאר אויף געגענזייטיגע הילף. אחוץ דעם האט ער אויך בעוויזען אז אין די לאנדאנער פעראיינען איז ניט געוועזען קיין זכר פין פערשווערונגס=געהיימניסען. פארקערט, זייער גאנצע טהעטיגקייט איז איבעראל געווארען פובליקירט. ער האט אויך בעוויזען, אז די פעראיינען האבען ניט אנגעווענדעט קיין שום מיטלען געגען דער מאשינען=בענוצונג, געגען דעם, וואס מען האט אויסגעשריעבען אויסלענדישע ארבייטער, געגען דער פרייער ארבייט פון די לעהרען=אינגלעך. נאך מעהר, פון אפפעלהארט'ס רעד האט זיך זאגאר ארויסגעוויזען, אז די לאנדאנער פעראיינען האבען אפילו ניט געקעמפפט געגען אזא צרה, ווי די שטיק=ארבייט, איבערשטונדען ארבייט. א כלל, נאך אפפעלהארט'ס גוט בעגרינדעטע און זיכערע ראיות איז קיין שום ספק ניט געבליבען, אז די פעראייניגטע געזעלשאפטען פון לאנדאן, האבען ניט נאר ניט געהאט קיין שום רעוואלוציאנערע אבזיכטען נאר, פארקעהרט, זיי האבען גיכער פערדינט מען זאל זיי בעשולדיגען אין צופיעל מעסיגקייט און קורצזיכטיגקייט. די פאבריקאנטען האבען זיך פון דעסטוועגען ניט אבגעזאגט פון זייערע בעשולדיגונגען. זייערע בעווייזען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע זענען אבער פארט ניט געוועזען אזוי זיכער און איבערצייגענד, ווי די בעווייזען פון די ארבייטער=פארשטעהער.

די פאבריקאנטען האבען ניט געבראכט קיין איין בעווייז אום צו בעשטעטיגען זייערע בעשולדיגונגען. זיי האבען פשוט אויסגעגאסען זייערע ביטערע הערצער אין אונבעגרינדעטע אנקלאגען; זיי האבען זיך בעקלאגט, אז „די הייליגע רעכטען פון די אייגענטימער"

ווערען געטראָטען אונטער די פיס. איבערהויפּט האָבען זיי געזוכט צו מאַכען אַנ'איינדרוק ניט מיט בעווײַזען, נאָר מיט געוועהנליכע בורזשואַזע שעהנע ווערטער. מיט איין וואָרט, די אַרבײַטער איז געלונגען אַזוי קלאָהר צו בעווײַזען די פאַלשקײַט און ליגען פון אַלע בעשולדיגונגען, וואָס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען געגען די אַרבײַטער־פעראיינען, אַז אַפילו איינינגע בורזשואַזע צײַטונגען האָבען אָראָבגעלאָזען זייער טאָן אין די אַרטיקלען וועגען דער אַרבײַטער־בעוועגונג. די צײַטונג „טײַמס" (די צײַט) האָט אַנשטאָט דונערנדע אַרטיקלען געגען דעם „טעררער פון די פעראיינען" געשריבען, אַז דער בעסטער מיטעל וואָלט געווען לאָזען די פעראיינען פרײַ זיך צו ענטוויקלען. די צײַטונג האָט פערזיכערט, אַז דאַמאָלסט וועט דער גאַנצער ראַדיקאַליזם אויסוועבען פון זיך אַליין און די אַרבײַטער־פעראיינען וועלען זיך אין גאַנצען דורכדרינגען מיט דעם פערנונפט פון דער בורזשואַזער געלאַסענהײַט און פּינקטליכקײַט.

ווי פיינט די קעניגליכע קאָמיסיע האָט ניט געהאַט די אַרבײַטער־פעראיינען, האָט זי, בײַ אַזעלכע בעדינגונגען ניט געקענט אָפען זיך שטעלען אויף דער זײַט פון די פאַבריקאַנטען. זי האָט געהאַלטען פאַר בעסער זיך צו בענוצען מיט דער יעזואיטישער טאַקטיק. איהרע בעריכטען זענען געווען אַזוי צוזאַמענגעשטעלט, אַז אויפ'ן ערשטען קוק האָט מען געקענט מיינען, דאָס זי איז גענויגט לטובת די אַרבײַטער־פעראיינען. באמת אָבער האָט זי אָבגענומען פון די ענגלישע אַרבײַטער יעדע מעגליכקײַט צו פיהרען אַנ'אָרגאַניזירטען קאַמפּף. דער פּראָיעקט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע האָט פאָרגעלעגט מען זאָל געבען אַלע אַרבײַטער־פעראיינען פאָלקאָמע פרײַהײַט, אַחוץ יענע פעראיינען, וועלכע האָבען בדעה דורך זייער טהעטיגקײַט עובר צו זײַן די קאָנטראַקטען. כדי דאָס געזעץ זאָל קענען בעשיטצען די פעראיינס־קאַסע פון גזלות, איז דער פעראיין פערפפליכטעט זיך מעלדען בײַ אַ רעגירונגס־בעאַמטען.

אַלע פעראיינען האָבען דאָס רעכט זיך צו רעגיסטרירען (געזעצליך פערשרײַבען), אַחוץ די, וועלכע קעמפּפען געגען די אַרײַנפיהרונג פון נײַע מאַשינען, וועלכע שטרעבען צו בעגרענצען די צאָהל פון די לעהרענאינגלעך אָדער וועלכע זענען געגען דעם שטיקלוין און געגען איבער־שטונדען־אַרבײַט.

אַחוץ דעם, פערלירען די פעראֵיינען, וועלכע האָבען לויט זייערע סטאַטוטען אַ ספּעציעלע אויפגאַבע צו שטיצען אַנדערע פעראֵיינען אין דער צייט פון קאַמפף, זייער רעכט צו עקזיסטירען.

אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז די פאָרלאַגע פון דער קאָמיסיע איז געוועזען מען זאָל אין גאַנצען צושטערען די געזעצליכע עקזיסטענץ פון די אַרבייטער־פעראֵיינען. אויף די בעדינגונגען, וועלכע די קאָמיסיע האָט פאָרגעלעגט, וואָלט קיין שום אַרבייטער־פעראֵיין ניט געוואָלט זיך רעגיסטרירען, ווייל זיי אָננעהמען וואָלט הייסען: זיך אָבזאָגען פון די וויכטיגסטע אויפגאַבען פון אַרבייטער־פעראֵיינען.

יעצט איז שוין קיין חידוש ניט, וואָס די ענגלישע אַרבייטער האָבען אָנגעהויבען ענערגיש צו קעמפפען געגען דער פאָרלאַגע פון דער רעגירונגס־קאָמיסיע. קודם כל האָבען די אַרבייטער בעשטימט צו ווירקען אויף די מיטגליעדער פון פאַרלאַמענט אין דער צייט פון די אַלגעמיינע וואַהלען אין יאָהר 1868. ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, האָט די מעהרהייט אַרבייטער בעקומען אין יאָהר 1867 וואַהלרעכט. אין יוני 1868 האָט די „יונטאַ" פאַנאַנדערגעשיקט אַ צירקוליאַר צו אַלע אַרבייטער פון די פעראֵיינען, אין וועלכען זי האָט רעקאָמענדירט אָבצוגעבען זייערע שטימען ביי די וואַהלען נאָר פאַר די קאַנדידאַטען, וועלכע זאָגען צו צו פערטהיידיגען אין פאַרלאַמענט די פראָגראַם פון די אַרבייטער־פעראֵיינען. אין 1869־טען יאָהר האָט דער מיטגליעד פון פאַרלאַמענט גאַרריסאָן, אַ פריינד פון די אַרבייטער־פעראַיינען, אַריינגעטראָגען אַ פאָרלאַגע אין פאַרלאַמענט, מען זאָל אָבשאַפען די געזעצען נעגען די אַרבייטער־פעראֵיינען. גאַרריסאָן האָט געפאָדערט מען זאָל אָבשאַפען אַלע ספּעציעלע געזעצען וועגען די אַרבייטער קאָנטראַקטען. אַלס יסוד פון זיין פאָרלאַגע האָט ער אַרויסגעשטעלט דעם געדאַנק, אַז קיינע טהאַטען פון די אַרבייטער פעראֵיינען דאַרפען ניט גערעכענט ווערען אַלס פערברעכערישע, אויב די אייגענע טהאַטען הייסען ניט אַ פערברעכען, ווען איין מענש טהוט זיי. גאַריסאָנ׳ס פאָרלאַגע האָט בעגעגענט אין פאַרלאַמענט אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד. די „יונטאַ" האָט אָרגאַניזירט אַ שטאַרקע אַגיטאַציע פאַר די פאָרלאַגע. פון אַלע וואַהל־

קרייזען האָט מען שטאַרק געווירקט אויף די מיטגליעדער פון פאַרלאַמענט. אין דעם עקסעטער זאַל אין לאָנדאָן איז געוועזען אַ גראַנדיעזע אַרבייטער־דעמאָנסטראַציע, וואו עס איז בעשטימט געוואָרען אָנצונעהמען אַלע מיטלען, צו צווינגען די רעגירונג זי זאָל אָבשאַפען די פערהאַסטע געזעצען, וועלכע בעגרענצען די טהעטיגקייט פון די פעראיינען.

איינזעהענדיג, אַז דער וויטערדיגער ווידערשטאַנד געגען די אַרבייטער איז אונמעגליך, האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ פּאָרמעלען צוזאָג דורכצופיהרען אין דער פאָלגענדער פאַרלאַ־מענטאַרישער זיצונג אַ געזעץ, וואָס זאָל בעפרידיגען די הויפּט פאָדערונגען פון די אַרבייטער. די רעגירונג האָט נאָר געוואָלט געווינען צייט, כדי די פאָדערונגען פון די אַרבייטער זאָלען דערווייל פאַרגעסען ווערען. דאָס איז איהר אָבער ניט געלונגען. די אַגיטאַציע פון די אַרבייטער פעראיינען איז ניט אָבגעשוואַכט געוואָרען, פערקערט זי איז אַלץ מעהר געוואַקסען, און אין יאָהר 1871 איז די רעגירונג געצוואונגען געוועזען אַריינצוטראָגען אין פאַרלאַמענט און דורכפיהרען דעם געזעץ־פּראָיעקט, לויט וועלכען יעדער פערבאַנד, ווי ברייט זיין פּראָגראַם זאָל ניט זיין, האָט בעקומען דאָס געזעצליכע רעכט פריי צו עקזיסטירען.

דאָס נייע געזעץ האָט נאָך אַלץ ניט געגעבען קיין גאַראַנטיעס אויף די געזעצליכע אַנערקענונג פון די פעראיינען, ווי דאָס האָבען געפאָדערט די אַרבייטער. אמת טאַקע אַז דאָס נייע געזעץ האָט אָבגעשאַפט אַלע פריהערדיגע אונטערדריקונגען, נאָר אויף זייער אָרט האָט ער אַרויסגעשטעלט אַנדערע זעהר וויכטיגע בעגרענצונגען פאַר די טהעטיגקייט פון די פעראיינען. די מעשה איז אַזוי. דאָס נייע געזעץ האָט ענטהאַלטען, צוזאַמען מיט דעם פּאַראַגראַף וועגען געזעצליכע אַנערקענונג פון יעדער פעראיין, אויך אַ פּונקט וועלכער האָט פערבאָטען די פעראיינען צו געברויכען געוואַלדטהאַטען אָדער סטראַשונקעס, סיי אין די בעציהונגען צו די פאַבריקאַנטען און סיי צו די אַרבייטער. דער לעצטער פּונקט איז געוועזען זעהר אונקלאָהר און צווייזייטיג. אויף יעדען שריט און טריט טרעפען מיר דאָרטען אויך אַזעלכע אויס־דריקען פּונקט ווי אין דעם אַלטען געזעץ געגען קאָאַליציע, למשל: „דריקונג" „בעלאַסטונג" „סטראַשונקעס" „וואַרפען אַנ'אימה"

א. ז. וו. קיין פשט אויף די ווערטער איז ניט געוועזען. פערשטעהט זיך, אז אויב די ריכטער לעבען נאך בשלום מיט די פאבריקאנטען, קענען טען אונטער אזעלכע אונדייטליכע פונקטען פערשטעהען פשוט'ע אונשולדיגע מעשים.

און באמת, אין דעם אייגענעם יאהר 1871 זענען זיעבען פרויען פערמשפט געווארען צו געפענגניס דערפאר, ווייל זיי האבען, כלומרשט „געסטראשעט" די ארבייטער פון א פאבריק, וועלכע האבען געגען דעם בעשלוס פון פעראיין בעשטימט אויפהערען צו שטרייקען. איהר חידושט אייך אודאי, ווי אזוי האבען דאס 7 פרויען געקענט איינשרעקען א־א מאסע ארבייטער פון א גרויסער פאבריק. באמת איז דאס גאר פשוט. די פרויען זענען געשטאנען ביי די טויערען פון דער פאבריק און האבען בעגלייט מיט פעראכטונגס אויסרופען די, וועלכע האבען ניט אויסגעהאלטען דעם שטרייק. אין דעם זענען בעשטאנען זייערע אלע „סטראשונקעס". דער פריעדענסריכטער האט דאך געפונען, אז די אויסגעשרייען פון די פרויען זענען אזוי געפעהרליך פאר די ארבייטער, אז ער האט זיך ניט געשעמט ארייןצוזעצען די אומגליקליכע אין געפענגניס. אזעלכע פאקטען, וועלכע דערוויזען, ווי דאס געזעץ איז אויסגענוצט געווארען, קענען מיר געפינען הונדערטער; מאסען ארבייטער האט מען איינגעשלאסען אין די געפענגניסען פאר א פראסטען זידעל־ווארט.

מיט איין ווארט, דער בעריהמטער פאראגראף האט געמאכט צו גארנישט אלע ערלויבניסען פון געזעץ און האט געמאכט פאר אונמעגליך צו פיהרען רעגעלמעסיג א שטרייק.

פערשטעהט זיך, אז די ארבייטער האבען זיך ניט געקענט בעפריעדיגען מיט דעם געזעץ.

אין יאהר 1874, ווען עס האבען זיך אנגעהויבען די וואהלען אין פארלאמענט, האט די אויפרעגונג און די אגיטאציע פון די ארבייטער געגען דעם געזעץ ערגרייכט די העכסטע מדרגה. די ארבייטער האבען זיך ניט געוואלט פערלאזען אויף די בורזשואזיע און ארויסגעשטעלט אייגענע קאנדידאטען. אין די וואהל־קרייזען זענען ארויסגעשטעלט געווארען קאנדידאטען ארבייטער, און ס'איז טאקי געלונגען צוויי פון זיי דורכצופיהרען אין פארלאמענט.

אויף אזא אופן האבען זיך אין יאהר 1875 דאס

ערשטע מאָל בּעוויזען אין ענגלישען פּאַרלאַ־
מענט אַרבּייטער (מאַקדאָנאַלד און בּערט). אין די וואַהל־
קרייזען וואו עס איז ניט געווען קיין מעגליכקייט דורכצופיהרען
אייגענע קאַנדידאַטען, האָבּען די אַרבּייטער בּעשטימט ניט שטיצען
די ליבּעראַלען, וועלכע פּלעגען שטענדיג צוזאָגען גאַנצע בּערג און
קיינמאָל ניט מקיים זיין. זיי האָבּען דעם מאָל געשטימט פאַר
קאָנסערוואַטאָרען, נעמענדיג בּיי זיי דאָס וואָרט, אַז זיי וועלען שטי־
צען די אַרבּייטער־פּראָגראַם.

אַדאַנק דעם, האָט די ליבּעראַלע פּאַרטיי געהאַט אַ גרויסע
נידערלאַגע. די ליבּעראַלען, וועלכע האָבּען בּיז אַהער געהאַט אַ
גרויסע מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט און וועלכע זיינען געוועזען זיכער
אין זייער נצחון, האָבּען איצט פּלוצלונג בּעקומען אַזאַ גרויסע
מפּלה: די קאָנסערוואַטאָרען האָבּען בּעקומען די מעהרהייט אין
פּאַרלאַמענט.

אין יאָהר 1874 האָט זיך צום ערשטען מאָל אַרויסגעוויזען
די פּאָליטישע בּעדייטונג פון דעם אַרבּייטער־קלאַס. די בּורז־
שואַזיע האָט זיך געמוזט איבּערצייגען, אַז דער אַרבּייטער־קלאַס
איז ניט קיין „שפּיעלצייג“ ניט קיין „שטים־פּיה“ — ווי די פּרייסישע
גוטס־בּעזיטצער רופען אָן די פּויערשע וועהלער — נאָר אַ בּעוואוסט־
זיניגע פּאָליטישע קראַפט, וועלכע קען מיט איהר שטיצע פער־
זיכערען דעם נצחון פון וועלכער עס איז פּאַרטיי. די לעקציע,
וועלכע די אַרבּייטער האָבּען געגעבּען די ליבּעראַלען איז ניט פער־
פאַלען געגאַנגען אויך פאַר די קאָנסערוואַטאָרען. שרעקענדיג זיך
פאַר דעם זעלבּען גורל פון די ליבּעראַלען, האָבּען די קאָנסערוואַ־
טאָרען געמוזט ניט נאָר צוזאָגען צו שטיצען די אַרבּייטער, נאָר
אויך מקיים זיין וואָס זיי האָבּען צוגעזאָגט.

אין 1875-טען יאָהר האָבּען די אַרבּייטער ערריכט
אַלע זייערע פאָדערונגען.

דאָס געזעץ וועגען „בּעלי־בּתים און משרתים“ איז אין גאַנ־
צען אָבּגעשאַפט געוואָרען, און אויף זיין אָרט איז בּעשטעטיגט גע־
וואָרען אַ געזעץ וועגען „אונטערנעהמער און אַרבּייטער“. אויף אַזאַ
אופן איז דאָס פערהאַסטע וואָרט „בּעל־הבּית“ „הערר“ „משרת“ אין
גאַנצען פערשוואונדען געוואָרען פון דער ענגלישער געזעצגעבּונג.
עס איז אָבּגעשאַפט געוואָרען די געפענגניס־שטראָף פאַרן עובר זיין

דעם קאָנטראַקט. נעבען די פאַבריקען, וואו מען שטרייקט, איז ערלויבט געוואָרען אַנידערשטעלען אַ וואַך. די אויסדריקען „צווינגען" און „בעלעסטיגען", וועלכע זיינען געוועזען דאָס הויפט כלי-זין אין די הענד פון די ריכטער צו דריקען דעם אַרבייטער-קלאַסס, זענען אין גאנצען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון געזעץ. (פאַר אַיינשרעקען, סטראַשונקעס און נאָך אַנדערע „געוואַלדטהאַטען" האָט מען בעשטראָפט לויט די אַלגעמיינע געזעצען.) עס איז ערקלעהרט געוואָרען, אַז פון היינט אָן הייסט ניט אונגעזעצליך איז קיין שום טהאַט פון פעראיין אויב ער איז ניט אונגעזעצליך, ווען איהם בעגעהט אַ יחיד. איבערהויפט איז אַנערקענט געוואָרען פאַר געזעצליך יעדע קאָלעקטיווע אָרגאַניזאַציאָנס-טהעטיגקייט פון די אַרבייטער מיט אַלע איהרע פאָלגען. דאָס איז געוועזען דער הערליכסטער נצחון פון דעם ענגלישען אַרבייטער-קלאַסס, אָבער דיעזער נצחון איז, ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, אָנגעקומען ניט לייכט!

גאַנצע צעהן יאָהר האָבען די אַרבייטער פון די פעראיינען געמוזט פיהרען אַ בלוטיגען שטרייט אום צו ערקעמפפען זיך די יעצטיגע עהרען-לאַגע אין דער מלוכה-אָרדנונג פון ענגלאַנד.

אין דער אייגענער צייט, ווען די לאָנדאָנער „פעראייניגטע געזעלשאַפט" פון די מאַשין-בוי-אַרבייטער, מעכאַניקער, טשעמ-ליאַרעס און אַנדערע האָבען זיך געסטאַרעט אונטער דער אָנפיהרונג פון דער „יונטא" אָבצוריינינגען דעם וועג פאַר די פרייע ענטוויקלונג פון די אַרבייטער-פעראיינען, האָבען אין מיטעל און צפון ענגלאַנד אויפגעהויבען דעם קאַמפף די גרויסע אָרגאַניזאַציעס פון די בערג-אַרבייטער און בוימוואָל שפינערייען. דיזע אָרגאַניזאַציעס האָבען געפאָדערט פון דער מלוכה ניט נאָר פאָלע—פרייהייט, נאָר אויך אַ דירעקטען שוטץ פון די אַרבייטער אינטערעסען. דער ערשטער פונקט אין זייער פראָגראַם איז געוועזען דער 9 שעהדיגער אַרבייטס-טאָג. דער פראָיעקט, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אין יאָהר 1872 האָט נאָר געפאָדערט אַ 9 שעהדיגען אַרבייטס-טאָג פאַר פרויען און קינדער. נאָר קוקענדיג אויף די רעזולטאַטען, וועלכע האָט געבראַכט דאָס געזעץ פון 10 שעהדיגען אַרבייטס-טאָג (1847), זענען די אַרבייטער געוועזען זיכער, אַז די פערקירצונג פון אַרבייטס-טאָג פאַר פרויען און קינדער, וועט אַרויסרופען די

פערקירצונג פון אַרבּייטס=טאָג פאַר די דערוואַקסענע אַרבּייטער אויך.

אין פּאַרלאַמענט האָט דער פּראָיעקט בּעגעגענט אַ האַרטנעקיגען ווידערשטאַנד פון די פאַבּריקאַנטען. די מעהרהייט פון דער פּאַלאַטע האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען יעדע פערקירצונג פון אַרבּייטס=טאָג. דאָס מיניסטעריום האָט אָבּגעזאָגט די אַרבּייטער אין שפּיצע. די אַרבּייטער=אַגיטאַציע האָט פון דעסטוועגען ניט אויפגעהערט. אין יאָהר 1873 איז דער פּראָיעקט נאָך אַמאָל אַרייִנגעטראָגען געוואָרען, און די רעגירונג איז סוף כל סוף געצוואונגען געוועזען צו בּעשטימען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויסצופאָרשען די פראַגע. נאָר פון אָנהויבּ אָן איז שוין קלאָר געוואָרען אַז די ווירקליכע אַבּזיכטען פון דער קאָמיסיע איז ניט צו לעזען די פראַגע, נאָר אַוועקצולעגען זי אין טישקעסטעל. דערווייל איז אָנגעקומען די צייט פון די אַלגעמיינע וואַהלען אין פּאַרלאַמענט. די אַרבּייטער האָבּען אָרגאַניזירט אַ בּרייטע אַגיטאַציע, מען האָט צוגעזאָגט צו שטיצען יענע קאַנדידאַטען, וועלכע וועלען ערנסט פערטהיידיגען דעם געזעץ פון אַ 9 שעהדיגען אַרבּייטס=טאָג פאַר פרויען און קינדער. בּיי אַזאַ צושטאַנד האָבּען די פאַבּריקאַנטען און די רעגירונג געמוזט געהן אויף הנחות. אמת טאַקע, אַז ס'איז ניט בּעשטימט געוואָרען קיין געזעץ וועגען אַ 9 שעהדיגען אַרבּייטס=טאָג פאַר אַלעמען, דערפאַר איז אָבּער געלונגען דורכצופיהרען אַ געזעץ, וועלכער פערקירצט די פרויען=און קינדעראַרבּייט אויף $56^1/_2$ שעה אַ וואָך.

צוזאַמען מיט דעם פּאַרלאַמענטאַרישען קאַמפּף פאַר אַ 9 שעהדיגען אַרבּייטס=טאָג, האָבּען די ענגלישע אַרבּייטער אויך געשטרעבּט צו פערקירצען דעם אַרבּייטס=טאָג דורך אַ דירעקטע ווירקונג אויף די פאַבּריקאַנטען. עס איז געגרינדעט געוואָרען אַ גרויסע אַרבּייטער=געזעלשאַפט מיט דעם ספּעציעלען צוועק זיך דערשלאָגען דורך אַלע מיטלען אַ 9 שעה'דיגען אַרבּייטס=טאָג. דיזע געזעלשאַפט, וועלכע האָט זיך גערופען „די 9 שעה'דיגע ליגע" האָט אַרומגענומען סיי גרויסע סיי קליינע אַרבּייטער=פעראיינען, ווי אויך אַ אונגעהויערע מאַססע אונאָרגאַניזירטע אַרבּייטער, וואָס האָבּען מיטגעפיהלט די פאָדערונג פון אַ 9 שעה'דיגען אַרבּייטס=טאָג. אין יאָהר 1871 האָבּען די מיטגלידער פון דער ליגע ערקלערט אַ שטרייק, וועלכער

האָט זיך געענדיגט מיט דעם פאָלקאָמען נצחון פאַר די אַרבייטער. דער ערפאָלג איז נאָך וואונדערבאַרער, ווען מיר זאָלען נעמען אין אָנבעטראַכט, אַז אין דעם שטרייק האָבען זיך בעטייליגט ניט נאָר אַרבייטער פון די פעראיינען, נאָר אויך אַ אונגעהויערער צאָהל אונאָרגאַניזירטע אַרבייטער, וועלכע האָבען ניט געהאַט קיין שום געלד־פאָרראַט און זענען ניט געוואָהנט געוועזען צו קיין שום אָרגאַניזאַציאָנס־דיסציפּלין. אמת טאַקע אַז דער שטרייק האָט אַרויסגערופען אַ הייסען מיטגעפיהל אין דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַסס פון ענגלאַנד, און געלד האָט זיך אָהן אַ שיעור געשאָטען פון אַלע זייטען. די פאַבריקאַנטען האָבען אָבער אויך ניט געדרעמעלט, זיי האָבען געגרינדעט אַ פערבאַנד געגען די אַרבייטער, און מיט דעם ציעל האָבען אַלע מאַשין בוי־פאַבריקאַנטען איינגעפיהרט אַ ספּעציעלע אָבצאָהלונג צו שטיצען די פאַבריקאַנטען, ביי וועלכע עס האָט אויסגעבראָכען אַ שטרייק. פאָלקאָם מנצח זיין די פעראייניגטע מאַכט פון קאַפּיטאַל, דורכפיהרען דעם זיעג כמעט אָהן געלד־מיטלען האָט מען נאָר געקענט ביי אַ פאָלקאָמער סאָלידאַריטעט פון דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַסס און מיט דער הילף פון אַלע ענגלישע אַרבייטער. ווי די פאַקטען האָבען בעוויזען, האָבען די ענגלישע אַרבייטער שוין עררייכט אַזאַ סאָלידאַריטעט, אַם וועניגסטען אין אַזאַ וויכטיגען ענין, ווי דער קאַמפף פאַר אַ 9 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג: זיי זענען אַרויסגעטראָטען געגען אַלגעמיינעם שונא ווי איין מענש.

נאָך אַ 5 חדשים׳דיגען שווערען קאַמפף, האָבען די פאַבריקאַנטען געמוזט מודה זיין, אַז זיי האָבען פערשפּיעלט און האָבען געמוזט מסכים זיין אויף אַלע פאָדערונגען, וואָס די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשטעלט.

דער גלענצענדער פאַר׳אַמענטאַרישער זיעג פון די „פעראייניגטע געזעלשאַפטען" און „ראַטהען" אַזוי אויך דער בעריהמטער קאַמפף פאַר דעם 9 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג, האָבען אויפגעהויבען די ענגלישע אַרבייטער פעראיינען אויף אַזאַ הויכער מדרגה, וועגען וועלכער די אַרבייטער האָבען נאָך מיט אַ קורצער צייט צוריק גאָר ניט געהאַט די העזה צו טראַכטען. נאָך אין סוף 60־ער יאָהרען האָט מען יעדען אַרבייטער, וואָס האָט געהערט צו אַ פעראיין, געהאַלטען פאַר אַ פערדעכטיגען און געפעהרליכען מענשען; די

פאָליצײ און די פריװאַטענסריכטער פלעגען אויף איהם קוקען װי אויף אַ מערדער אָדער אַ רעװאָלוציאָנער.

אין יאָהר 1875 זענען די מיטגליעדער פון די אַרבײטער־פעראײנען אַרײן אין פּאַרלאַמענט, האָבען אַרײנגעדרונגען אין שטאָדט־פערװאַלטונגען, אין די שוהל־ראַטהען, האָבען גענומען אַן'אַקטיװען אַנטהײל אין די אַרבײט פון די פּאַרלאַמענט־קאָמיסיעס; מיט אײן װאָרט די אַרבײטער־פעראײנען האָבען זיך פערשאַפט אַ בכבוד'דיגען און אײנפלוסרײכען אָרט אין פּאָליטישען און געזעלשאַפטליכען לעבען פון ענגלאַנד.

די נצחונות פון די אַרבײטער אין די 70־ער יאָהרען זענען געװעזען אַזױ גרױס, אַז די דערשראָקענע קאַפּיטאַליסטען האָבען זיך פּאָרגעשטעלט די אַרבײטער־אָרגאַניזאַציעס פאַר אַ מלוכה אין אַ מלוכה, פאַר אַן'אַרבײטער־רעגירונג, װעלכע שטעהט גלײך מיט זײער בורזשואַזער רעגירונג און אפשר נאָך העכער.

דער מאַניפעסט פון אַ „פעראײן אונטערנעהמער" אין יאָהר 1872 האָט ערקלעהרט, אַז ניט נאָר דער כח פון אײנצעלנע פאַבריקאַנטען איז צו שװאַך געגען די אַרבײטער־פעראײנען, נאָר אפילו דער אַלגעמײנער פערבאַנד פון אַלע קאַפּיטאַליסטען װאָלט אויך ניט געװען אים שטאַנד צו קעמפפען מיט דער אונגעהױערער קראַפט פון דעם אָרגאַניזירטען פּראָלעטאַריאַט.

דער מאַניפעסט זאָגט װײטער: „װעניג האָבען אַ בעגריף װעגען דער שטרענגער דיסציפּלין, אונגעהױערע מיטלען און געװאַלדיגען אײנפלוס פון די אַרבײטער פעראײנען. זײ האָבען אַ גאַנצען שטאַאַט אָנפיהרער, װעלכע בעקומען זעהר אַ גוטען געהאַלט. אַ דאַנק די גרױסע מיטלען, דעם גרױסען אױטאָריטעט פון די פעראײנען, און טײל־װײז זײערע הומאַניטאַרע שטרעבונגען האָבען זײ צוגעצױגען צו זיך אַ סך מענשען מיט אוניװערזיטעטס בילדונגס. זײ האָבען אַ גאַנצע אַרמעע ליטעראַרישע טאַלאַנטען, װעלכע דיענען די אַרבײטער מיט זײער פעדער אין דער צײט פון אַ שטרײק אָדער אַנדערע אויפרעגונגען. די אַרבײטער פעראײנען האָבען בעשאַפען אַן'אײגענע ליטעראַטור. זײערע זשורנאַליסטען האָבען אַ פרײען צוטריט צו אַלע לאָנדאָנער צײטונגען. אויף די פּאַרלאַמענט קאַנדידאַטען האָבען זײ אַזאַ גרױסע װירקונג, װעלכע איז נאָך גרעסער פאַר זײער אמת'ער קראַפט. דאָס מיניסטעריום פון אינערען אַלײן

האָרכט זיך צו, וואָס זיי זאָגען אונד נעמט צו בכבוד גרול זייערע פאָדערונגען און מעלדונגען" ...

דער רחמנות־טאָן פון דעם קאַפּיטאַל, וועלכער פּײַערט שטענדיג זײַנע נצחונות האָט אַ סך בעסער, איידער אַן'אַגיטאַציאָנער אויפרוף, אויפגעוועקט דעם בעוואוסטזיין אין די אַרבײַטער וועגען די מאַכט, וואָס ליעגט אין פּראָלעטאַריאַט, ווען ער טרעט אַרויס ניט אַלס אַ צוזאַמענגעוואָרפּענע מאַססע, נאָר אַלס אַ אָרגאַניזירטע און בעוואוסטזיניגע אַרמעע.

דעריבער איז ניט קיין וואונדער, אַז דער פּאַרלאַמענטאַרישער אַרבײַטער־קאָמיטעט האָט אויף זײַנע אייגענע קאָסטען איבער־געדרוקט דעם מאַניפעסט פון דעם „קאַפּיטאַליסטען־פערבאַנד" און איהם פערשפּרייט אין אַן'אונגעהויערער צאָהל עקזעמפּליאַרען צווישען דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט.

VII.

דער נייער און אַלטער יוניאָניזם.

ביז דעם יאָהר 1885 האָבען די ענגלישע אַרבײַטער־פעראיינען געגלויבט אין די פּרינציפּען פון בורזשואַזען ליבעראַליזם. מיט צעהן יאָהר צוריק האָבען אַלע געלעהרטע איינשטימיג פערזיכערט, אַז די אַרבײַטער־פעראיינען פון גרויס־בריטאַניען זענען דער שטאַרקסטער שוץ געגען סאָציאַליזמוס. איצט אָבער זעהען מיר אַז אַ גרויסע צאָהל פעראיינען איז דורכגעדרונגען מיט דעם סאָציאַליסטישען גייסט, און די קאָנסערוואַטיווע צייטונג „טיימס" מוז מיט האַרץ־וועהטאָג מודה זיין, אַז אויף די היינטיגע אַרבײַטער־קאָנגרעססען שפּיעלט די ערשטע ראָלע די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אַרבײַטער פּאַרטיי.

לאָמיר זעהען, ווי אַזוי איז פאָרגעקומען אַזאַ איבערקעהרעניש.

אין מיטען 70־ער יאָהרען האָט די אינדוסטריעלע מאַכט פון ענגלאַנד אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק אָנגעהויבען צו פאַלען. אַ סך מלוכות פון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ, אויף וועלכע ס'איז ניט לאַנג פעריייהט געוואָרען די זאַמען פון דער קאַפּיטאַליסטישער אינדוסטריע, האָבען שוין אין גאַנצען איבערגעאַרבייט זייער ווירטשאַפטליכע אָרדנונג און געהאָרכזאַמע אונטערטהאַנער זענען

זײַ פאַר דעֶם ענגלישען קאַפּיטאַליזם געוואָרען געפעֶהרליכע קאָנקורענטען. נאָך אין די 60־ער יאָהרען האָט די גרויס אינדוסטריע אין דײַטשלאַנד זיך אָנגעהויבען זעהר גיך ענטוויקלען, נאָר נאָך דער דײַטש=פראַנצויזישער מלחמה האָט זי אָנגעהויבען וואַקסען מיט אַ פיבערהאַפטער גיכקײַט. אין יאָהר 1871 האָבען די דײַטשען פאָלקאָם מנצח געוועזען פראַנקרײַך, און פערשטעהט זיך, אַז זײַ האָבען זיך ניט בענוגענט בלויז מיט דעם כבוד. די פראַנצויזען האָבען געמוזט אָבצאָהלען די זיעגער פינף מיליאַרד פראַנק (אַן ערך פון צוויי מיליאַרד רובל). די קאָלאָסאַלע סומע איז זעהר צוניץ געקומען די דײַטשע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע האָבען זיך, טײל ווײַ דירעקט און טײלווײַז אונדירעקט, בענוצט מיט דעם קאַפּיטאַל. הונדערטער מיליאָנען זענען אויסגעליהען געוואָרען די אַקציאָנערע געזעלשאַפטען און איינצעלנע קאַפּיטאַליסטען, כדי צו פערברײטערען די פריהערדיגע אונטערנעהמונגען אָדער אויסצובויען אײַזענבאַהנען; הונדערטער מיליאָנען האָט די רעגירונג אַלײן פערברויכט אויסצובויען אייגענע אײַזען=באַהן=ליניען א. ז. וו. דער רעזולטאַט פון דעם איז געוועזען, אַז די נאָכפראַגע אויף אײַזען און אַנדערע בוי=מאַטעריאַלען האָט זיך שטאַרק פערגרעסערט. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַן עפּאָכע פון דער אינדוסטריעלער אויפבליהונג אין דײַטשלאַנד: מיט גיכע טריט איז דײַטשלאַנד איבערגעגאַנגען פון דער האַנדווערקערײַ און לאַנדווירטשאַפט צו דער קאַפּיטאַליסטישער אינדוסטריע.

נאָך אַ טיעפערע אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש איז פאָרגעקומען אין צפון=אַמעריקאַ. די נעגרען=בעפרײַאונג (אין יאָהר 1864) האָט בעזײַטיגט די לעצטע מניעות, וועלכע זענען געלעגען דעם אַמעריקאַנישען קאַפּיטאַל אויף דעם וועג. עס איז פערשוואונדען געוואָרען די פאַטריאַרכאַלע פיגור פון דעם פלאַנטאַטאָר, שקלאַפען=אייגענטהימער; זײַן אָרט האָט פערנומען דער דורכגעריבענער באַנקיר, פאַבריקאַנט, אײַזענבאַהן=אונטערנעהמער. איבערהויפט וועגען דער ענטוויקלונג פון דעם אַמעריקאַנישען קאַפּיטאַליזם דאַרף מען פיעל ניט רעדען: זי איז בעוואוסט יעדערן. שוין אין די 70=ער יאָהרען איז אַמעריקאַ געוואָרען אַ געפעהרליכער קאָנקורענט פאַר ענגלאַנד ניט נאָר אין יענע פראָדוקטען, וואָס בעפריעדיגען די נויטווענדיגסטע בעדערפניס, נאָר זאָגאַר אין אַזעלכע צווײַגען, וועלכע

קענען בליהען נאָר אין אַ לאַנד מיט זעהר אַנ'ענטוויקעלטער אינדוסטריע, למשל, מאַשינען=בוי.

דער זיעגרייכער גאַנג פון אייראָפּעאישען קאַפּיטאַליזם האָט אין די זעכציגער יאָהרען אַריינגעכאַפּט אונזער פאָטער=לאַנד אויך. די פויערים=בעפרייאונג און איבערהויפּט די זאָגענאַנטע „גרויסע רעפאָרמען" פון אַלעקסאַנדר דעם צווייטען ענטהאַלטען אין זיך אַ פאָלקאָמען איבערגאַנג פון פעאָדאַלער אָרדנונג צו אַ בורזשואַזער. אין דער צייט פון אַלעקסאַנדר דעם צווייטען און דריטען איז רוסלאַנד געוואָרען פון אַ אונקולטורעלעס לאַנד, וואו ס'האָט געהערשט די נאַטורעלע ווירטשאַפט, אַ קולטורעלעס לאַנד, אַ קאַפּיטאַליסטיש=אינדוסטריעלע, אַ ערנסטער קאָנקורענט פאַר מעריב=אייראָפּאַ און אַמעריקאַ.

אויף אַזאַ אופן האָט די ענטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם בעשאַ=פען פאַר ענגלאַנד אַ סך נייע קאָנקורענטען פון די יונגע אינדוסט=ריעלע לענדער אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ. נאָר חאָטש די ענגלישע אינדוסטריעלע מאָנאָפּאָל איז בעגרעצט געוואָרען, האָט די ענטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם אין אַנדערע לענדער געבראַכט דערצו, אַז יעדעס לאַנד, וואָס הייבט נאָר אָן פלאַנצען ביי זיך די גרויס=אינדוסטריע, מוז אויף אַ געוויסער ענטוויקלונגס=מדרגה אַריבערגעהן פון דער פריי=האַנדעל=סיסטעם צו דער שוץ=סיסטעם, כדי דורך אונגעהויער גרויסע אָבצאָהלונגען פאַרטהיידיגען „די פאַטערלאַנדישע אינדוסטריע" געגען דער אויסלענדישער קאָנקורענץ.

אַזאַ ענדערונג אין דער טאַריף=פּאָליטיק איז אין די 80=ער יאָהרען פאָרגעקומען כמעט אין אַלע אייראָפּעאישע מלוכות. אין יאָהר 1878 האָט עסטרייך פערגרעסערט דעם טאַריף אויף די סחורות, וואָס ווערען אַריינגעפיהרט פון אויסלאַנד. אין דעם אייגענעם יאָהר האָט דייטשלאַנד אויך אָנגענומען די סיסטעם פון הויכע שוץ=טאַריפען. זייער ביישפּיעל האָבען נאָכגעטהאָן איטאַ=ליען, פראַנקרייך און רוסלאַנד. מיט איין וואָרט, אין גאַנץ אייראָפּאַ האָט אין סוף 70=ער יאָהרען און אין אָנהייב 80-ער געוועלטיגט דער פּראָטעקציאָניזם (די שוץ=סיסטעם דורך טאַריפען אויף די אויסלענדישע סחורות).

די ענטוויקלונג פון פּראָטעקציאָניזם האָט טהיילווייז אין גאַנצען פערמאַכט דעם וועג פאַר ענגלאַנד, טהיילווייז געשטערט

זײַן צוטריט אַפּילו צו יענע מערק, אויף װעלכע ענגלאַנד װאָלט בײַ פריִהער קאָנקורענץ נאָך געקענט בײַקומען די שוואַכע אָרטיגע אינדוסטריע.

אויף אַזאַ אופן האָט די ענטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם אין אַלע קולטורעלע לענדער דורך פערשידענע וועגען געבראַכט פאַר ענגלאַנד טרויעריגע רעזולטאַטען. די גיכע ענטוויקלונג פון דער ענגלישער אינדוסטריע האָט זיך פערביטען אויף אַ פערגליוועָרונגס-עפּאָכע אָדער ווי די ענגלענדער זאָגען אַן עפּאָכע פון אַ „געדריקטען אינדוסטריעלען צושטאַנד".

איצט וועלען מיר זעהען, ווי אַזוי דיזע ענדערונגען האָבען געווירקט אויף דעם אַרבײַטער-קלאַס פון ענגלאַנד. פערשטעהט זיך, אַז אַפּילו אין די 50—70 יאָהרען איז דער וועג פון דעם אַרבײַטער-קלאַס ניט געוועזען אויסגעבעט בלויז מיט בלומען. ווי גרויס די קראַפט פון דער אינדוסטריעלער אויפלעבונג זאָל ניט זײַן, ווי גרויס ס'זאָלען ניט זײַן די מערק, וואָס עפענען זיך פאַר דעם קאַפּיטאַל, מוז דער כאַראַקטער פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציאָן גופא אונפערמײַדליך ברײַנגען דערצו, אַז פון צײַט צו צײַט איז דאָ מעהר סחורות, ווי מען קען פערקויפען, און דאַמאָלס פאַלט דער פּרײַז אויף די פּראָדוקטען זעהר גיך; די סחורות ווערען פאַרלעגען אין די לאַגערן, די קאַפּי-אַליסטען באַנקראָטירען איינער נאָך דעם אַנדערן, דער פּראָלעטאַריאַט לײַדעט פון מאַסען-אַרבײַטס-לאָזיגקײַט.

אַזעלכע צײַטווײַליגע צורודערונגען אין דער אינדוסטריע אָדער „אינדוסטריעלע קריזיסען" זענען אויך פאָרגעקומען אין דער עפּאָכע פון 50—75 יאָהרען; דעמאָלסט זענען זיי אָבער געפאַלען מיט זייער גאַנצער משא נאָר אויף די אונאָרגאַניזירטע ניט געלעהרנטע אַרבײַטער. די אָרגאַניזירטע אַרבײַטער האָבען פערהעלטניסמעסיג ווענינ געליטען פון די קריזיסען, ווײַל די לאַנגדויערנדע אינדו-סטריעלע בליהונגס-עפּאָכען האָבען געגעבען די מעגליכקײַט די אַרבײַטער-פעראיינען אָנצוזאַמלען גרויסע סומען אויף צו שטיצען זייערע מיטגליעדער אין דער צײַט פון קריזיסען. די קריזיסען אַליין האָבען אויך ניט לאַנג געדויערט, אַ יאָהר אָדער צוויי, דערנאָך האָט זיך ווײַטער אָנגעהויבען דער אינדוסטריעלער בליי-הונגס-פעריאָד; די צאָהל פון די אַרבײַטסלאָזע איז געוואָרען גאָר

אונבעדייטענד, די קאסעס פון די פעראיינען האבען וויטער רוהיג געקענט זאמלען נייע מיטלען.

פון דעם סוף 70=ער יאהרען אן האט זיך דאס בילד געענדערט. די גיכע פערברייטערונג פון די מערק ווערט אונמעגליך און דעריבער פערשווינדען אין גאנצען די פעריאדען פון בעזאנדערס-שטארקער אינדוסטריעלער אויפבליהונג. די פראדוקציאן איז אריין אין א פערגליווערונגס-צושטאנד, און פון צייט צו צייט קומען אן פעריאדען, ווען די אינדוסטריעלע טהעטיגקייט פאלט זעהר נידריג, — פעריאדען, וועלכע דערמאנען אן די שארפע קריזיסען פון די אלטע צייטען, מיט דעם אונטערשייד, וואס איצט קען די פראדוקציאן שוין אזוי גיך ניט קומען צו זיך פון דער אינדוסטריעלער צורודערונג.

עס איז גאנץ לייכט צו פערשטעהען אין וואס פאר א געפאהר עס געפינט זיך די עקזיסטענץ פון די ארבייטער-פעראיינען אין דער עפאכע פון דעם שטענדיגען „געדריקטען אינדוסטריעלען צושטאנד". און באמת, דורכשניטליך צאהלען די ענגלישע ארבייטער אין זייערע פעראיינס-קאסעס אנ'ערך 25—50 קאפ. א וואך: ארבייטסלאזע בעקומען שטיצע פון 5—8 רובל א וואך. קומט אויס, אז אויב עס איז דא 5—7 ארבייטסלאזע אויף הונדערט געהט די גאנצע הכנסה פון פעראיין אוועק אויף צו שטיצען די מיטגליעדער, וועלכע האבען ניט קיין ארבייט. אין דער צייט פון דעם קריזיס פון 78—80 יאהרען האט די צאהל פון די ארבייטס-לאזע ערריכט ביז 10 אדער נאך מעהר פראצענט. כדי אויסצוהאלטען אזא קריזיס, מוז דער פעראיין האבען א גרויסען געלד-פארראט, וועלכען ער האט אנגעזאמעלט אין די פריהערדיגע יאהרען. אזא פארראט קען מען אבער נאר מאכען דאמאלסט, ווען די בליהונגס-פעריאדען ציהען זיך לאנג, און אויב אין א פערגליווערונגס-עפאכע הויבט זיך נאך אן א קריזיס, ווי דאס איז טאקע דאמאלס געוועזען, ווערט די לאגע פין די ארבייטער-פעראיינען כמעט הילפסלאז. אלע געלד-מיטלען געהען אוועק פאר די ארבייטסלאזע, דער פעראיין געפינט זיך שטענדיג אונטער דער סכנה פון א פינאנץ-קריזיס. וועגען אנ'ענערגישער קאמפפס-פאליטיק דורך שטרייקען קען מען אפילו ניט טראכטען. ווייל דער ערפאלג

פון שטרייק הענגט קודם כל אָב פון די געלד=מיטלען, וואָס געפינען זיך אין דעם רשות פון די אַרבייטער.

איצט איז שוין קיין חידוש ניט, וואָס אַפילו די רייכסטע פעראיינען האָבען אין די 80=יאָהרען אויך ניט געקענט פערזיכערען זייערע מיטגליעדער פון אָרעמקייט; זאָגאַר די אַרבייטער, וועלכע האָבען אַלע מאָל זעהר גוט פערדינט, האָבען זיך אויך אַראָבגעלאָזען צו דער מדרגה פון פראָפעסיאָנעלע בעטלער, זענען אַריינגעפאַלען אין די רייהען פון די זאָגענאַנטע לומפען=פראָלעטאַריער. אין די פערפעסטעטע לאָנדאָנער ווינקעלעך, די אַבשוילכע געסלעך, וועלכע האָבען פון אייביג אָן געדינט אַלס אַן עיר מקלט פאַר טויזענדער לומפען, האָט איצט געקענט אַריינפאַלען יעדער אַרבייטער. פערשטעהט זיך, אַז דאָס לעבען פון דיזע אונגליקליכע, היימלאָזע לומפען, וועלכע די געזעלשאַפט האָט פון זיך אָבגעשטויסען, האָט ערוועקט צו זיך דעם אינטערעס אַפילו אין די פריווילעגירטעסטע שיכטען פון דער ענגלישער אַרבייטער=אַריסטאָקראַטיע. ווי אויף להכעיס האָבען אין די 80-ער יאָהרען ערשיינט אַ גאַנצע רייהע אויספאָרשונגען וועגען די לאָנדאָנער אביונים. די בראָשיורע „דער ביטערער יאָמער פון דעם פערשאָלטענעם לאָנדאָן" האָט פאַנאַנדערגעוויקעלט אַזאַ טרויעריגעם בילד פון אָרעמקייט, וועלכע האָט געהערשט אין די פערוואָרפענע קוואַרטאַלען פון דער הויפטשטאָדט, אַז דער גרעסטער טהייל אַרבייטער איז ערשטוינט געוואָרען פון גרויל.

אין דער אייגענער צייט האָט טשאַרלז בוס בעוויזען אין זיין אויספיהרליכען ווערק, אַז אין לאָנדאָן אַליין זענען פאַראַנען מעהר ווי 200,000 מענשען, וועלכע געפינען זיך אין דעם טיעפסטען אָבגרונד פון אָרעמקייט.

דאָס אויפדעקען דעם לינקען זייט פון דעם קאַפּיטאַליסטישען „פאָלקס=רייכטום" האָט, פערשטעהט זיך, נאָך אונטערגעגאָסען אייל אויף דעם פייער פון דער מאַסען=אונצופרידענהייט. עס האָט זיך העל אַרויסגעוויזען די פאַלשקייט פון די בורזשואַזיע=ליבעראַלע אַנשויאונגען, וועלכע האָבען אין די 60—70-ער יאָהרען געהאַט אַ גרויסען איינפלוס אויף די אַרבייטער=פעראיינען. ווען די אַלגעמיינע אַרבייטס=לאָזיגקייט איז געוואָרען אַ געוועהנליכע ערשיינונג, ווען טויזענדער אַרבייטער זענען געצוואונגען געוואָרען צו פערלאָזען

ווייער היימאַט, כדי זיך אויסצווזוכען אַ שטיקעל ברויט, איז געוואָרען קלאָר פאַר אַלעמען אַז געגען אַזעלכע צרות איז מאַכטלאָז סיי דאָס אַלגעמיינע וואהל־רעכט, סיי די פרייהייט פון אָבמאַך און סיי אַפילו די אַרבייטער־פעראיינען. ניטווילענדיג קומען די אַרבייטער צו דער איבערציינגונג, אַז פרייהייט און גלייכהייט אַליין איז נאָך ניט גענוג צו פערבעסערען אויף לאַנג די לאַגע פון פראָלעטאַריאַט. זיי הויבען אָן צו פיהלען, אַז ביי דער הערשאַפט פון קאַפּיטאַליזם מיט זיין פראָדוקציאָנס־אַנאַרכיע, מיט זיינע אינדוסטריעלע קריזיסען און שטילשטאַנדען קען דער פראָלעטאַריאַט קיינמאָל ניט זיין זיכער, אַז ס'ועלען זיך לאַנג האַלטען אַזוינע נצחונות, צו וועלכע ער האָט זיך דערשלאָגען דורך אַ לאַנגיאָהריגען שווערען קאַמפף. די סטיכינע קראַפט פון אַ פּלעצליכער אינדוסטריעלער קאַטאַסטראָפע, וועלכע מען קען ניט בעזייטיגען, פערניכטעט אין איין יאָהר דאָס, וואָס מען האָט בעשאַפען דורך אָנגעשטרענגטע מיה אין אַ משך פון צעהנדליגער יאָהרען.

אַזאַ שטימונג האָט געדינט פאַר אַ פרוכטבאַרען באָדען דער סאָציאַליסטישער פּראָפּאַגאַנדע. און באמת, נאָר די סאָציאַליסטען, וואָס בעגרינדען זיך אויף מאַרק'ס טעאָריע, קענען ערקלערען די אַרבייטער די אורזאַכען פון די שרעקליכע אינדוסטריעלע צורודע־רונגען, וועלכע וואַרפען פעריאָדיש אַריין דעם אַרבייטער־קלאַס פון ענגלאַנד אין אַ גרויזאַמען נויט.

היידמאַן און נאָך אַנדערע ענגלישע מאַרקסיסטען האָבען ערקלערט די אַרבייטער אין בראָשורען, רעדען, וואָס זענען געווען ספּעציעל געווענדעט צו דעם אַרבייטער־קלאַסס, אַז די איבער־פּראָדוקציאָן און קריזיסען שטאַמען פון דעם עצם פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָ־דוקציאָן, אַז כל זמן די פּראָדוקטען ווערען אויסגעאַרבייט ניט לויט די געזעלשאַפטליכע בעדערפניסען, נאָר לויט די אויסזיכטען פון די קאַפּיטאַליסטען אויף פערזענליכען ריוח, מוז דער איבערפלוס אין די געבראויכס־פּראָדוקטען נויטווענדיג אַרויסרופען ניט פאָלקס־רייכטהום, נאָר פאָלקס־אָרעמקייט. פּונקט ווי אַדאַם סמיט'ס בוך איז אַמאָל געוועזען אַ קלאָרער פּירוש אויף די קאַפּיטאַליסטישע געדאַנקען און געפיהלען, אַזוי איז די סאָציאַליסטישע טעאָריע פאַר די מעהר־בעוואוסטזיניגע ענגלישע אַרבייטער פון די 80-ער יאָהרען אויך געוועזען ניט גלאַט אַן אויסגעקלערטע טעאָריע פון

אַ פִילאָזאָפִישֶׁען מח, נאָר אַ ווִיסֶענשאַפטלִיך־בֶּעגרִינדעֶטֶע און דייַטלִיכֶע עֶרקלֶעהרונג פון דִי גֶעדאַנקֶען, וועֶלכֶע האָבֶּען זִיך אִין אַ דונקעֶלֶע און אונקלאָהרֶע פאָרם אַרייַנגעֶגנב׳עֶט אִין קאַמפּף פון יעֶדעֶן אַרבּייַטעֶר.

און בּאמת, אַפִּילוּ אָהן שום אַרייַנמִישׁונג פון דִי סאָציאַלִיסטעֶן זעֶנעֶן דִי אַרבּייַטעֶר פון דעֶר גרויסעֶר־אִינדוסטריעֶ שוין לאַנג געֶקומעֶן צו דעֶר אִיבּעֶרצייַגונג, אַז פאַר זייַ אִיז אונמעֶגלִיך זִיך צו דעֶרשלאָגעֶן צו דעֶר לאַגעֶ פון אַ זעֶלבּסטשטעֶנדִיגעֶן אונטעֶרנעֶהמעֶר, אַז זייַעֶר ישועה לִיעגט נִיט אִין אָנזאַמלעֶן עֶטלִיכעֶ גראָשעֶן נאָר אִין דעֶם אָרגאַנִיזִירטעֶן קאַמפּף פאַר אַ בּעֶסעֶרעֶ געֶזעֶלשאַפטלִיכעֶ אָרדנונג.

דאָס לעֶבּעֶן אַלייַן האָט אויך געֶגעֶבּעֶן געֶנוג קלאָרעֶ ראיות, אַז אָט דִי אַנשׂויאונגעֶן זעֶנעֶן רִיכטִיג. אִין דעֶם שִיף־בּוי אִיז נאָך דעֶם שוועֶרעֶן 1879־טעֶן יאָהר אָנגעֶקומעֶן אַ גִיכעֶ אויפלעֶבּונג און אִין יאָהר 1883 האָט זִיך דִי אַרבּייַט פעֶרדאָפּעֶלט אִין פעֶרגלייַך צום 1879־טעֶן יאָהר. אִין 1884־טעֶן יאָהר האָט זִיך דִי אויפלעֶבּונג פלוצלונג אָבּגעֶשטעֶלט; אַ סך ווערפעֶן זעֶנעֶן פעֶרמאַכט געֶוואָרעֶן און דִי אַיינוואָהנעֶר פון גאַנצעֶ שטעֶדט אויף צפון־מזרח זייַט פון עֶנגלאַנד, זעֶנעֶן געֶבּלִיבּעֶן אָהן אַ שטִיקעֶל בּרויט, מעֶהר ווִי העֶלפט פון דִי שִיף־בּוי־אַרבּייַטעֶר זעֶנעֶן אַרייַנגעֶפאַלעֶן אִין דִי אַרבּייַטסלאָזעֶ אַרמעֶע; צווִישעֶן זייַ אִיז אויך געֶוועֶזעֶן ט יזעֶנדעֶר פון דִי געֶלעֶרנטעֶ אַרבּייַטעֶר, מִיטגלִיעדעֶר פון גוט־אָרגאַנִיזִירטעֶ פעֶראייַנעֶן. יעֶנעֶ האָבּעֶן גאַנץ גוט פעֶרשטאַנעֶן, דאָס זייַעֶר אָרעֶמקייַט שטאַמט נִיט דעֶרפון, וואָס דִי געֶזעֶלשאַפט נויטהיגט זִיך נִיט אִין זייַעֶר אַרבּייַט, נאָר דעֶרפון, וואָס פאַר דעֶם קאַפִּיטאַל אִיז נויטִיג געֶוועֶן אִין יאָהר 1883 צו פעֶרדאָפּלעֶן דעֶם צאָהל אַרבּייַטעֶר און אִין יאָהר 1884 – אַרויסצוואַרפעֶן העֶלפט פון זייַ אויפ׳ן גאַס.

דעֶר סאָציאַלִיזם האָט געֶמאַכט גרויסעֶ פאָרשרִיט. אַזוי אִין יאָהר 1886 האָט דעֶר פאָרשטעֶהעֶר פון דעֶם בּוימוואָל־שפִּינעֶר־פעֶרבּאַנד, שִילדעֶרעֶנִדִיג אִין זייַן צייַטונג דִי אַלעֶ צרות, וואָס דִי אִינדוסטריעֶלעֶ פעֶרגלִיוועֶרונג בּרעֶנגט מִיט זִיך, געֶשרִיבּעֶן: „בּייַ אַזאַ פעֶרשפּרייַטעֶר מאַסעֶן אַרבּייַטס־לאָזִיגקייַט, וואַקסט נאַטִירלִיך אויס דִי פראַגעֶ, צִי אִיז נאָך פאַראַן עֶפּעֶס אַ האָפנונג אויפצוהויבּעֶן דִי לאַגעֶ פון דעֶם אַרבּייַטעֶר קלאַס. מִיר דאַכט זִיך, אַז כל זמן

עס עקזיסטירט די הײַנטיגע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג, קען ניט זײַן קײַן שום האָפנונג אויף אַ לאַנג־דויערענדע פערבעסערונג. לײַדער בין איך צו ווייניג בעקאַנט מיט די סאָציאַליסטישע טהעאָריען; איך האָב זיי ניט ערלערענט, ווי געהעריג איז. איבערהויפּט זענען אין דעם הינזיכט די ענגלישע אַרבײַטער אָבגעשטאַנען פון די קאָנטינענטאַלע (די אַרבײַטער פון דעם אייראָפּײַאישען טײַל וועלט), נאָר ס'איז גאָר קײַן ספק ניט, אַז די ענגלישע אַרבײַטער פערשטעהען גאַנץ קלאָר, דאָס בײַ יעצטיגער געזעלשאַפטליכער אָרדנונג בעקומען זיי ניט דעם טײַל פאָלקס־רײַכטום, וועלכען זיי שאַפען דורך זייער אַרבײַט".

אַפילו די מעהר קאָנסערוואַטיווע ווערען אויך דורכגעדרונגען מיט דעם נײַעם גײַסט. „מיר רעכענען—שרײַבט דער סעקרעטאַר פון דעם „קריסטאָל־אַרבײַטער־פערבאַנד" — „אַז די אונטערנעהמער בעגעהן דעם גרעסטען געוואַלד־טהאַט דערמיט, וואָס זיי צווינגען די אַרבײַטער צו אַזאַ אַרבײַטס־לוין, פון וועלכען די אַרבײַטער קענען זיך ניט ערנעהרען. מיר ווילען שוין מעהר ניט דערלאָזען מען זאָל טרעטען מיט די פיס אונזערע רעכטען". „ביסלעכווײַז הײבט אויף דעם קאָפּ די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג, און אין גיכען וועלען אויף דער סצענע אַרויסטרעטען די גרעסטע פראַגען, וועלכע זענען נוגע די פּראָדוצירענדע קלאַסען. צום בײַשפּיעל, פאַר וואָס נוצט זיך לאָרד דודלער, גאָר ניט אַרבײַטענדיג, מיט די גרובען און פעלדער, וועלכע גיבען איהם 1000 רובל הכנסה אין טאָג, אין דער אײגענער צײַט, ווען זײַנע אַרבײַטער, דאַרפען אַ גאַנצע וואָך זיך פּאַטשקען אין שמוץ און זיך בענוגענען מיט אַ בעטלערשען לעבען".

וואָס מעהר די רעוואָלוציאָנערע שטימונג האָט אַרומגעכאַפּט די גרויסע פּראָלעטאַרישע מאַסען, אַלץ מעהר איז געוואַקסען די אונצופרידענהײַט מיט דער מעסיגער, בעגרענצטער פּראָגראַם, וועלכע אײניגע אַרבײַטער־פעראײנען האָבען נאָך אַלץ געפּרעדיגט.

„ווי לאַנג נאָך", — שרײַט אוים אין יאָהר 1886 טאָם מען — „וועט איהר אויך בענוגענען מיט דער קלײַנמוטהיגער פּאָליטיק פון אײערע פּראָפעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס? איך גיב אײַך געראָטען צו, אַז פריהער האָבען די פערײנען געבראַכט גרויסע נוצען דעם אַרבײַטער קלאַס, נאָר אום גאָטעס ווילען, וואָס פאַר אַ זין האָבען

זיי איצט?... די אמתע פאליטיק, די פאליטיק פון קאמפף און נצחונות, האט איהר א פנים אין גאנצען פערגעססען! די היינטיגע פארשטעהער פון די ארבייטער-פעראיינען זענען מענשען מיט הילצערנע מוחות: אדער זיי קוקען אויף אלץ מיט א האפנונגס-לאזע אפאטיע, אדער זיי פיהרען אזא טהעטיגקייט, וואס איז נוצליך נאר פאר די בורזשואזיע!...

„די ארבייטער-פעראיינען אין זייער היינטיגער פארם"—שרייבט אנ'אנדער פארשטעהער פון דער נייער ריכטונג, דזשאן-בערנס—„ענטהאלטען אין זיך אליין די אורזאכען פון זייער צערפאלונגס-פראצעס. לטובת דער בורזשואזיע נעמען זיי אויף זיך די אויפגא-בען צו פערזיכערען די ארבייטער אין פאל פון קראנקהייט און אלט-קייט, — אויפגאבען, וועלכע נאר די מלוכה אדער די גאנצע גע-זעלשאפט זענען בכח דורכצופיהרען: צוליעב דעם זענען די מיט-גליעדער פון די פעראיינען בעלאסטעט מיט צו גרויסע צאהלונגען, און די פעראיינען אליין פיהרען א טרויריגע עקזיסטענץ. אזא וואהלטהעטיגקייט שוואכט אויף אזוי פיעל אב די קראפט פון די פעראיינען, אז זיי טראגען אפט אריבער אהן ווידערשטאנד די גע-וואלדטהאטען פון די קאפיטאליסטען אויס מורא, אז דער צוזאמענ-שטויס מיט די אונטערנעהמער וועט פון זיי אבנעהמען די מעגליכ-קייט צו ערפיהלען די אויפגאבע פון קאסעס פיר געגענזייטיגע הילף. די ארבייטער-ארגאניזאציעס האבען סוף כל סוף פערלארען זייער כאראקטער אלס קאמפפס-פעראיינען און האבען זיי פערוואנדעלט אין אזעלכע איינריכטונגען, וועלכע שטעלען זיך די איינציגע אויפ-גאבע ארויפצושלעפען אויף זיך יענע אבצאהלונגען, וואס דארפען ליעגען אויסנאהמליך אויף די הויכע און מיטעלע קלאססען".

ווי מיר זעהען האט די סאציאליסטישע פראפאגאנדע אריינ-געדרונגען אין מיטען 80-טער יאהרען אין אסך פעראיינען פון די געלערנטע ארבייטער, וועלכע האבען א לאנגע צייט געדינט אלס א שטארקע פעסטונג פאר די מעסיגע פאליטיק פון די אלטע צייטען. נאר פון דעסט וועגען זענען די אמתע אנפיהרער, די הויפט קעמפ-פער פאר די נייע ריכטונג געוועזען די נידעריגע שיכטען פון ענג-לישען פראלעטאריאט, די שיכטען פון די גארניט געלערנטע ארבייטער, וועלכע זענען צום ערשטען מאל ארויסגעטראטען אין

אַנ׳אָרגאַניזירטין קאַמפּף מיט דעם קאַפּיטאַליזם אין סוף 80-טער יאָהרען.

קודם כל דאַרפען מיר דאָ דערמאָנען וועגען די פאַבריק-אַר-בייטערינען. ביז די 80-ער יאָהרען בעגעגענען מיר אין גאַנצען נישט קיין פרויען-פעראיינען. אויב אַזעלכע פעראיינען האָבען יע עקזיסטירט, אין זייער ווירקונג געוועזען אַזוי אונבעדייטענד, אַז וועגען זיי לוינט אפילו ניט צו רעדען. אין די 80-טער יאָהרען האָט די פרויען-אַרבייטער-בעוועגונג דאָס ערסטע מאָל צוגעצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. די אַרבייטערינען פון די לאָנדאָנער שוועבעל-פאַבריקען האָבען זיך שוין לאַנג געפונען אין אַ טרויעריגער לאַגע, נאָר זיי האָבען אַלאַנגע צייט גאָר ניט געפּרובט זיך אָרגאַניזירען צום קאַמפּף. נאָר אין די 80-ער יאָהרען איז דער טאַלאַנטפאָלער סאָציאַליסטקע בעזאַנט געלונגען זיי אויפצואוועקען צו אַ בעוואוסטזיניגען לעבען; די שוועבעל-אַרבייטערינען האָבען געבילדעט אַ פעראיין, וועלכער האָט אין יאָהר 1888 ערקלערט אַ שטרייק. קיינער האָט ניט געגלויבט, אַז אַזאַ שוואַכער און איבערהויפט אַ פרויען-פעראיין זאָל קענען אַרויסווייזען אַזוי פיעל פעסטקייט אין קאַמפּף. די פאַק-טען אָבער האָבען בעוויזען, אַז ביי סאָלידאַריטעט און ביי אַ קלאָ-רען אינטערעסען-בעוואוסטזיין, קעמפּפען די פרויען ניט ערגער פון מאַנסלייט.

דעם פעראיין איז געלונגען אויפצואוועקען דעם אַלגעמיינעם מיטגעפיהל פון גאַנצען ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. די צייטונגע גדבות האָבען אויסגעהאָלפען זייער קאַססע, און סוף כל סוף זענען די אונטערנעהמער געוועזען געצוואונגען זיך אונטערצו-געבען און אַנצוערקענען דעם פאָלקאָמען נצחון פון זייערע אַרבייטערינען.

פון די סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס, צווישען די ניט געלע-לערנטע אַרבייטער, וועלען מיר נאָר דערמאָנען די אַרבייטער פון די גאַז-פאַבריקען און דערנאָך וועלען מיר זיך אָבשטעלען אויף די בעוואוסטע „דאָקער׳ן".

אין מיטען די 80-ער יאָהרען, אַדאַנק דער אַגיטאַציע פון בערנס, מען, טיללעט און אנדערע האָט זיך צווישען די ניט געלערנטע אַרבייטער פון די לאָנדאָנער גאַז-פאַבריקען אָנגע-

הויבען אַ בּעדייטענדע סאָציאַליסטישע בּעווענונג. עס האָט זיך גע=
בּילדעט אַ פערבּאַנד פון די גאַז=אַרבּייטער, וועלכער איז אין אַ משך
פון אייגינע חדשים צייט שוין בּעשטאַנען פון גאַנצע טויזענדער
מיטגליעדער. אין מאַי 1889-טען יאָהר האָבּען די גאַז=אַרבּייטער
אָנגעהויבּען קעמפּפען מיט די אונטערנעהמער פאַר אַ קלענערען
אַרבּייטס-טאָג. פערלאָזענדיג די פאָרזיכטיגע און די שריטווייזע
פּאָליטיק פון די אַלטע פעראיינען, האָבּען זיי בּעשלאָסען אויף
אַ מאָל צו פערקלענערען זייער אַרבּייטס=טאָג פון 12 אויף 8 שעה.
צו דער אַלגעמיינער בּעוואונדערונג האָבּען די אונטערנעהמער זיך
אונטערגעגעבּען כמעט אָהן קאַמפּף און אויף אַלע לאָנדאָנער
גאַז-פאַבּריקען איז אַיינגעפיהרט געוואָרען אַן 8 שעה'דיגער
אַרבּייטס=טאָג.

יעצט וועלען מיר איבּערגעהן צו דער בּעוועגונג פון די „דאָ=
קער'ן", וועלכע האָבּען געשפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין דער ענט=
וויקלונג פון דעם ענגלישען סאָציאַליזם.

וואָס איז דאָס אַזעלכעס אַ דאָקער? יעדען טאָג גאַנץ פריה,
קען מען זעהען בּיי די לאָנדאָנער דאָקען*) אַ גאַנצע מחנה האַלבּ=
נאַקעטע און הונגעריגע מענשען. אָט די מענשען, וועלכע
וואַרטען מיט הכנעה אויף דעם מאָמענט, ווען דעם אונטערנעהמער
וועט זיך פאַרגעלוסטען אויפשטעהן פון שלאָף און קויפען אַרבּייטס=
הענד, אָט דאָס זענען די דאָקער'ן. אויף אַזאַ אופן קומט אויס,
אַז די דאָקערען זענען טאָג-אַרבּייטער, וועלכע אַרבּייטען איין טאָג
אויף איין האַפען, מאָרגען געהען זיי איבּער אויף אַן אַנדערען,
איבּערמאָרגען קען זיין, אַז זיי בּעקומען אין גאַנצען ניט קיין אַר=
בּייט און זענען געצוואונגען, ווי מען זאָגט: „לייגען די צעהנער אויף
דער פּאָליצע". דאָס אַליין וואָס די אַרבּייט פון דעם דאָקער איז ניט
קיין שטענדיגע, מאַכט שוין זיין לאַגע גענוג טרויעריג. ער קען
קיינמאָל ניט זיין זיכער, אַז ער וועט מאָרגען האָבּען וואָס צו עסען,
און פאַר איהם טאַקע וויקעלט זיך פאַנאַנדער דער גאַנצער אָבּ=
גרונד פון דעם האָפנונגס=לאָזען עלענד. אַחוץ דעם ליידעט כמעט

*) „דאָקען" הייסען די האַפענס, וואו ס'געפינען זיך פערשיעדענע איינריכ=
טונגען צום אַנלאָדען, אויסלאָדען און צו פעריכטען די שיפען. „דאָקערס" — דאָס
זיינען טרעגער בּיי די האַפענס אַנלאָדער.

קײן שום אַרבײטער ניט אַזוי פּיעל פון דער קאָנקורענץ, ווי דער דאָקער. פון עטליכע הונדערט מאַן, וועלכע דרעהען זיך אַרום בײ דעם דאָק, בעקומען אַרבײט נאָר עטליכע צעהנדליג און פערשטעהט זיך, אַז די גליקליכע נעהמען מיט שמחה אָן אַלע בעדינגונגען פון דעם אַרבײטס=געבער, ווי שווער זײ זאָלען ניט זײן.

נאָר די ערגסטע צרה אין דער אַרבײט בײ די דאָקען איז אין די 80=ער יאָהרען געווען די זאָגענאַנטע „פערמיטלער=סיסטעם". די בעלי=בתים פון די דאָקען, האָבען געוועהנליך ניט געוואָלט שליסען דעם אָבמאַך דירעקט מיט דער אונדיסציפּלינירטער אונאָרגאַניזירטער מאַסע; זײ האָבען בעסער געוואָלט האָבען עסק נאָר מיט עטליכע בעקאַנטע פּאָדריאַטשיקעס, אָדער ווי מען רופט זײ אין לאָנדאָן „קאָנטראַקטאָרען", וועלכע זענען געוועזען פעראַנטוואָרטליך מען זאָל ערפּיעלען די אַרבײט. אויף אַזא אופן האָט זיך אַרײנגעריסען צווישען דעם אונטערנעהמער און דאָקער, דער קאָנטראַקטאָר. דער קאָנטראַקטאָר האָט געקויפט גאַנצע מאַסען אַרבײטס=קראַפט פון די דאָקערען און דערנאָך האָט ער זײ פון זיך אויף זײן פעראַנטוואָרטליכקײט אין גאַנצען איבערגעגעבען דעם קאַפּיטאַליסט צום אויסנוצען. אַזוי ווי בײ דיזער סיסטעם פלעגען די דאָקערן עקספּלואַטירט ווערען דאָפּעלט, איז זײער לוין פערשטעהט זיך, געווען זעהר אַ נידעריגער. אַ חוץ דעם איז איבער די קאָנטראַקטאָרען קײן קאָנטראָל ניט געווען און יענע האָבען געקענט אונבעשטראָפט בענוצען זיך מיט די פרעכסטע שווינדלען אין זײערע אָבמאַכען מיט די אַרבײטער.

„די פערמיטלער-סיסטעם" האָט שטאַרק אויפגעוועקט דעם כעס פון די אַרבײטער, זײ האָבען איהר געגעבען זעהר אַ כאַראַקטעריסטישען נאָמען: „נעגער=האַנדעל".

אַזא טרויעריג לעבען פיהרט אין לאָנדאָן אַ אונגעהויערע גרויסע מאַסע טאָג=אַרבײטער. אַ לאַנגע צײט האָט מען ניט געגלויבט, אַז אָט די לומפּען, וועלכע האָבען ניט קײן בעשטימטען וואָהנונגס=אָרט, ניט קײן בעשטימטען פערדינסט, זאָלען קענען נעהמען אַנ'אַנטהײל אין אָרגאַניזירטען קאַמפף.

נאָר ניט אַזוי האָבען געקוקט אויף די זאַך די ענגלישע סאָציאַליסטען. אין סוף 80-ער יאָהרען האָבען ב ע ר נ ס, מ ע ן און נאָך אַנדערע אָנפיהרער פון ענגלישען סאָציאַליזם געווענדעט

זייער ערנסטע אויפמערקזאַמקייט אויף די דאָקער'ן. יעדען טאָג פלעגען זיי זיך בעווייזען צווישען די מאַסען, וועלכע פלעגען קומען זיך פערדינגען אויף די דאָקען, און פלעגען דאָרטען האַלטען רעדען וועגען די אידעען פון דער נייער וועלט. און אין גיכען האָבען די פערזאַמלונגען פון די מרה שחורה'דיגע אַרבייטער־מאַסען, וועלכע פלעגען פערצווייפעלט וואַרטען פון וואַנען די גאולה וועט קומען, זיך פערוואַנדעלט אין פלאַמענדע רעוואָלוציאָנערע מיטינגען. די קערנדלעך פון דער סאָציאַליסטישער פּראָפּאַגאַנדע זענען געפאַלען אויף אַ גוטען באָדען.

שוין אין יאָהר 1889 האָבען די אָבגעריסענע דאָקער'ן, צו דער גרויסער בעוואונדערונג און פרייד פון לאָנדאָנער פּראָ־לעטאַריאַט און צום גרעסטען שמערץ פון די קאַפּיטאַליסטען, זיך פעראייניגט אין אַ שטאַרקען און גוט־אָרגאַניזירטען פערבאַנד. אין דעם אייגענעם יאָהר האָט דער פערבאַנד געפאָדערט פון די אונטערנעהמער זיי זאָלען העכערען דעם אַרבייטס־לוין און אַרויס־יאָגען פון די דאָקען די „קאָנטראַקטאָרען". פערשטעהט זיך, אַז די קאַפּיטאַליסטען האָבען ענטזאַגט. — ס'האָט זיך אָנגעהויבען אַ שטרייק... דער שטרייק פון די דאָקערען האָט צוגעצייגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט. אַן'אַלגעמיינע בעוואונדערונג האָט אַרויסגערופען סיי דאָס אויפלעבען פון דיעזען דערשלאָגענעם אַרבייטער־שיכט, סיי די אונגעהויערע צאָהל שטרייקער, וועלכע האָט עררייכט ביז 180 טויזענד מאַן.

די דאָקערען האָבען בעקומען אַ ענערגישע שטיצע און הילף פון די חברים־פּראָלעטאַריער. די לאָנדאָנער אַרבייטער אַליין איז געלונגען צוזאַמענצוקלייבען פאַר די שטרייקער 450.000 רובל.

נאָר די דאַקער'ן האָבען אויך בעקומען שטיצע פון דייטש־לאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ. גלייך ווי די ידיעה וועגען שטרייק האָט עררייכט אויסטראַליען, האָבען די דאָרטיגע אַרבייטער אַרויסגעלאָזען אַ זאַמעל־ליסט פאַר די שטרייקער, וועלכע האָט אין עטליכע טעג געגעבען 300.000 רובל; דאָס געלד איז אָבגעשיקט געוואָרען טעלעגראַפיש אין דער קאַססע פון לאָנ־דאָנער פעראיין.

די אייגענטהימער פון די לאָנדאָנער דאָקען האָבען אונטער־

וואַרטעט זיך בעגעגענט פּנים אל פּנים ניט מיט אַ צערשפּליטערטער מאַסע פון אונגליקליכע טאָג־אַרבייטער, נאָר מיט דעם פּעראייניגטען פּראָלעטאַריאַט פון דער גאַנצער וועלט. אַזאַ קאַמפּף איז געוועזען איבער זייערע קרעפטען. זיי האָבען געמוזט אַנערקענען זייער ניעדערלאַגע: די אַרבייטער האָבען בעקומען אַ הוספה צו דער שכירות און דער „נעגער־האַנדעל" איז אָבגעשאַפט געוואָרען אויף אייביג.

דער ערפאָלג פון דעם שטרייק (1889) האָט געמאַכט דעם „דאָקער פעראיין" זעהר פּאָפּולער צווישען אַלע ענגלישע טאָג־אַרבייטער, וועלכע האָבען געאַרבייט אויף די דאָקען. דער פערבאַנד איז געוואַקסען ניט פון טאָג, נאָר פון שעה, כמעט אין אַלע האַפען אין לאַנד האָבען זיך געעפענט אָבטיילונגען. די צאָהל פון די מיטגלידער האָט אין איין יאָהר ערגרייכט ביז 60.000 מאַן און פון דעם קליינעם פערבאַנד לאָנדאָנער דאָקער איז גיך אויסגעוואַקסען אַ גרויסער „פערבאַנד פון די אַרבייטער אויף די דאָקען, ווערפען, האַפען פון גאַנץ ענגלאַנד און אירלאַנד".

אין די 90־ער־יאָהרען האָט דער פעראיין פון די דאָקער'ן געשפּיעלט זעהר אַ גרויסע ראָלע אין דער געשיכטע פון ענגלישען סאָציאַליזם. נאָך דעם זיעג איבער די אונטערנעהמער, האָט ער ערקלערט אַ אונאויפהערענדען קאַמפּף געגען דער מעסיגער ליבעראַלער ריכטונג, ביי וועלכער עס האָבען זיך נאָך אַלץ געהאַלטען אַ סך פון די אַלטע אַרבייטער פעראיינען.

מיר האָבען שוין געזעהען, אַז נאָך אין מיטען די 80־ער יאָהרען האָט שוין דער סאָציאַליזם געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג צווישען פערשיעדענע אַרבייטער־פעראיינען פון ענגלאַנד. פון דעסטוועגען, זענען די סאָציאַליסטען ביז 1899־טען יאָהר געוועזען אַ קליינע מינדערהייט.

נאָך אין סוף 80־ער יאָהרען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער ענגלישער אַרבייטער־קלאַסס האָט זיך צוטיילט אויף צוויי בעגעגענזעצליכע לאַגערן. אויף איין זייט זענען געשטאַנען די זאָגענאַנטע „אַלטע יוניסטען".

זיי האָבען געהאַלטען, אַז די הויפּט־אויפגאַבע פון די אַרבייטער־פערבאַנדען איז צו אָרגאַניזירען געגענזייטיגע הילף, פּענסיאָנער־קאַססען א. ז. וו. די קאַמפּפ'ס ציעלען זענען געשטאַנען

אויף דעם צווייטען פלאץ. לויט זייער מיינונג דארפען די ארבייטער זיך נישט צופיעל פארנעמען מיט פאליטיק. די שטרעבונג איבער=צוגעבען אלע ווערקצייג און פראדוקציאנס=מיטלען דער געזעלשאפט, האט זיך זיי פארגעשטעלט פאר א געפעהרליכע פאנטאזיע; זאגאר די פאדערונג פון פארלאמענט אנ׳ 8 שעה׳דיגען ארבייטס=טאג האט ביי זיי ארויסגערופען א שארפע אפאזיציע.

מיט גאר אנ׳אנדערער, א געגענזעצליכער פראגראם זענע ארויסגעטראטען די אנפיהרער פון „נייעם יוניאניזם" — די סאציא=ליסטען; זייערע פעראיינען האבען זיך געשטעלט נאר קאמפפס=אויפגאבען, זייערע קאססעס זענען געווען ספעציעל שטרייק=קאססעס. די סאציאליסטען האבען געפאדערט, אז דער גאנצער ענגלישער ארבייטער=קלאסס דארף זיך פעראייניגען אין איין מעכטיגע פאליטישע פארטיי און די ערשטע אויפגאבע פון זייער פראקטישער פאליטיק דארף זיין די פאדערונג פון א געזעצליך בעשטימטען 8 שעה׳דיגע ארבייטס=טאג.

ניט קוקענדיג דערויף, וואס צו דער שטים פון די סאציא-ליסטען האבען זיך אנגעהויבען צוצוהערען אלץ מעהרער ארבייטער, איז אין די 90=ער יאהרען באמת ניט געווען קיין איינפלוסרייכער פעראיין, וועלכער זאל אין גאנצען אננעהמען די סאציאליסטישע פראג-ראם. דיזער אומשטאנד האט געגעבען די אנפיהרער פון דעם אלטען יוניאניזם די מעגליכקייט ארויסצושטעלען די סאציאליסטען אלס א קליין הייפעלע בונטאוושטשיקעס, וועלכע האבען קיין שום פאקטישע קראפט.

דער פעראיין פון די דאקער׳ן האט אין גאנצען אומגעביטען די פאקטישע לאגע. ער האט גלייך פערנומען אנ׳אנשטענדיגען ארט צווישען די ארבייטער=ארגאניזאציעס. און צוזאמען מיט איהם האבען זיך אנגעהויבען ברייטער צו פערשפרייטען די פרינציפען פון „נייעם יוניאניזם".

דעם גרעסטען איינפלוס האט דער דאקער פערבאנד געהאט, קודם כל, אויף די אונגעלערנטע ארבייטער. אין יאהר 1889 האבען די טאג=ארבייטער פון ניו־קעסטעל געגרינדעט א פערבאנד וועלכער דאט אויסגעכאפט אלע ארומיגע שטעדט. דער לאנדאנער פער=באנד פון גאז=ארבייטער האט בעקומען גאנצע צעהנדליגע טויזענדער נייע מיטגליעדער אין דער פראווינץ. עס האט ווידער אויפגע=לעבט דער „אלגעמיינער פערבאנד פון אייזענבאהן-ארבייטער".

אַ דאַנק די דאָקער'ן, איז אין משך פון דעם איין 1889-טען יאָהר פערגרעסערט געוואָרען די צאָהל פון די אָנטהײלנעהמער אין די אַרבײטער=פעראיינען אויף גאַנצע 200,000 מאַן. די אַלע נײַע עלעמענטען זענען געוועזען פייערדיגע אַנהענגער פון די סאָציאַ= ליסטישע פּרינציפּען פון „נײַעם יוניאָניזם". דער קאָנגרעס פון „אַלגעמײַנעם פערבאַנד פון אײזענבאַהן=אַרבײטער" האָט דעם 19-טען נאָוועמבער 1890 בעשלאָסען: „דער פעראיין דאַרף זיך האַלטען אויף זײַן קאַמפּפס=פּאָזיציע, און זיך ניט פערנעהמען מיט דער איינריכטונג פון קראַנקען=קאַסעס און אונגליקספאַל=קאַסעס"...

„מיר" — שרײַבט דער גענעראַל=סעקרעטאַר פון נאַציאָנאַל- פערבאַנד פון די גאַז אַרבײטער און טאָג אַרבײטער — „שטעלען יעצט פאָר איינע פון די מעכטיגסטע אָרגאַניזאַציעס אין ענגלאַנד. מיר אַנערקענען נאָר אין הילפס=פאָרם — העלפען אין אַ צײַט פון שטרײַק. פאַר מיר האָבען קײַן ווערדע ניט די קאַסעס פאַר קראַנקע, אַרבײטסלאָזיגע און ז. וו., אונזער איינציגע אויפגאַבע איז צו פּאַרקירצען דעם אַרבײטס=טאָג און פאַרניכטען די זונטאָג=אַרבײט".

די נצחונות פון דעם נײַעם יוניאָניזם האָבען זיך ניט בעגרענצט בלויז מיט דעם געביעט פון פּראָסטע אַרבײט. צווישען די אַלטע פעראיינען פון די געלערנטע אַרבײטער בעמערקט זיך אויך אַ שטאַרקע ווענדונג אויף לינקס צום סאָציאַליזם.

נאָך אין יאָהר 1889 אויף דעם קאָנגרעס אין דענדי איז די מעהרהײַט פון דעם ענגלישען אַרבײטער=קלאַס געוועזען אויף דער זײַט פון דער אַלטער ריכטונג. דער אָנפיהרער פון אַלטען יוניאָניזם בראָדערס האָט דאָ געהאַט אַ פאָלקאָמען נצחון איבער די סאָציאַליסטען. נאָר שוין אין קומענדיגען יאָהר, אויף דעם קאָנגרעס אין ליווערפּול האָט זיך אַרויסגעוויזען אַ שאַרפע ענדערונג אין די אַנשויאונגען פון דעם אַרבײטער=קלאַס; אפילו דער פערבאַנד פון בראָדערסט, דער פערבאַנד פון די מויערער, האָט זיך ענטשיעדען אַרויסגעזאָגט פאַר אַן 8 שעה'דיגען אַרבײטס= טאָג. דער אויספיהרונגס=קאָמיטעט פון „דער פעראײניגטער געזעלשאַפט מאַשין=בוי=אַרבײטער" האָט אויסגעוועהלט אין דער צאָהל פון זײַנע דעלעגאַטען 2 בעוואוסטע „נײַ=יוניאָניסטען בערנס און מען און ער האָט אויף זײַ אַרויפגעלעגט די פליכט צו פיהרען אויף דעם קאָנגרעס אַ ענערגישע אַגיטאַציע פאַר אַ געזעץ וועגען

אַנ׳ 8 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג. אין דעם אייגענעם גייסט זענען געװעזען די רעזאָלוציעס פון דער אָרגאַניזאַציע טשעסליאַרעס און טאָג־אַרבייטער. מיט איין וואָרט, די מעהרהייט אַנטיילנעהמער אויף דעם ליווערפולער קאָנגרעס איז געשטאַנען אויף דער זייט פון די סאָציאַליסטען.

בערנס האָט וועגען דעם געשריבען פאָלגענדעס: „פון 60 בעשטימונגען פאָדערען 45, אַז די מלוכה און די געזעלשאַפט זאָלען פערטהיידיגען די עקספּלואַטירטע געגען די עקספּלואַטאָרס. אויב מען זאָל אויסשליסען די פראַגע וועגען אַנ׳ 8 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג, וועט זיך אַרויסווייזען אַז פון אַלע 20 פאָרשטעהער פון די אַרבייטער־פעראיינען, שטעהן 19 אויף דעם שטאַנד־פונקט פון די סאָציאַליסטען, נאָר אפילו אין דער פראַגע וועגען דער געזעצליכער פערקירצונג פון אַרבייטס־טאָג, האָבען מיר, סאָציאַליסטען, ערהאַלטען אַזאַ בעדייטענדע מעהרהייט, אַז מיר האָבען די פאָלע רעכט צו פייערען אונזער נצחון".

אויף די שפּעטערדיגע קאָנגרעסען האָט די מעהרהייט פון אָרגאַניזירען ענגלישען פּראָלעטאַריאַט ענדליך אָנגענומען די סאָציאַליסטישע פּראָגראַם.

אַלס ענדציעל פון דעם פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמפּף איז אַנערקענט געוואָרען דער איבערגאַנג פון אַלע פּראָדוקציאָנס־מיטלען צו דער געזעלשאַפט; דער 8 שעה׳דיגער אַרבייטס־טאָג איז אַרויס־געטראָטען, אַלס וויכטיגסטע און נאָהענסטע פּראַקטישע אויפגאַבע.

VIII.

דער היינטיגער צושטאַנד, די אַלגעמיינע ריכטונג (טענדענציעס) און די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די ענגלישע אַרבייטער־פעראיינען.

אין דעם פריהערדיגען קאַפּיטעל האָבען מיר שוין געזעהען, אַז דער סאָציאַליזם אין ענגלאַנד געפינט זיך שוין אויף אַ פעסטען באָדען. נאָר פון דעסטוועגען דאַרף מען ניט מיינען, אַז אין יעדען ענגלישען אַרבייטער־פעראיין איז די מעהרהייט סאָציאַליסטען, און אַז אַלע ענגלישע פעראיינען שטעלען פאָר אַ איינאַרטיגע מאַסע, וועלכע איז דורכגעדרונגען מיט איין געמיינזאַמען

גייסט. אִין עֶנגלאַנד צוּפאַלט דִי אַרבּייטעֶר=מאַסעֶ נאָך היינט אוֹיף צווייִ אָבגעֶזוּנדעֶרטעֶ גרוּפּפּעֶן: אוֹיף אוּנגעֶלעֶרנטעֶ אַרבּייטעֶר אוּן געֶלעֶרנטעֶ. צווִישעֶן אָט דִי בּיידעֶ גרוּפּעֶן אִיז אָפט ניטאָ קיין סאָלידאַריטֶעט: זייערעֶ אִינטעֶרעֶסעֶן אַזוֹי אוֹיך זייעֶר לאַגעֶ אִין דעֶר געֶזעֶלשאַפט זעֶנעֶן אָפטמאָל זעֶהר פעֶרשִידעֶן.

אָט דִי אִינעֶרלִיכעֶ צוּשפּאַלטוּנג פוּן עֶנגלִישעֶן פּראָלעֶטאַריאַט לייגט אוֹיך זיין שטעֶמפּעֶל אוֹיף דעֶם חאַראַקטעֶר פוּן דִי אַרבּייטעֶר=אָרגאַניזאַציעֶס. די פעֶרבּאַנדעֶן פוּן דִי געֶלעֶהרנטעֶ אַרבּייטעֶר אוּן פוּן דִי אוּנגעֶלעֶהרנטעֶ שטעֶלעֶן פאָר צווייִ אייגעֶנאַרטִיגעֶ, שאַרף אָבגעֶגרעֶנצטעֶ טִיפּעֶן, מִיט וועֶלכעֶ מִיר וועֶלעֶן זִיך באַלד בּעֶקאָנעֶן.

אַלס פאָרשטעֶהר פוּן דִי אוּנגעֶלעֶהרנטעֶ אַרבּייטעֶר פעֶראייניגעֶן, וועֶלעֶן מִיר נעֶהמעֶן דעֶם בּעֶקאַנטעֶן „פעֶראיין פוּן דִי אַרבּייטעֶר אוֹיף דאָקעֶן, ווערפעֶן אוּן האַפעֶנס פוּן גאַנץ עֶנגלאַנד אוּן אִירלאַנד".

נאָך דעֶם נצחון אִין יאָהר 1889 אִין דִי הוֹיפּט=שטרעֶבּוּנג פוּן דִי דאָקעֶר'ן אִין זייעֶר פּראָפעֶסיעֶ געֶוועֶזעֶן אָנגעֶוועֶנדעֶט אוֹיף דעֶם, צוּ נוֹיטעֶן דִי אוּנטעֶרנעֶהמעֶר אַנצוּעֶרקעֶנעֶן דעֶם פעֶראיין אוּן שלִיעֶסעֶן דעֶם אָבמאַך נִיט מִיט אייִנצעֶלעֶ אַרבּייטעֶר, נאָר מִיט דעֶם „געֶנעֶראַל סעֶקרעֶטאַר" פוּן פעֶראיין, ווִי דאָס פּראַקטִיקירט זִיך אִין אַלעֶ צווייגעֶן פוּן דעֶר עֶנגלִישעֶר אִינדוּסטרִיעֶ, וואוּ דִי אַרבּייטעֶר זעֶנעֶן גוּט אָרגאַנִיזִירט. פעֶרווירקלִיכעֶן דִיעֶזעֶ אוֹיפגאַבּעֶ אִיז בּיי דעֶר דאָקעֶר=אַרבּייט געֶוועֶן כמעט אוּנמעֶגלִיך: אוֹיפ'ן וועֶג זעֶנעֶן געֶשטאַנעֶן אַזעֶלכעֶ מניעות, וועֶלכעֶ ס'איז געֶוועֶן אוּנמעֶגלִיך צוּ בּעֶזייטִינגעֶן. אַנ'אָבמאַך מִיט אַ גאַנצעֶן פעֶראיין, אָדעֶר ווִי מעֶן רוּפט עֶס אִין עֶנגלאַנד „אַ קאָלעֶקטִיווער אָבמאַך" — אִיז לייכט צוּ עֶררייכעֶן נאָר אִין דעֶם פאַל, ווען דעֶר אוּנטעֶרנעֶהמעֶר אִיז געֶצוואוּנגעֶן צוּ האָבעֶן צוּטהאָן מִיט געֶלעֶרנטעֶ אַרבּייטעֶר. אַזעֶלכעֶ אַרבּייטעֶר אִיז פעֶרהעֶלטעֶנִיסמעֶסִיג נִיט דאָ קיין סך, אוּן פעֶראייניגעֶן זיי אִין איין פעֶרבּאַנד אִיז נִיט שווער. דעֶרִיבּעֶר אִיז אִין דִי צווייגעֶן פוּן דעֶר קוואַלִיפִיצִירטעֶר אַרבּייט פאַר דעֶם אוּנטעֶרנעֶהמעֶר זעֶהר רִיזִיקאַלִיש זִיך איינצוּעֶקשנ'עֶן אוּן נִיט וועֶלעֶן אַנעֶרקעֶנעֶן דִי פאָדעֶרוּנגעֶן פוּן פעֶרבּאַנד. עֶר קעֶן אִין גאַנצעֶן בּלייבּעֶן אָהן „אַרבּייטעֶר=העֶנד", וואָס עֶס הייסט פאַר אִיהם אִין גאַנצעֶן בּדִיל-דל וועֶרעֶן.

נִיט אַזוֹי בּעֶשטעֶהט דִי זאַך אוֹיף דִי דאָקעֶן. דִי אַרבּייט

אויף די דאָקען בעשטעהט הויפטזעכליך אין דעם אָנלאָדען. און אויס לאָדען די שיפען״, טראָגען אויסגעלאָדענע סחורות אין די האַפען־לאַגערען.

צו אַזאַ אַרבייט פאָדערט זיך נאָר פיזישע קראַפט. מען דאַרף קיין שום געוואוינהייט. יעדער פויער וועלכער איז צופעליג אַרייַנגעפאַלען אויף די דאָקען, קען ערפילען די אַרבייט כמעט מיט אַזאַ ערפאָלג, ווי דער פראָפעסיאָנעלער דאָקער, וועלכע אַרבייט שוין אויף האַפען גאַנצע צענדליגע יאָהרען. די בעלי־בתים פון די דאָקען האָבען שטענדיג אַ בעדייטענדען פאָררראַט פרייהע אַרבייטס־קראַפט, דען לײדיגע, פשוטע אַרבייטער קען מען צו יעדער צייט געפינען איבער גענוג אין יעדער גרויסער ענגלישער שטאָדט.

דורך די שווערע אַרבייטס־בעדינגונגען ביי די דאָקער׳ן האָבען זיך די אונטערנעהמער געקענט ענערגיש שטעלען געגען די פאָדערונגען, וועלכע דער פעראיין האָט אַרויסגעשטעלט. נאָך אין יאָהר 1888, ווען עס האָט זיך נאָר וואָס אָנגעהויבען הערען אַ אונצופרידענהייט צווישען די דאָקער׳ן האָבען די פריוואַטע קאָמפאַניעס פון די לאָנדאָנער דאָקען געהײלט זיך צו פעראייניגען אין אַ פערטהיידיגונגס־פערבאַנד, און בראש פון דעם פערבאַנד איז געשטאַנען דער „אַלגעמיינער קאָמיטעט פון לאָנדאָן אונד אינדיען״. אָט דער אַלגעמיינער קאָמיטעט האָט גענומען אַן ענערגישען אַנטייל אין דער גרינדונג פון דער זאָ גענאַנטער „ליגע פון פרייען אַרבייט״, וועלכע האָט געהאַט איה־ הויפט אויפגאַבע אַרויסצוטרעטען געגען דעם „דעספאָטיזם״ פון די אַרבייטער־פעראיינען. קעמפפען געגען דעם „קאָלעקטיווען אָבמאַך״ און ליבען אין שרייענדע רעקלאַמעס דעם פערלאָרענעם גן־עדן פון דער בורזשואַזיע, די פרייע קאָנקורענץ, פרייע אָבמאַכען צווישען איינצעלנע אַרבייטער און אונטערנעהמער. די ליגע האָט ניט געהאַט קיין שום ערפאָלג: אַחוץ די אונטערנעהמער און זייערע געדונגענע אַגענטען איז נאָר אַריין אַ קלײנער צאָל אַרבייטער פון דעם אָבפאַל פון פראָלעטאַריאַט, אומגליקליכע לומפען — פראָלעטאַריער. אַ זעלכע זענען שטענדיג גרייט צו פערקויפען זייער נשמה פאַר אַ גראָשען. סוף כל סוף זענען פערלאָרען געוואָרען בחנם די קאַפּיטאַלען, וועלכע די בורזשואַזיע האָט מנדב געווען אויף צולויבען אין הימעל אַריין

די בעריהמטע „פרייע" אַרבײַט: די שרײַענדע פּערזאַמלונגען פון די ליגע־העלדען האָט ניט אַרויסגערופען בײַ דעם אָרגאַניזירטען פּראָלעטאַריאַט קײן שום פּחד, נאָר בלויז אַ פּעראַכטונגס־שמײַכעל.

אויב די פראַגע פון די אונטערנעהמער צוריק צודרעהען דעם ראָד פון דער געשיכטע אויף גאַנצע הונדערט יאָהר איז אין אַלגעמײן ניט געלונגען, האָט זיך דאָך אײַנגעגעבען אין אײנצעלנע צווײַגען פון דער פּשוטער אַרבײַט צו ערבײַכען אײניגער מאַסען אַנ'ערפאָלג. די אַרבײַט אויף די דאָקען געהערט טאַקע צו יענע אַרבײַטס־צווײַגען.

אַלע אַ תשובה אויף די פאָדערונג פון דאָקען־פערײן וועגען אַ קאָלעקטיוועז אָבמאַך, האָט דער „אַלגעמײנער קאָמיטעט פון לאָנדאָן און אינדיען" אײַנגעפיהרט די זאָ גענאַנטע „בלאַנקען אויף פרײַע אַרבײַט". נאָר די אַרבײַטער, וועלכע האָבען געהאַט אַזעלכע בלאַנקען, האָט מען צוגעלאָזען צו די דאָקען, און יעדער אַרבײַטער, וועלכער האָט געגומען אַזאַ בלאַנק, האָט זיך דערמיט אַלײן שוין פערפּליכטעט אָבצוזאָגען זיך פון דעם קאָלעקטיווען אָבמאַך און פון דער פאָדערונג ניט צו דערלאָזען אויף די דאָקען יענע אַרבײַטער, וואָס זענען ניט קײן מיטגלידער פון פערײן. אויף אַזאַ אופן קעהרען מיר זיך אום צוריק צו דער סיסטעם, וועלכע די אונטערנעהמער האָבען, ווי מיר ווייסען שוין, ברייט פּראַקטיצירט אין אָנפאַנג X X־טען יאָהר־הונדערט און וועלכע איז דאַמאָלס בעוואוסט געוועזען אונטער דעם נאָמען „צושטעלען אַ דאָקומענט".

נאָר דאָס „צושטעלען אַ דאָקומענט" האָט אויף דער שוועל פון צוואַנציגסטען יאָהר הונדערט ניט געהאַט אין די דאָקען־אונטער־נעהמונגען אַזאַ שלעכטע ווירקונג אויף די פערײנען, ווי 75 יאָהר צוריק. די אונטערנעהמער איז דאָס נאָר געלונגען אויף העלפט, און ביז אַ געוויסען גראַד זענען זײ אַלײן אַרײַנגעפאַלען אין דעם גרוב, וועלכען זײ האָבען מיט אַזוי פיעל ענערגיע געגראָבען פאַר די אָרגאַניזירטע דאָקער'ן.

ניט נאָר די מיטגלידער פון דעם דאָקער'ן פערײן זענען ניט געגאַנגען אויף די בעדינגונגען פון די אונטערנעהמער; יעדער פיעל ווייניג אָרענטליכער אַרבײַטער האָט זיך אויך אָבגעזאָגט צו נעהמען „אַ בלאַנק פון פרייע אַרבײַט". דער אויסדרוק „צעטעל־

אַרבייטער" איז געוואָרען אַזאַ פעראַכטונגס-נאָמען ווי „שוואַרץ-פוסיגער"*). נאָר גאָר די עלענדסטע, אין מאָראַל'ען און גייסטיגען זין אַרבייטער, די לעצטע לומפּען, זענען מ־וצה נעהמען אַרבייט אויף די בעדינגונגען פון די אונטערנעהמער און פערראַטהען די אַלגעמיינע זאַך. סוף כל סוף האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מיט בלאַנקען קומט אָהן נאָר דער ערגסטער אָבפאַהל פון די דאָקען-אַרבייטער, וועלכע זענען גאָר ניט פעהיג צו אַ רעגעלמעסיגע און ענערגישע אַרבייט.

זייער אַרבייט איז געוועזען אויף אַזוי פיעל אונפּראָדוקטיוו, אַז זי האָט די קאַפּיטאַליסטען ניט געגעבען קיין שום ריוח. די אונטערנעהמער זענען געבליבען אין זעהר אַ טרויעריגער און לעכערליכער לאַגע. זיי האָבען געוואָלט פערניכטען דעם פעראיין כדי צו פערגרעסערען דעם ריוח, און באמת האָבען זיי איהם נאָר פערקלענערט. זיי האָבען זיך דעריבער געמוזט אָבזאָגען פון זייער פּלאַן.

כמעט אַלע דאָקען-קאָמפּאַניעס האָבען ווידער אָנגעהויבען צוצונעהמען אויף אַרבייט די מיטגליעדער פון די אַרבייטער פעראיינען.

אויף אַזאַ אופן איז די אונטערנעהמער ניט געלונגען אַרויסצושטויסען די אָרגאַניזירטע אַרבייטער פון די דאָקען, נאָר דער דאָקען-פעראיין האָט אויך ניט ערדייכט זיינע פאָדערונגען פון אַ קאָלעקטיווען אָבמאַך. „די אַרבייטער מיט בלאַנקען" בילדען נאָך אַלץ אַ בעדייטענדען טייל פון די דאָקערן און שטערען שטאַרק די פריעדליכע טהעטיגקייט פון פעראיין און די מעגליכקייט צו געפינען אַן אונבעגרענצטע צאָהל „שוואַרץ-פוסיגע" אין דער צייט פון אַ שטרייק, שוואַכט שטאַרק אָב די קראַפט פון זיין קאַמפּפס-פּאָליטיק.

דער אומשטאַנד, וואָס צו דער אַרבייט אויף די דאָקען קען צוטרעטען יעדער פּראָסטער אַרבייטער, ווירקט זעהר שלעכט ניט נאָר אויף די אויסערליכע טהעטיגקייט פון פעראיין, נאָר אויך אויף זיין אינערליכע לאַגע. אפילו צווישען דעם בעסערען טייל

*) שוואַרץ-פוסינער רופט מען אין ענגלאַנד א שטרייק-ברעכער. א ענגלישען אַרבייטער קען מען מיט קיין שום זאך ערגער ניט בעליידיגען, ווי מיט דעם נאָמען „שוואַרץ-פוסיגער".

דאָקטאָרן, וועלכע זענען אָרגאַניזירט אין פערײן, איז אויך דאָ
יונגע אַרבייטער, וועלכע זאָלען האָבען אַ שטענדיגע און בעשטימ־
טע אַרבייט, וועלכע זאָלען גוט וויסען זייערע אַרבייטס־בעדינגונגען
און הויפּט־זעכטליך, וועלכע זאָלען זיין געוואָהנט צו אַנ׳אָרגאַני־
זירטע טהעטיגקייט געמיינזאַם מיט די חברים. דער גרעסטער
טייל פון פעראיין בעשטעהט פון אָנגעקומענע, צופעליגע עלעמענטען.

די שלים־מזל׳ניקעס פון די זאָגענאַנטע „פרייע פּראָפעסיעס“
—אַדוואָקאַטען, לעהרער, זשורנאַליסטען, וועלכע האָבען זיך
אָבגעריסען פון זייער שטאַנד, פאַבריק־אַרבייטער, וועלכע זענען
אַריינגעפאַלען אין די אַרבייטס־לאָזיגע אַרמעע, די אונגעהויערע
מאַססע דאָרף־אַרבייטער, וועלכע זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען
אין שטאָדט אַריין צוליעב דעם שטילשטאַנד אין דער לאַנד־
ווירטשאַפט — אָט די גאַנצע פערשידען־פאַרביגע מאַססע,
יאָגענדיג זיך נאָך ברויט, פערפלייצען פערשידענע צווייגען פון
דער פּשוטער אַרבייט און אויך פון די דאָקען. פערשטעהט זיך,
אַז סיי די שטענדיג־וואַנדערנדע שלים־מזל׳ניקעס, וועלכע זענען
נאָך זייער פּסיכאָלאָגיע עהנליך צו די לומפּען־פּראָלעטאַריער, סיי
די געוועזענע דאָרף־אַרבייטער מיט זייערע קליינע בעדערפניסען
און שמאָלען פערשטאַנד — זענען ניט זעהר פעהיג ענערגיש און
פעסט צו פיהרען דעם שווערען קאַמפּף פון די אַרבייטער־פעראיינען.
דאָס וואַנדער־פאָלק איז נאָר פעהיג צו שטורמישע אָבער ווייניג
דויערנדע אויפברויזונגען, וועלכע פערבייט זיך באַלד מיט גלייכ־
גילטיגקייט און פערצווייפלונג אָדער זאָגאַר מיט אַ הי. ב׳ריגער
שטימונג.

וואָס אָנבעלאַנגט די געוועזענע דאָרף־אַרבייטער קענען זיי
זעהר שווער פערשטעהן די אַלגעמיינע אויפגאַבען פון קעמפּפענדען
פּראָלעטאַריאַט. די לעבענס־אינטערעסען פון פויער געהן ניט
ווייטער פון זיין אייגענעם דערפעל: וואָס ס׳מהוט זיך הינטער
די גרענצען פון זיין דאָרף אינטערעסירט איהם גאַנץ ווייניג.

דעריבער איז גאַנץ נאַטירליך, וואָס דער פויער ווענדעט אָן
זיין גאַנצע אויפמערקזאַמקייט נאָר אויף זיין פאַמיליע, אויף זיין
אייגענע ווירטשאַפט: אַלע געזעלשאַפטליכע ענינים און אַלע
געזעלשאַפטליכע ערשיינונגען אינטערעסירען איהם נאָר אויף אַזוי
פיעל, אויף וויפיעל ער קען פון זיי ערוואַרטען צו האָבען

אין גיכען זיכערע נוצען פאר זיך אדער פאר זיין פאמיליע. אמת טאקע, אז אין ענגלאנד איז שוין לאנג ניטא קיין זעלבסט־שטענדיגע פויערים; דער דארף־ארבייטער איז דארט אן אמת'ער בעזיצלאזער פראלעטאריער. נאר צוליעב דעם אבגעזונדערטען און אבגעשטאנענעם דארפישען לעבען, טראגען נאך די דארף־ארבייטער אויף זיך דעם שטעמפעל פון דעם אלטען קליינעם ערד־אייגענטהימער.

די געשיכטע פון דעם דאקער־פעראיין גיט אונז די מעגליכקייט זיך גענוי צו בעקענען מיט די רעסטען פון דער פויערשער אדער קליינבירגערליכער בעגרענצטהייט ביי די אנגע־פאהרענע שטאדט־ארבייטער.

אין יאהר 1889, ווען די גרויסע נדבות. וואס האבען זיך געשאטען פון אלע זייטען אין דאקער־פעראיין, האבען זיכער געמאכט דעם נצחון, און די גרויסע געלד־סומען, וועלכע האבען זיך אנגעזאמעלט אין דער קאסע פון פעראיין, האבען געגעבען די מעגליכקייט צו האפען אויף שטארקע שטיצע, איז די צאהל מיטגליעדער געוואקסען מיט אן'אונגעהויערער גיכקייט. נאר אט איז פערביי די צייט פון שארפען קאמפף. דער פעראיין האט זיך דערשלאגען א העכערען לוין און די אבשאפונג פון דער „פערמיטלער סיסטעם" ניט נאר פאר זיינע מיטגליעדער נאר פאר אלע דאקערן; אין דער זעלבער צייט ווערט בעשטימט, אז די קאסע זאל דינען נאר אויף קאמפפס־צוועקען: די שטיצע אין פאל פון קראנקהייט אלטקייט א. ז. וו. ווערט אבגעשאפט. די אנגעקומענע ארבייטער מיט זייער קליינבירגערליכער פסיכאלאגיע פערלירען דעם גאנצען אינטערעס צום פעראיין. זיי האבען שוין אין פעראיין ניט געזעהן קיין דירעקטען נוץ פאר זיך אדער פאר זייערע פאמיליעס, און דעריבער טראגען זיי בעסער אריין זייערע אבשפארונגען אין די קאסעס פאר געגענזייטיגע הילף. אין די 90־ער יאהרען האט די צאהל מיטגליעדער פון דאקער־פעראיין אנגעהויבען שטארק פאלען, און יעצט ענטהאלט ער ניט מעהר ווי 20.000 מיט־גליעדער, און אפילו פון די 20.000 זענען פיעלע נאר אן'איבע־ריגע לאסט, זיי טרעטען ניט ארויס פון פעראיין הייל צוליעב דעם, ווייל ער האט בעשטימט ארויסצוגעבען קליינע שטיצע אויף הוצאות הקבורה פאר מיטגליעדער פון פעראיין.

דער דאָקער-פערייִן קען אַלזאָ ניט ערפילען מיט ערפאָלג זיינע אויפגאַבען אַלס קאַמפּפס-אָרגאַניזאַציע און ניט צוליעב וועלכער ס'איז צופעליגער אורזאַכע, נאָר צוליעב דעם כאַראַקטער גופא פון דעם אַרבייטס-צווייג, אין וועלכען ער פיהרט זיין טהעטיגקייט. אין אַזעלכע אונגינסטיגע בעדינגונגען געפינט זיך די טהעטיגקייט פון יעדער אַרבייטער-פעראיין, וועלכע בעשטעהט אויסנאַהמליך פון טאָג-אַרבייטער. די טאָג-אַרבייטער שטעהען שטענדיג פאַר די ראַדיקאַלסטע פּראָגראַם; אין דער צייט פון גרויסע שטרייקען און איבערהויפּט אין יעדען שאַרפען קאַמפּף מיט די אונטערנעהמער, דינען זיי דעם פּראָלעטאַריאַט אַלס מוסטער מיט זייער זעלבסט-אָפּפערונג און בעגייסטערונג. דערפאַר אין דער פריעדליכער צייט קיהלען זיי זיך אָב; די געמיינזאַמע אינטערעסען טרעטען אָב אויף דעם צווייטען פּלאַן פאַר די פּערזענליכע און די אָרגאַניזירטע אַרבייט מאַכט קליינע פאָרשריטע.

פונקט דער היפך איז די אָרגאַניזאַציע פון דער קוואַליפיצירטער אַרבייט. אָט די גרויסאַרטיג און מוסטערהאַפט-געבויטע אָרגאַניזאַציעס זענען דאָס רוב דורכגעדרונגען מיט אַן ענגער קאָנסערוואַטיווער און אָפּטמאָל פּראָסט רעאַקציאָנערער פּאָליטיק, וועלכע וויל ענדע דעם XIX-טען יאָהרהונדערט אַריינבלאָזען אַ נייע נשמה אין די אַלטע אידעאַלען און האָפנונגען פון דער מיטעלאַלטערליכער האַנדווערקעריי. „דער פערבאַנד פון די קעסעל-מאַכער, שיף-בוי-אַרבייטער“ שטעלט אונז פאָר אַ כאַראַקטעריסטישען בילד פון די אָבגעשטאַנענע אַרבייטער-פעראיינען אין ענגלאַנד. ¹) ניט קוקענדיג אויף אַלע ערפאָלגען פון דער סאָציאַליסטישער ריכטונג, שטעהט נאָך דאָ דער אַלטער יוניאָניזם אין גאַנצען אונבעריהרט.

די אַרבייטער פון דער שיף-בוי אינדוסטריע צופאַלען אויף צוויי שאַרף-אָבגעזונדערטע שיכטען. ²) צו איינעם געהערען די אַרבייטער פון דער מעהרער קינסטלערישער אַרבייט — די שיף-בויער, וועלכע בעטייליגען זיך דירעקט אין דעם שיפבויען. צו דעם אַנדערען געהערען זייער געהילפע, די פּשוטע אַרבייטער. די אונטערנעהמער האָבען נאָר צוטהון מיט די געלערנטע אַרבייטער, וועלכע דינגען פון זיך געהילפע. לויט דער סיסטעם, וואָס הערשט אויף די ווערפען, דער סיסטעם פון שטיק אַרבייטס-לוין, הענגט אָב דער פערדינסט פון פּשוט'ן אַרבייטער פון איין זייט פון דעם פּרייז,

פאַר וועלכען ס'איז אָנגענומען געוואָרען דער גאַנצער פּאָדריאַד, פון דער צווייטער זייט — פון דער צאָהל אַרבייטסשטונדען. פערשטעהט זיך, אַז די געלערנטע אַרבייטער סטאַרען זיך וואָס וועניגער אָבגעבען די פּשוט'ע אַרבייטער פון דער סומע, וועלכע זיי בעקומען פון דער גאַנצער אונטערנעהמונג.

אויף אַזאַ אופ'ן קומט אויס, אַז די שיף-בוי-אַרבייטער זענען, אין דער בעציהונג צו די פּשוטע אַרבייטער, אונטערנעהמער-עקספּלואַטאַטאָרען. דער רעזולטאַט פון דעם איז אַ שאַרפע מלחמה צווישען די געהילפע און זייערע „בעלי-בתים" — די אייגענטליכע שיף-בויער.

אין דעם שיף-בוי-פעראיין נעהמט מען קיין געהילפע ניט צו; דאָ קענען אַריינטרעטען נאָר יענע געלערנטע אַרבייטער, וועלכע האָבען דאָס רעכט זיך צו רופען שיף-בויער.

די געהילפע זענען געצוואונגען צו גרינדען זייערע אייגענע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע בעציהען זיך צו דעם שיף-בוי-פעראיין, ווי צו אַ פעראיין פון אונטערנעהמער. ווי שאַרף עס איז דער קאַמפּף צווישען אָט די ביידע שיכטען אַרבייטער קען מען זעהען פון דעם פאָלגענדען פאַקט. אין יאָהר 1892 איז אין סענדערלאַנד פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען די געהילפע און די אייגענטהימער פון די ווערפען. אויף דעם אָרט פון די שטרייקענדע, האָבען די אייגענטהימער אַרויסגערופען אַרבייטער פון די מערב'דיגע לאַנד-ווירטשאַפט-ראַיאָנען. אין דעם טאָג, ווען די „שוואַרץ-פיסיגע" זענען אָנגעקומען, האָבען די שיף-בוי-אַרבייטער געשפּילט די ראָלע פון פּאָליציי-בעאַמטע; אויף דעם גאַנצען וועג פון וואָגזאַל ביז די ווערפען האָבען זיי געשיצט די אָנגעקומענע געגען די גוואַלד-טהאַטען פון די געהילפע. אין דער צייט פון גאַנצען שטרייק האָבען די שיף-בוי-אַרבייטער מקרב געווען די „שוואַרץ-פיסיגע" ניט וועניגער, ווי די קאַפּיטאַליסטען אַליין. נאָך דער אַרבייט פלעגען זיי פאַר זיי מאַכען בעלער, און האָבען איבערהויפּט מיט אַלע כחות געהאָלפען די קאַפּיטאַליסטען מנצח צו זיין די געהילפע.

דער שיף-בוי-פעראיין האַסט ניט נאָר די געהילפע פון זייערע ווערפען, נאָר איבערהויפּט אַלע ניט-געלערנטע אַרבייטער. שטרע-בענדיג מיט אַלע כחות איינצוהאַלטען זייער פּריווילעגירטע לאַגע אַלס אַרבייטער-אַריסטאָקראַטיע, געברויכען די שיף-בוי-אַרבייטער

אלע מיטלען ניט אריינצולאזען די פעראיינען פון די פשוטע ארבייטער אין די „אלגעמיינע פעדעראציע פאר ארבייטער פון דער שיף-בוי-ארבייט", ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די פעראיינען פון די פשוטע ארבייטער האבען אסך מאל געשטיצט מיט געלד די שיף-בוי-ארבייטער אין דער צייט פון שטרייק.

דער קורצזיכטיגער עגאאיזם, זעלבסטליעבע און אבגעזונדערט-הייט פון די שיף-בוי-ארבייטער בעוויזען זיך אין אלע געביעטען פון זייער טהעטיגקייט, און צייטענווייז אין אזא שארפען כאראקטער, אז פון איניגע פון זייערע פלענער שמעקט מיט דעם שימעל-גערוך פון די מיטעלאלטערליכע צעכען. זיי שטרעבען איבעראניים אויפצושטעלען די מיטעלאלטערליכע געזעצען וועגען לעהר-אינגלעך. לויט זייערע סטאטוטען הייבט מען אן זיך לערנען די מלאכה צו 14 יאהר, נאר דערגרייכען די מדרגה פון א לעהר-אינגעל קען מען, נאך זייער סטאטוט, נאר נאך צוויי יאהר לעהרע. א יונגעל פון 16 יאהר ווערט א לעהר-אינגעל. אזוי בלייבט ער גאנצע פינף יאהר „צוגעשמידט" צו זיין מייסטער דורך א קאנטראקט; נאר נאך דעם טערמין, גיט איהם דער פעראיין ארויס א צייגניס, אז ער איז פעהיג צו ארבייטען אלס א פאלבערעכטיגטער שיף-בוי-ארבייטער. די שיף-בוי-ארבייטער האבען שוין לאנג געפיהרט א קאמפף געגען דעם אונבעגרענצטען געברויך פון לעהר-אינגלעך-ארבייט, און אין יאהר 1893 איז זיי באמת געלונגען צו בעגרענצען די צאהל לעהר-אינגלעך מיט צוויי אויף יעדע 7 פאלבערעכטיגטע ארבייטער.

אט דאס איז דער „פעראיין פון קעסעל-מאכער און שיף-בוי-ארבייטער" — דער כאראקטעריסטישער פארשטעהער פון דער ארבייטער-אריסטאקראטיע. מיר זעהען, אז צווישען דיזע שיכטען וואלט די סאציאליסטישע פראפאגאנדע געווען פאלקאם אונפרוכט-באר. כל זמן די טעכנישע ענטוויקלונג וועט גרינדליך ניט אומענדערען די ארבייטס-בעדינגונגען אין דער שיף-בוי-אינדוסטריע, כל זמן דער לאנגער לעהר-טערמין וועט ניט פערניכטעט ווערען דורך די ברייטע אנווענדונג פון מאשין-ארבייט, וועלכע מאכט מעגליך זיך צו בענוטצען מיט פשוטע ארבייטער, וועלען די שיף-בוי-ארבייטער הארטנעקיג שלעפען צוריק, שעפענדיג זייערע אידעאלען ניט אין די מאדערנע בעדינגונגען פון דעם פראלעטארישען

בּעפרײַאונגס=קאַמפּף, נאָר אין די אַלט=פראַנקישע צעכען=אָרדנונגע, פון מיטעל־אַלטער.

מיר האָבען זיך בּעקאַנט מיט צוויי טיפּען פון די ענגלישע אַרבּייטער=פעראייגען: ערשטענס מיט די פעראַבאַנדען פון די נידע=ריגערע פּראָלעטאַרישע שיכטען, פּשוטע אַרבּייטער אין אמת'ען זין פון וואָרט, ווי למשל די דאָקער'ן, און צווייטענס, מיט די פער=איינען פון די מעהרער קינסטליכע אַרבּייט פון דער אַרבּייטער אַריס=טאָקראַטיע, צו וועלכער עס געהערט „דער פעראיין פון די קעסעל=מאַכער און שיף=בּוי=אַרבּייטער".

עס שטעלט זיך אַרויס, אַז די רעגעלמעסיגע ענטוויקלונג פון די אַרבּייטער=אָרגאַניזאַציעס פון דיזע געגענזעצליכע טיפּען בּעגעגענט אויף איהר וועג הינדערניסען, וועלכע זענען נאָך זייער כאַראַקטער נאָך געגענזעצליך, נאָר וועלכע בּרײַנגען צו איינעם און דעם זעלבּען רעזולטאַט: אין די בּײדע פאַלען האָבען די פעראייגען ניט קיין פעסטע צוקונפט. די אַריסטאָקראַטען פון דעם אַרבּייטער קלאַסס שליסען אויס, צוליעב זייער פּריווילעגירטע לאַגע, זייערע אינטע=רעסען פון די אַלגעמיינע אַרבּייטער=אינטערעסען; זיי קענען ניט פערשטעהען, אַז זייערע אינטערעסען זענען סאָלידאַריש מיט די אינ=טערעסען פון גאַנצען פּראָלעטאַריאַט. די פּשוטע אַרבּייטער ווייטער, זענען ניט פעהיג בּיי זייער גאַנצען ראַדיקאַליזם, פעסט איינצואָרד=נען די אינערליכע אָרגאַניזאַציע פון פעראיין.

נאָר אויסגלײַכענדיג די געגענזאַצען צווישען דער קוואַליפיצי=רטער און פּשוטער אַרבּייט, נאָר פעראייניגענדיג דיזע געגענזעצליכע אָרגאַניזאַציעס אין איין האַרמאָנישעס גאַנצעס, קען זיך בּילדען אַזאַ טיפּ פעראיין, וועלכער זאָל דינען די אַלגעמיינע אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט.

נאָר אַזאַ פעראיין וועט קענען אין ענגלאַנד אַריינפיהרען אין לעבּען דעם סאָציאַליזם, נאָר אַזאַ פעראיין וועט קענען זיין דאָס אמת'ע קערנדעל פון דער צוקינפטיגער פרייהייטס=מלוכה; ער וועט אין זיך פעראייניגען דעם פרייהען צוטריט מיט דער שטרענגער אָרגאַניזאַ=ציאָנס=דיסציפּלין, אַ רייכע קאַססע מיט אַ בּרייטער סאָציאַל=פּאָלי=טישע פּראָגראַם, מיט איין וואָרט, דעם ראַדיקאַליזם פון די נידע=ריגע פּראָלעטאַרישע שיכטען מיט דעם ניכטערען פערשטאַנד וועגען די דירעקטע אויפגאַבּען פון לעבּען. פערשטעהט זיך, אַז פּראַקטיש

פערווירקליכען אַזאַ אידעאַלען פעראיין איז מעגליך נאָר אין די אינדוסטריעלע צווייגען, וואו דער טעכנישער פראָגרעס האָט שוין אַוועקגעשטעלט אויף איין מדרגה די געלערנטע און פשוטע אַרבייטער, וואו דיזע ביידע שיכטען שפּילען אַ גלייכע וויכטיגע ראָלע אין דער פּראָדוקציאָן, און וואו זייערע אינטערעסען זענען ניט געגענזעצליך, ווי מיר האָבען דאָס געזעהען ביי די שיף־בוי־אַרבייטער און זייערע געהילפע, נאָר גיסען זיך צוזאַמען און ווערען געמיינזאַמע אינטערעסען.

אַלס אַ ביישפּיעל פון אַזאַ פאָלקאָמען טיפּ אַרבייטער־פעראיין קען דינען די „פעראייניגטע געזעלשאַפט פון מאַשין־בוי־אַרבייטער".

אַ לאַנגע צייט איז דער פעראיין פון די מאַשין־בוי־אַרבייטער געוועזען אַ טיפּישע אָרגאַניזאַציע פון געלערענטע אַרבייטער און געוועזען אַזוי שמאָל, קורצזיכטיג־אָבגעזונדערט ווי איבערהויפּט אַלע אַלטע פעראיינען. נאָך מיט דרייסיג יאָהר צוריק זענען די מאַשין־בוי־אַרבייטער געוועזען די העכסטע אַרבייטער־אַריסטאָקראַטיע. די אַרבייטער פון פערשיעדענע ספּעציאַליטעטען אין דער מאַשין־בוי־אַרבייט, ווי טאָקאַרעס, איינשטעלער, מיהלען־בויער, שמיעדין, און די וועלכע זענען שפּעטער צוגעשטאַנען — צייכענער און פאַרב־גיסער זענען געוועזען, לויט זייער פּראָפעסיאָנעלער פאָרבערייטונג די העכסט מיוחסדיגע אַרבייטער, זיי האָבען געבילדעט דעם העכסטען שיכט פון פּראָלעטאַריאַט. נאָר דער טעכנישער פּראָגרעס האָט דאָ ניט לאַנג פערוואַנדעלט די מאַשין־פאַבריקאַציאָן אין אַ פשוטע מלאכה, וועלכע בעשטעהט אין דער שטענדיגער אויסאַרבייטונג פון איינע און דיזעלבע איינפאַכע זאַכען, האָט פאַרביטען די האַנד־אַרבייט אויף מאַשין־אַרבייט, און האָט אויף אַזאַ אופן פערוואַנדעלט דעם פּראָפעסיאָנעלען קינצלער און ווי מען זאָגט אין ענגלאַנד — „מאַשין מענש", אין אַ פשוטען אויפקוקער אויף דעם אַוטאָמאַטיש־אַרבייטענדען מעכאַניזם. איינינגע צייט האָבען די מאַשין־בוי־אַרבייטער, אויף דעם שטייגער פון די אַלטע יוניאָניסטען, זיך געוואָלט בעוואָהרענען פון דער קאָנקורענץ פון ניט געלערנטע אַרבייטער, נאָר אין גיכען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זייער מיה איז אומזיסט: די וויטערע טעכנישע ענטוויקלונג האָט אַלץ מעהר פערברייטערט דעם אַרבייטס־געביעט פון די „מאַשין־מענשען"; די קוואַליפיצירטע אַרבייט איז אַלץ מעהר אַרויסגעשטוי=

סען געוואָרען. אין די 90-ער יאָהרען איז שוין געוואָרען קלאָהר אַז די ווירקליכע אינטערעסען פון די מאַשין-בוי-אַרבייטער בעש־טעהען ניט אין דעם, מען זאָל אויסשליסען פשוטע אַרבייטער פון פעראיין, נאָר אין דעם פעראייניגטען, אָרגאַניזירטען קאַמפּף פאַר אַ בעסערע צוקונפט. די אַרבייטער־יוגענד, וועלכע איז שטענדיג פעהיגער אָנצונעהמען נייע ריכטונגען, איידער די וועכטער פון די אַלטע טראַדיציעס, זענען אַריבער אויף דער זייט פון די פשוטע אַ־בייטער אין געפאָדערט מען זאָל אין גאַנצען אומענדערען די סטאַטוטען פון דעם מאַשין-בוי־פעראיין. אין יאָהר 1892 האָט דער פעראיין ברייט געעפענט זיינע טיהרען פאַר אַלע אַרבייטער פון דער מאַשין-אינדוסטריע, ניט מאַכענדיג קיין אויסנאַהם פאַר די „מאַשין-מענשען“.

אמת טאַקע, אַז ביז אַהער האָט זיך מיט דיזער ערלויבניס געקענט בענוצען נאָר אַ קלייגער טייל פון די פראָסטע אַרבייטער, דען זיי זענען ניט געוועזען בכח צו צאָהלען אַזאַ פערהעלטניס־מעסיג גרויסע מיטגליעדער אָבצאָהלונג (פון 50—85 קאָפּ. אַ וואָך). נאָר יעצט רעכענט מען צו בעשטימען פאַר פערשידענע מאַשין־בוי־אַרבייטער פערשידענע אָבצאָהלונגען, לויט זייער פערדינסט.

„די פעראייניגטע געזעלשאַפט פון די מאַשין־בוי־אַרבייטער“ איז ווייט פון דעם צעכען־גייסט זאָגאַר אין דער פראַגע וועגען לעהר־אינגלעך, וואו דער צעכען־גייסט האַלט זיך נאָך ביז הייגט אין איניגע טעכניש אָבגעשטאַנענע צווייגען: די צאָהל פון די לעהר־אינגלעך איז ניט בעגרענצט, מען נעהמט זיי זאָגאַר אַריין אין פעראיין. חאָטש זיי האָבען ניט קיין שום שטים־רעכט, בענוצען זיי זיך פון דעסטוועגען מיט אַלע עקזיסטירענדע שטיצונגס־פאָרמען און פראָפעסיאָנעלע פערטהיידיגונג, גלייך מיט אַלע פאָלבערעכ־טיגטע מיטגליעדער.

אַריינעהמענדיג די פשוטע אַרבייטער, וועלכע אַרבייטען אין די אייגענע פאַבריקען, וואו זיינע מיטגליעדער, האָט דער מאַשין־בוי־פעראיין זיך דערמיט נאָך ניט בענוגענט אין זיינע פעראייניגונגס שטרעבונגען. איינע פון זיינע וויכטיגסטע ציעלען איז צו ערדייכען אַ פאָלקאָמע פעראייניגונג פון אַלע ענגלישע אַרבייטער, וועלכע געהערען דער מאַשין־בוי־פראָפעסיע. אין דער לעצטער צייט האָט ער

גענמאַכט אַ גאַנצע ריִהע פּראָבען אין דיזער ריכטונג, און אויב די קראָבען זענען איהם ניט איבעראַל געלונגען, איז דאָס מעהרסטען=טהייל צוליעב צופעליגע אורזאַכען, טהיילוויז צוליעב פערזענליכע סבות. ס'איז שוין קיין שום ספק ניט, אַז אין דער נאָהענסטער צוקונפט וועט אויסוואַקסען אונטער דער אָנפיהרונג פון דער „פעראייניגטער געזעלשאַפט" אַן 'אַלגעמיינער נאַציאָנאַלער פערבאַנד, וואָס וועט אַרומנעהמען אַלע אַרבייטער פון דער מאַשין=בוי=אינדוסטריע.

אין דעם אַלגעמיינעם סאָציאַל=פּאָליטישען קאַמפּף פון ענגלישען פּראָלעטאַריאַט פאַר אַ בעסערע צוקונפט פערנעהמט איינעם פון די העכסטע ערטער די עלביגע „פעראייניגטע געזעלשאַפט פון מאַשין=בויער" דער גענעראַל=סעקרעטאַר פון דער געזעלשאַפט — ב ע ר נ ס — איז איינער פון די בעוואוסטע מיטגליעדער אין דער „אונאַבהענגיגער אַרבייטער=פּאַרטיי", וועלכע די סאָציאַ=ליסטען האָבען געגרינדעט אין 1893-טען יאָהר. ט אָ ם מ ע נ ן, ד ז ש אָ ן ב ע ר נ ס, די בעריהמטע טהוער אין דער ענגלישער אַרבייטער=בעוועגונג געהערען צו דעם מאַשין=בוי=פעראיין; דער פאָרשטעהער פון דער „אונאַבהענגיגער אַרבייטער פּאַרטיי" ק יי ר ר ה אַ ר ד י איז אויך אַ מאַשין=בויער.

די נאָהענטסטע פּראַקטישע אויפגאַבע פון דעם נייעם יוני=אָניזם אין דער יעצטיגער צייט בעשטעהט אין דעם, מען זאָל זיך דערשלאָגען פון פּאַרלאַמענט, ער זאָל בעשטימען געזעצליך אַ נאָרמאַלען אַרבייטס=טאָג און אַ נאָרמאַלען אַרבייטס=לוין. די בעוואוסטע פאָרמולע פון די ענגלישע אַרבייטער זאָגט:

8 שעה אַרבייט, 8 שעה רוהע,

8 שעה שלאָפען, 8 שילינג (4 רובל) טאָג לוין.

דאָס זענען די זאָגענאַנטע פיער אַכטעלען, וועלכע זענען דער קאַמפּפס=פּאַראָל פון נייעם יוניאָניזם. וואָס אָנבעלאַנגט די פאָדערונג פון 8 שילינג טעגליכען לוין, האָבען די אַרבייטער דאָס נאָך קיינמאָל ניט פאָרגעשלאָגען דעם פּאַרלאַמענט און ביי די יעצטיגע בעדינגונגען וואָלט דאָס ניט געקענט האָבען קיין שום ערפאָלג. דעריבער מיינען אַ סך, אַז דאָס פיערטע אַכטעל האָבען די אַרבייטער מוסיף געוועזען גלאַט פון גראַם וועגען.

ניט אַזוי קוקט אָבער אויף דעם די „פּעראַייניגטע געזעל־שאַפט פון מאַשין־בויער". איינגעפינענדיג אַז עס איז אונמעגליך זיך צו דערשלאָגען אַנ'אַלגעמיינעם געזעץ, וואָס זאָל פערזיכערען אַ געוויסען מינימום לוין פאַר אַלע אַרבייטער פון ענגלאַנד, האָט די געזעלשאַפט זיך געמוזט בעגרענצען בלויז מיט זייער פּראָפּעסיע, און אין דעם געביעט איז זיי שוין געלונגען איבעראַל צו בעשטימען די נאָרם פון אַרבייטס־לוין; וועניגער פון דיזער נאָרם טאָר קיין מיטגליעד פון פעראיין ניט נעהמען. אין מאַנטשעסטער איז דער מינימום־לוין 64 רובל אַ חודש, אין גלאַזגאָ 61, אין ליווערפּול 68. אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז דער קלענסטער לוין איז אויך העכער פאַר 60 רובל אַ חודש. ס'פערשטעהט זיך, אַז דאָס איז נאָך וועיט ניט קיין 8 שילינג אַ טאָג, נאָר דאָך איז דאָס שוין ניט קיין שלעכטער לוין, איבערהויפּט פון אונזער רוסישען שטאַנדפּונקט.

„די פעראייניגטע געזעלשאַפט פון די מאַשין בויער" געהט אין די ערשטע רייהען פון ענגלישען פּראָלעטאַריאַט אין קאַמפּף פאַר אַנ' 8 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג. ערשט ניט לאַנג אין יאָהר 1897–98 האָבען די מאַשין־בויער אויסגעהאַלטען אַ 7 חדש'ים'דיגען שטרייק און אַ לאָקאַוט (די אונטערנעהמער פערמאַכען די פאַבריקען) פאַר די פערקירצונג פון אַרבייטס־טאָג פון 9 שעה אויף 8. אָנגעהויבען האָט זיך דער קאַמפּף אין מאַי 1897. געענדיגט האָט ער זיך ערשט אין פעברואַר 1898 יאָהר. דעם פּראָלעטאַריאַט האָט זי געקאָסט אַנ'ערך 55 מיליאָן רובל, די קאַפּיטאַליסטען האָבען היזק געהאַט 50 מיליאָן. אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז די קאָלאָסאַלע אינ־דוסטריעלע מלחמה האָט געקאָסט איבער הונדערט מיליאָן רובל. דאָ איז דייטליך אַרויסגעטראָטען דער קלאַססען־כאַראַקטער פון דעם קאַמפּף צווישען די אַרבייטער און אונטערנעהמער. דער קאַמפּף פון אַנ'איינצעלנעם פאַבריקאַנט מיט זיינע אַרבייטער געהט אַלע מעהר אַראָב אויף דעם הינטערשטען אָרט; זיין אָרט פערנעהמט דער קאַמפּף פון דעם אָרגאַניזירטען קלאַסס קאַפּיטאַליסטען מיט דעם אָרגאַניזירטען אַרבייטער קלאַסס.

דער לעצטער קאַמפּף פון די מאַשין־בוי־אַרבייטער צוזאַמען מיט נאָך אַזעלכע ערשיינונגען האָט איבערהויפּט געהאַט זעהר אַ

גרויסען איינפלוס אויף דעם וויטערען גאנג פון דער ארבייטער-בעוועגונג אין ענגלאנד. נאָר דער שטארקסטער ארבייטער-פעראיין אין ענגלאנד איז געוועזען בכח וויעדער צושטעהן דעם אָנפאל פון דעם אונטערנעהמער-פערבאנד אויף זיינע רעכטען. איהם איז אָבער אויסגעקומען זיך אָבזאָגען פון זיינע פריהערדיגער הויפט-פאָדערונג — ד״ם 8 ש״ה׳דיגען ארבייטס-טאָג. אין דעם הינזיכט האָט דער אונטערנעהמער-פערבאנד ניט נאָכגעגעבען ניט אויף א האָר.

נאָך אלעם דעם ווערט דעם דענקענדען ארבייטער קלאָהר, אז די טהעטיגקייט פון די ארבייטער-פעראיינען אליין איז ניט גענוג צו פארבעסערען אפילו די עקאָנאָמישע לאגע פון די ארבייטער. קודם כל ווערט קלאָהר, אז אן 8 שעה׳דיגער ארבייטס-טאָג מוז ווערען געזעצליך בעשטימט. דערפון אליין קען מען שוין ארויס דרינגען די נויטווענדיגקייט פון פאָליטישען קאמפף פאר דעם ארבייטער קלאסס, די נויטווענדיגקייט פון א זעלבסטשטענדיגען ארבייטער-פארטיי.

דיעזע אידעען זענען שוין טיעף איינגעדרונגען אין די ענגלישע ארבייטער-פעראיינען. אזוי אויף דעם צוזאמענפאָהר פון די פעראיינען (אין סעפטעמבער 1899 יאָהר) איז די פאָדערונג וועגען א געזעץ פון אן 8 שעה׳דיגען ארבייטס-טאָג אָנגענומען געוואָרען מיט א גרויסער מעהרהייט: 587,000 געגען 171.000 שטימען.*) דער איינגענער צוזאמענפאָהר האָט אויך אָנגענומען מיט 546 טויזענד געגען 434 שטימען זעהר א וויכטיגען בעשלוס, וועלכער טראָגט א ריין פאָליטישען כאראקטער. „דעם פארלאמענט׳ס קאָמיטעט“, ד.-ה., דעם שטענדיגען אויספיהרונגס-אָרגאן פון דעם פעראיינס צוזאמענפאָהר, האָט מען געגעבען אן׳איינטראג ארייצוטרעטען אין פערבינדונג מיט אלע ארבייטער-אָרגאניזאציעס מיט דעם ציעל צוזאמענצורופען אן׳אלגעמיינעם צוזאמענפאָהר פון אלע פאָרשטעהער פון די סאָציאליסטישע אָרגאניזאציעס, ארבייטער-פעראיינען, קאָנסום-און פראָדוקטיוו-גענאָססענשאפטען, וועלכע זאָלען אויסארבייטען מיטלען און וועגען צו עררייכען א בריטערען ארבייטער-פאָרשטאנד אין קומענדעם פארלאמענט. דאָס הייסט, אז די ארבייטער-פעראיינען

---

*) יעדער דעלעגאט האט אזוי פיל שטימען, וויפיעל מיטגליעדער עס האבען איהם אויסגעוועהלט,

הויבען אָן צו פערבינדען אלע פראָלעטארישע קרעפטען אין ענגלאנד מיט דעם צוועק זיי צו אָרגאניזירען אויף פּאָליטישען קאמפף.

פון דער אנדער זייט ווייטער, האָט די ערפאהרונג פון די לעצטע יאָהרען בעוויזען אז די יעהרליכע צוזאמענפאָהרען פעראייבערען גאנץ ווענוג די איינהייט אין קאמפף אז עס דעריבער נויטיג א שטענדיגע אלגעמיינע אָרגאניזאציע פון אלע פעראיינען. מיר ווייסען, אז די ערשטע פראָבען צו גרינדען אזא אלגעמיינע אָרגאניזאציע איז נאָך פאָרגעקומען אין די 30-ער יאָהרען. דאמאָלסט האָט דאָס ניט געקענט געלונגען צוליעב דעם אליין, וואָס די אלגעמיינע אָרגאניזאציעס האָבען נאָך נישט געהאט אונטער זיך א פעסטען פונדאמענט אין די איינצעלנע שטארקע אָרגאניזאציעס. יעצט זענען שוין די איינצעלנע פעראיינען פעסט אויפגעשטעלט און זיי נויטיגען זיך שוין אין א שטענדיגער פעראייניגטען אָרגאניזאציע, כדי צו קענען מיט ערפאָלג פיהרען א קאמפף מיט די אונטערנעהמער-פערבאנדען, וועלכע ווערען אלע טאָג שטארקער. יעצט איז די פעראייניגונגס-אָרגאניזאציע א אונפערמיידליכער רעזולטאט פון א 50-יאָהריגען וואוקס און א 50-יאָהריגען קאמפף. די פעראייניגונג פון די פערבאנדען אין די איינצעלנע אינדוסטריעלע צווייגען פון גאנצען לאנד איז מעהר אָדער וועניגער פערענדיגט, ווי אויך די אָרטיגע פעראייניגונג פון די פערבאנדען פון פערשיעדענע אינדוסטריעלע צווייגען אין בעזונדערע גרויסע צענטרען. איצט פערבלייבט נאָר צו בעשאפען א פעראייניגטע אָרגאניזאציע, וועלכע זאָל ארומנעהמען אלע פעראייניגטע פערבאנדען פון אלע פּראָדוקציאָנס-צווייגען.

דעם פונדאמענט פון אזא אָרגאניזאציע האָט מען שוין געלעגט אויף א בעזונדערען צוזאמענפאָהר אין יאנואר 1899 יאָהר. אין ערשטען יאָהר פון זיין עקזיסטענץ האָט די אלגעמיינע פעדעראציע פון די ארבייטער-פעראיינען צוגעצויגען אן ערך פון 360 טויזענד פעראיינס-מיטגלידער, וועלכע האָבען אריינגעטראָגען אין דער קאסע פון דער פעדעראציע אן ערך פון 13.000 רובל איינטריטס-געלד. די פעדעראציע נעהמט פאָרלויפיג ארום נאָר א פיערט-חלק פון די $1\frac{1}{2}$ מיליאָן אָרגאניזירטע ענגלישע ארבייטער. דאָס איז טאקע ניט קיין סך, נאָר יעדער אָנפאנג איז שווער. אלעם פיהרט צו דער פערשטארקונג פון דער פעדעראציע,

צו דער צוזאמענשמעלצונג פון אלע פעראיינען אין איין אלגעמיינער ארגאניזאציע.

אויף דעם צוזאמענפאהר פון דער „אלגעמיינער פעדעראציע", וועלכע איז פארגעקומען אין יאנואר 1900 אין בירמינגהאם האבען 50 דעלעגאטען פארגעשטעלט אנ'ערך 380 טויזענד ארבייטער, און די קאסע פון דער פעדעראציע האט שוין פערמאגט אנ'ערך 800 טויזענד רובל.

די טיכטיגסטע און וויכטיגסטע אנהענגער פון דער פעדעראציע זענען די פארטגעש-ריטענע עלעמענטען פון די פעראיינען, ווי די גאז-ארבייטער און מאשין-בויער. די לעצטע האבען אין דעם שטרייק פון יאהר 1897 – 98 אויף זיך אליין בעמערקט, אז די אבגעזונדערטקייט פון די ארבייטער פעראיינען בעשווערט דעם קאמפף געגען די אונטערנעהמער-פערבאנדען. די גרעסטע שטערונג אויף דעם וועג צו דער פעראייניגונג איז די אבגעזונדערטקייט פון דעם „אלטען יוניאניזם", די אבגעזונדערטקייט פון די פריווילעגירטע שיכטען פון די ארגאניזירטע ארבייטער. נאר ס'איז קלאר, אז דאס איז נאר א צייטווייליגע שטערונג. די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע-טעכניק אין ענגלאנד שטויסט אלץ מעהר ארויס די פריווילעגירטע ארבייט פון די מעהר קינסטליכע ארבייטער און פערבייט זי מיט דער פשוטער ארבייט פון די „מאשין-מענשען"; פון דער אנדערער זייט, ווייטער, פיהרט די ענטוויקלונג פון דער וועלט-אינדוסטריע אונפערמיידליך צו דער פאלשטענדיגער פערניכטונג פון ענגלאנדס פריווילעגירטע לאגע אויף דעם וועלט-מארק. צוליעב דעם ווערט אויך פערניכטעט די גינסטיגע לאגע פון די מעהר-געלעהרנטע ארבייטער-שיכטען אין ענגלישען פראלעטאריאט. דורך אט די אומענדערונגען האט דער אלטער יוניאניזם, ווי מיר האבען שוין געזעהען, פערלארען זיין פריהערדיגע קראפט אין דער צייט, ווען דער נייער יוניאניזם און די סאציאליסטישע אידעען פערברייטערן זיך אלץ מעהר אין די רייהען פון די ארבייטער-פעראיינען. די אייגענע אורזאכען, וועלכע האבען אבגעשוואכט דעם אלטען יוניאניזם, וועלען זיכער ווירקען אויך ווייטער און וועלען אין גאנצען מציל זיין די ענגלישע ארבייטער בעוועגונג פון די בורזשואזע פאראורטהיילען און צעכען-אבגעזונדערטקייט פון דער „ארבייטער-אריסטאקראטיע".

דִי אוֹיסגֶעוואַקסֶענֶע פֶעדֶערַאַצִיֶע פוּן דִי אַרבֵּייטֶער־פֶערַאֵיינֶען אוּן דִי שטרֶעבּוּנג צוּ אַ זֶעלבּסטשטֶענדִיגֶען פּאָלִיטִישֶען קַאמפּף צוּזַאמֶען מִיט דִי סאָציַאלִיסטִישֶע אָרגַאנִיזַאצִיעֶס — אָט דִי נַייֶע עֶרשַיינוּנגֶען פוּן טרֶעד־יוּנִיאָנִיזם בֶּעצֵייכֶענֶען שוֹין קלאָהר דֶעם וועֶג פוּן דֶער ווַייטֶערֶער עֶנטווִיקלוּנג. דֶער וועֶג פִיהרט צוּ דֶער פֶערַאֵיינִיגוּנג פוּן דֶעם עֶנגלִישֶען פּראָלֶעטַאריַאט אוֹיף דֶעם עֶקאָנאָמִישֶען אוּן פּאָלִיטִישֶען בּאָדֶען מִיט דֶעם צִיעל צוּ פִיהרֶען אַ בֶּעוואוּסטזִינִיגֶען אוּן אָרגַאנִיזִירטֶען קַאמפּף פַאר דִי פאָלֶע בֶּעפרַייאוּנג פוּן דֶעם אַרבֵּייטֶער־קלַאס פוּן דֶער קַאפִּיטַאלִיסטִישֶער הֶערשַאפט, פַאר דִי פֶערווִירקלִיכוּנג פוּן דֶער סאָציַאלִיסטִישֶער אָרדנוּנג.

אִינְהַאלְטְס־פֶערְצֵייכְנִיס.

I. דעֶר אָנפאַנג פוּן דעֶר גרויס־אִינדוסטרִיעֶ.........זייטעֶ 3
II. די אִינדוסטרִיעֶלעֶ אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין 18־טעֶן יאָהר־הונדערט......................... „ 9
III. די עֶנטשטעֶהונג פוּן די אַרבּייטעֶר־פעֶראֵיינעֶן......... „ 12
IV. די אַרבּייטעֶר־פעֶראֵיינעֶן אִין 19־טעֶן יאָהר־הונדערט „ 22
V. די גרויסעֶ נאַציאָנאַלעֶ פעֶראֵיינעֶן...................... „ 33
VI. די פעֶראֵיינעֶן פוּן די געֶלעֶרנטעֶ אַרבּייטעֶר.......... „ 55
VII. דעֶר נייעֶר און אַלטעֶר יוניאָנִיזם.................... „ 82
VIII. דעֶר הייטִיגעֶר צושטאַנד, די אַלגעֶמיינעֶ רִיכטונג (טעֶנדעֶנציעֶס) און די ווייטעֶרדִיגעֶ עֶנטווִיקלונג פוּן די עֶנגלִישעֶ אַרבּייטעֶר־פעֶראֵיינעֶן................ „ 99